

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL IV

2 (32)

februarie

1969

lei 3

„Sintem încredințați că slujitorii școlii, folosind condițiile create de partid și de stat, preocupându-se permanent de îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, își vor îndeplini cu cinste îndatoririle de mare răspundere ce le revin, dând țării cadre tot mai temeinic pregătite, capabile să ridice pe trepte și mai înalte viața materială și spirituală a patriei, să adauge noi și durabile realizări edificiului nostru socialist, să contribuie la făurirea viitorului fericit al poporului nostru“.

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința națională a cadrelor didactice)

C H E M A R E A

CONFERINȚEI NAȚIONALE A CADRELOR DIDACTICE CĂTRE TOȚI MEMBRII CORPULUI DIDACTIC DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Tovarăși și tovarășe,

Conferința națională a cadrelor didactice convocată din îndemnul Partidului Comunist Român în zilele de 5,6 și 7 februarie a.c., în capitala țării, reunind pe reprezentanții unuia dintre cele mai numeroase detașamente ale intelectualității, a luat în dezbatere, într-o atmosferă de entuziasm și înaltă răspundere marile probleme ale învățămîntului și ale activității personalului didactic din Republica Socialistă România.

Desfășurîndu-se în lumina directivelor C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului și a Legii învățămîntului, elaborate pe baza hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C.R., Conferința a constituit un eveniment remarcabil în viața școlii românești.

Parte integrantă a grandiosului proces de transformare revoluționară a societății noastre, desfășurat cu avînt sub conducerea Partidului Comunist Român, învățămîntul din Republica Socialistă România a înregistrat succese importante. Cuprinderea anual în școli a peste 4 milioane de copii și tineri, extinderea învățămîntului obligatoriu la 10 ani, îmbunătățirea neîntreruptă a conținutului învățămîntului, ridicarea nivelului calitativ al muncii corpului didactic reprezintă numai cîteva aspecte ale dezvoltării impetuoză a școlii românești în perioada construcției socialiste. Învățămîntul a dat în acești ani patriei sute de mii de cadre calificate pentru toate sectoarele producției, zeci și zeci de mii de specialiști de înaltă valoare pentru economie, știință și cultură, contribuind substanțial la progresul multilateral al societății noastre. Prin înfăptuirile sale, învățămîntul se înscrie printre realizările de seamă ale politicii partidului și statului nostru.

„Statutul personalului didactic din Republica Socialistă România“ al cărui proiect a fost dezbătut și adoptat de Conferință, consfințește locul și rolul de seamă pe care-l are corpul didactic în societatea românească contemporană. Adăugîndu-se altor evenimente importante ale învățămîntului nostru, Statutul va îmbunătăți, fără îndoială, munca tuturor slujitorilor școlii din România, va contribui la perfecționarea lor neîntreruptă în domeniul activității profesionale și științifice.

Dragi colegi,

Munca noastră, a cadrelor didactice, se înscrie în aria celor mai frumoase și mai importante activități umane. Ținînd pasul cu progresul necontenit al culturii și științei contemporane, cu avîntul nestăvilit al prefacerilor sociale, școala trebuie să fie o școală a secolului

nostru, un organism viu, dinamic și modern, în înțelesul cel mai deplin al cuvîntului, receptiv la nou, apt să se adapteze rapid și creator la exigențele societății noastre.

Școala are îndatorirea de înaltă răspundere de a înarma tineretul cu cunoștințe la nivelul științei și tehnicii actuale. Ea are nobile misiuni de a forma caractere, oameni integri cu o concepție clară asupra sensului vieții, înzestrați cu ferme convingeri politice, civice și etice, oameni cinstiți, activi și demni, devotați patriei și Partidului Comunist Român, personalități capabile să preia și să continue efortul înaintașilor pentru ridicarea României spre noi culmi ale progresului. Conferința vă cheamă să dărușiți cu însuflețire și devotament cunoștințele, priceperea, experiența și pasiunea voastră pentru înfăptuirea acestor înalte țeluri, sporind astfel contribuția școlii la edificarea socialismului și comunismului pe pămîntul românesc.

Trăind într-o epocă de adînci prefaceri sociale, de uriaș avînt al științei, tehnicii și culturii, să oferim tineretului o viziune largă și complexă asupra lumii, să-i asigurăm o pregătire corespunzătoare pentru societatea în care îl pregătim să pășească. În acest context modernizarea învățămîntului este nu numai o cerință, ci un imperativ. Ea înseamnă atît fructificarea rezultatelor cercetării științifice, cit și restructurarea, adoptarea creatoare neconținută a școlii la cerințele dezvoltării producției, științei și culturii moderne. Să folosim cu pricepere și creator rezultatele cercetărilor pedagogice, integrînd cu îndrăzneală noul în viața școlii, dînd învățămîntului aptitudinea de a pregăti temeinic cadrele potrivit cu nevoile și exigențele viitorului.

Școala noastră — focar al ideilor menținute ale epocii socialiste — își îndeplinește cu cinste înalta sa misiune socială și educativă. Formarea unui schimb demn al generațiilor care a deschis drumul socialismului în România, capabil să ducă mai departe și să dezvolte pe o treaptă mai înaltă progresul țării, este una din îndatoririle de cinste ale corpului didactic.

Prin întreaga noastră activitate să contribuim la cunoașterea și studierea de către elevi și studenți a concepției materialist-dialectice și istorice, marxist-leniniste despre lume și viață, a politicii partidului și statului nostru. Să dăm tineretului școlar și universitar o orientare ideologică clară și fermă. Să-l ajutăm să-și făurească convingerile și sentimentele moral-politice caracteristice omului înalțat al societății socialiste.

Acestea nu pot fi numai rodul unei ample transmișteri a tezelor generale, abstracte, ci

trebuie să fie rezultatul asimilării profunde a culturii umaniste, a legării strînse a cunoștințelor de viață.

Învățămîntul are datoria de a educa pe toți tinerii patriei indiferent de naționalitate: români, maghiari, germani, sirbi și alții în spiritul prieteniei de nezdruccinat, al respectului reciproc, pentru a-și dedica, în strînsă unitate, întreaga energie dezvoltării continue a patriei comune — România socialistă.

Să nu uităm nici o clipă că Partidul, țara, ne-au încredințat fondul de aur al națiunii, capitalul cel mai de preț al poporului — generațiile tinere. Să le educăm astfel încît ele să dea mîine strălucire și spor culturii și civilizației socialiste din patria noastră.

Educatore, învățătoare, învățători,

Sinteți călăuză primilor pași ai copiilor pe tărîmul cunoașterii. De priceperea și căldura voastră depind pașii următori pe care îi vor face de-a lungul drumului de învățătură și educație. Folosiți setea de cunoaștere a virstelor mici în așa fel încît anii de început să fie dimineți promițătoare, în care încolțesc aptitudinile și capacitățile. Dezvoltați dragostea copiilor față de carte, cultivați-le interesul și respectul pentru muncă. Deschideți-le orizonturile științei.

Formați tinerele vîrstare ale țării în spiritul omeniei, al cinstei, al dragostei față de patrie, al devotamentului față de popor și partid.

Căutați cu ardoare căile care să ducă spre inimile și mințile copiilor pentru a le spori cunoștințele și îmbogați viața sufletească.

Adresați-vă cu încredere familiei pentru a valorifica în procesul de formare a tinerei generații marile resurse educative de care ea dispune.

Profesoare și profesori din învățămîntul de cultură generală,

Continuați opera începută cu pricepere și migală de educatoare și învățători, dărușiți cu generozitate cunoștințele acumulate în tezaurul culturii și experienței umane.

Oferiți elevilor în mod sintetic și novator datele cele mai importante ale științei moderne, dezvoltați-le gîndirea creatoare, cultivați-le interesul pentru studiu și cercetare.

Stimulați elevilor spiritul realist și fantezia, ca din interferarea și imbinarea lor să se precizeze profilul personalității aptă de inițiativă și creație.

Manifestați receptivitate și sensibilitate, călăuzind cu grijă pașii tot mai siguri și în-

(Continuare pe coperta 2-a)

drăzneții ai omului ce bate cu încredere la poarta vieții — adolescentul; desfășurați întreaga voastră capacitate de muncă și forță de înținerire pentru a transforma cunoștințele sale în convingeri statornice, cultivați-i sentimentele moral-politice, generozitatea și modestia, setea de cunoaștere, respectul și dragostea față de muncă, conștiința civică, devotamentul și abnegația în lupta pentru binele public.

Aduceți contribuția voastră entuziastă la organizarea și întărirea școlii de 10 ani, școală obligatorie care va asigura întregii națiuni un spor de învățătură și cultură.

Împlețiți cu iscusință, cât mai armonios, cultura generală cu elementele de pregătire profesională din ultimele clase ale școlii generale.

Ridicați nivelul calitativ al lecțiilor pentru a le face atractive și accesibile, apte să trească și să dezvolte interesul și dragostea tineretului nostru pentru știință, tehnică, artă și cultură.

Profesori și maștri din învățământul profesional și tehnic, din liceele de specialitate,

Pregătiți cu pasiune și răspundere pe muncitorii calificați, maștrii și cadrele tehnice necesare tuturor ramurilor economiei naționale pentru fabricile, uzinele, șantierele și ogoarele țării. Împlețiți armonios pregătirea teoretică cu instruirea practică, asigurați absolvenților cunoștințele profesionale și de cultură generală care să le permită să-și însușească tehnica modernă, cuceririle științifice ce se introduc pe scară tot mai largă în producție.

Cultivați elevilor dragostea pentru meseria și specialitatea aleasă, spiritul de ordine și disciplină, înalta răspundere față de sarcinile ce le revin în procesul de producție.

Obișnuți pe elevi cu organizarea rațională a locului de muncă și cu respectarea timpului de lucru, dezvoltați-le spiritul de răspundere pentru calitatea muncii depuse.

Deprindeți pe elevi încă de pe băncile școlii să utilizeze și să păstreze cu grijă mașinile, instalațiile și uneltele cu care lucrează, să respecte disciplina tehnologică și sarcinile de producție pe care le au de îndeplinit.

Membri ai corpului didactic universitar, profesori, conferențieri, lectori, asistenți,

Țara v-a încredințat pregătirea cadrelor sale superioare în toate domeniile.

De felul cum desfășurați activitatea depinde în mare măsură nivelul științific, tehnic și cultural al României de mâine. Folosiți din plin posibilitățile pe care vi le-a pus la dispoziție orinduirea socialistă pentru a da tineretului țării o înaltă pregătire științifică, teoretică și practică.

Contribuiți cu competența și experiența voastră la perfecționarea structurii și profilului facultăților și secțiilor.

Îndrumați personal, nemijlocit, cu solici-tudine și căldură pe studenți în anii decisivi pentru dezvoltarea personalității lor — anii studenției — pentru a se forma ca oameni de înaltă ținută intelectuală și morală, credincioși ideilor celor mai înaintate ale omenirii, devo-tați patriei și poporului.

Entuziasmul și pasiunea voastră pentru știință și muncă vor avea rolul hotărâtor în educarea tinerelor generații.

Dați țării cadrele tehnice, culturale, administrative de cel mai înalt nivel, pe care le cere desăvârșirea construcției socialiste și făurirea comunismului.

Să intensificăm cercetarea științifică pentru a spori tezaurul cultural al țării, pentru a ridica învățământul la un nivel tot mai înalt, pentru a mări productivitatea muncii sociale și venitul național, pentru a îmbunătăți conducerea și organizarea științifică a producției. Să valorifi-căm cât mai bine potențialul uman de cercetare existent în instituțiile de învățământ.

Toate catedrele din învățământul superior să devină centre active de cercetare științifică punând rezultatele creației lor în slujba progresului social, contribuind astfel și la sporierea presti-giului internațional al țării noastre.

Tovarăși,

Îmbunătățirea neîntreruptă a procesului de învățământ, adaptarea lui la nevoile actuale și de perspectivă ale economiei, culturii și științei românești, ridicarea calitativă a nivelului de pregătire a elevilor și studenților, formarea creatorilor de mâine, impun preocupări sistematice pentru propria desăvârșire profesională,

pentru ridicarea la un nivel calitativ superior, a activității dumnevoastră.

Exigența față de noi înșine, față de informarea la zi în domeniul specialității, față de pregătirea și perfecționarea noastră profesională neîntreruptă reprezintă astăzi, mai mult ca ori-când, o condiție a succesului muncii instructiv-educative pe toate treptele de învățământ. Cu conștiința răspunderii ce o avem și a pildei de muncă și de atitudine față de profesie pe care o oferim tinerilor, să ne desăvârșim fără întrerupere pregătirea, să șlefui-m cu grijă arta noastră pedagogică, să îmbogățim și să adâncim neconcentrat cunoștințele din specialitatea pe care opredăm.

Pregătirea temeinică pentru viață, însușirea culturii și științei, educarea interesului și pasiunii pentru profesie nu pot fi decit rodul muncii stăruitoare, al cercetării și aprofundării datelor transmise de școală, al participării active și creatoare a elevilor și studenților la procesul de cunoaștere. Să stimulăm și să îndrumăm cu grijă activitatea de învățătură a acestora, să le formăm obișnuința studiului sistematic, să le educăm responsabilitatea față de îndatoririle școlare.

Conferința națională a cadrelor didactice din România, în numele întregului corp didactic, adresează calde mulțumiri organizațiilor de partid care lucrează în unitățile și instituțiile de învățământ pentru imensa muncă de îndrumare și sprijinire a activității instructiv-educative îndeplinită în școli și facultăți.

O colaborare strinsă între corpul didactic și organizațiile Uniunii Tineretului Comunist, organizațiile sindicatelor care activează în învățământ, Consiliile Organizațiilor Pionierilor și Uniunea Asociațiilor Studenților din România este chezașia bunului mers al muncii noastre de instruire și de educare a tineretului.

În mîinile celor care continuăm — prin pilda de dăruire și pasiune — valoroasa serie de figuri de dascăli ce au ilustrat învățământul românesc, se află ceea ce are mai de preț poporul nostru, tinăra generație. Înalta responsabilitate a profesiei, implicațiile profunde și multilaterale în domeniile creației și afirmării umane, caracterul larg cuprinzător al învățământului de toate gradele din țara noastră, funcția acestuia ca forță de propulsie a progresului economic, tehnic, științific și moral pe care sintem chemați să o îndeplinim, situează personalitatea educato-rului în centrul atenției opiniei publice. Aceasta onorează și obligă. Ținuta științifică, etică și cetățenească a omului de la catedră reprezintă elementul de referință cu ajutorul căruia elevul și studentul deosebeste valorile. Sintem chemați ca printr-un efort susținut și continuu de perfecționare, de autodepășire, prin activitatea noastră directă, nemijlocită cu cei încredințați spre instruire și educare să fim la înălțimea misiunii acordate de poporul nostru, să slujim cu devota-ment idealurile celei mai avansate forțe a societății noastre, Partidul Comunist Român.

Trebuie să fim permanent conștienți de faptul că de nivelul muncii noastre, de pasiunea cu care o desfășurăm, depinde în bună măsură bogăția vieții spirituale a orașului, cartierului, comunei sau satului în care trăim și lucrăm.

Investiți cu o înaltă misiune socială, valorificând luminoasele tradiții ale școlii românești, învățătorii, profesorii și cadrele didactice din învățământul superior de pe tot cuprinsul țării sint chemați să desfășoare o bogată activitate cultural-educativă, să-și înscrie contribuția la vasta operă de dezvoltare intelectuală, politică și morală a tuturor cetățenilor.

Tovarășe și tovarăși, dragi colegi,

Ne aflăm cu toții în pragul unor evenimente de seamă în viața politică a țării: alegerea deputaților în Marea Adunare Națională și în consi-liile populare și cea de-a XXV-a aniversare a eliberării patriei. În anul acesta va avea loc și cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

România a îndeplinit sub conducerea Partidu-lui Comunist Român un adevărat salt istoric. Dintr-o țară înapoiată, exploatată de burghez-ie și moșierime, slab industrializată, cu o agri-cultură rudimentară, cu un redus venit națio-nal a devenit într-un sfert de veac, sub îndru-marea clasei muncitoare, o republică socialistă cu o industrie în rapidă dezvoltare, cu o agri-cultură cooperativizată și în plină modernizare, cu un venit național împărțit față de trecut, cu un învățământ și o cultură înaintată.

Partidul Comunist Român și-a dovedit marea sa capacitate de a conduce poporul pe calea pro-

fundelor prefacerii innoitoare. Partidul și-a cu-cerit prin fapte rolul unanim recunoscut de forță politică conducătoare a întregii vieți sociale, de purtător al celor mai scumpe năzu-ințe și interese ale maselor, de făuritor al vie-ții socialiste pe pământul României. Politica partidului se bazează pe studierea atentă a rea-lității. Ţelul ei este întărirea continuă a orin-duirii socialiste, cucerirea cea mai de preț a poporului, ridicarea bunăstării maselor, grija multilaterală față de om — suprema valoare a societății socialiste.

Consolidarea orinduirii socialiste înseamnă și participarea tot mai largă a maselor populare la dezbateră și soluționarea tuturor problemelor obștești, adincirea și perfecționarea continuă a democrației socialiste.

Însuși modul de dezbateră a însemnatelor documente ale învățământului, înseși discuțiile asupra proiectului de Statut sint una din nume-roasele dovezi ale profundului democratism al regimului nostru.

Corpul didactic își exprimă totala și entuziasta sa adeziune la politica partidului și a statului nostru, participând activ la marea operă de transformare istorică a țării.

Toți membrii corpului didactic vor mun-ci ca și pînă acum cu abnegație pentru îndeplini-tarea obiectivelor stabilite de Partidul Comunist Român.

Republica Socialistă România îndeplinește în mod consecvent politica externă elaborată de Partidul Comunist Român, politică de luptă pentru pace, de afirmare a independenței și su-veranității naționale, de neamestec în treburile interne ale altor țări, de egalitate în drepturi și de respectare a dreptului fiecărui popor de a-și hotări singur soarta.

România ca stat socialist pune în centrul ac-tivității sale de politică externă stringerea legă-turilor cu statele socialiste și întărirea unității dintre țările socialiste.

Călăuzită de interesele supreme ale păcii, țara noastră promovează o politică activă de colaborare cu toate statele lumii, fără deose-bire de orinduire socială.

Republica Socialistă România militează ac-tiv pentru pace și înțelegere între popoare; po-litica sa externă derivă din însuși caracterul so-cialist al statului nostru și din relațiile socia-liste care s-au statornicit între cetățenii țării noastre. Atitudinea consecventă a României care militează pentru respectarea normelor drep-tului internațional, pentru făurirea unui climat de bună înțelegere între popoare și împotriva încordării internaționale, considerînd că fiecare stat, mare sau mic, poate și trebuie să-și aducă contribuția la lupta pentru pace, la progresul social, este cald apreciată pentru fermitatea și justetea sa.

Întregul corp didactic consideră că politica noastră externă corespunde intereselor funda-mentale ale țării și poporului, avînd un profund caracter patriotic.

Expresie a unității și coeziunii întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, Frontul Unității Socialiste contribuie activ la îndeplinirea politicii noastre interne și externe, politică la care întregul corp didactic din România își dă deplina și entuziasta sa adeziune.

Tovarăși și tovarășe,

Conferința națională a cadrelor didactice din țara noastră, punînd într-o puternică lumină procesul viu de desăvârșire a școlii românești contemporane, a subliniat totodată, ca princi-pal izvor al vitalității și eficienței sporite a în-tregii activități de formare a tinerii generații, mobilizatoarele îndemnuri și învățăminte care s-au desprins din hotărârile Comitetului Cen-tral al partidului, prețioasele sfaturi și îndrumări primite în repetate rînduri din partea conducerii de partid și de stat și personal din partea secretarului general al C.C. al P.C.R. — tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — sfaturi și îndrumări pentru care exprimăm cu toții o profundă recunoștință și devotament. Ne angajăm din inimă să sporim eforturile noastre stăruitoare în munca de instruire și educare a tineretului țării noastre, de călăuzire a lui spre culmile luminoase ale comunismului.

Conferința națională a cadrelor didactice, exprimînd încă o dată caldă sa recunoștință și devotamentul său față de partid și guvern, mani-festă ferma convingere că toți membrii corpului didactic, prin munca și atitudinea lor în viața socială, vor aduce o contribuție însuflețită și energetică pentru fericirea patriei, pentru triumful socialismului și păcii.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE

O simplă relatare cit de succintă despre desfășurarea lucrărilor recente Conferinței naționale a cadrelor didactice, despre observațiile, propunerile, sugestiile pe care le-au făcut, cei peste 100 de vorbitori, la raportul prezentat de Acad. Ștefan Bălan, Ministrul învățămîntului, și e suficient ca să dea o imagine elocventă a acestui colocvii unic ca amploare și problematică în istoria învățămîntului românesc.

De la tribuna acestei reprezentative întîlniri, cadrele noastre didactice din învățămîntul de toate gradele și-au exprimat recunoștința față de partid și de guvern pentru grija pe care o poartă școlii și slujitorilor ei și hotărîrea de a contribui prin toate puterile lor la aplicarea măsurilor stabilite de directivele partidului în vederea dezvoltării și modernizării învățămîntului.

Obiectul Conferinței a fost problema dezvoltării școlii de toate gradele, preconizată de Directivele Congresului al IX-lea, de Hotărîrile Conferinței din Octombrie 1967 și ale Plenarei Partidului Comunist Român din aprilie 1968, concretizate în Legea învățămîntului, documente programatice fundamentale, și, în strînsă conexiune cu acestea, examinarea recentului proiect de Statut al personalului didactic, elaborat în urma unor largi consultări democratice.

Dezbaterile au relevat maturitatea gândirii politice a cadrelor didactice, justetea concepției lor despre propria profesiune, despre învățămînt, despre educație, văzute ca investiții de valori spirituale, despre școală, definită în dubla ei funcție de **informare** (instrucție, asimilare de cunoștințe) și **formare** (construcție a universului moral, a caracterului, a personalității), despre echilibrul necesar între specialitate și cultură generală, despre corelarea învățămîntului cu progresele științei și încorporarea, în profunzime, a datelor ei esențiale, despre modernizarea predării, văzută și ea ca un mod de influențare etc.

Din aceste postulate pedagogice s-a desprins, susținută de tot ce o poate favoriza și apărată de orice dat nefavorabil, o idee, postulat major, consecință firească a unei gândiri constructive, și anume, **ideea că învățămîntul e perfectibil și trebuie perfecționat**. O cer interesele supreme ale patriei.

Perfecționarea, înțeleasă ca schimbare calitativă, trebuie să se extindă asupra tuturor laturilor învățămîntului, de la baza materială (construcții școlare, utilaje tehnice moderne) la structură și conținut (planuri, programe, manuale), pregătire profesională etc.

Ideea necesității unui sistem mai operativ de informare, de ținare la zi, cu toate cuceririle științei și tehnicii contemporane a apărut ca un fir roșu de-a lungul rodniceleor dezbateri ale Conferinței. De la inițierea unor case sau cabinete județene ale cadrelor didactice, care să asigure documentarea tehnico-științifică și informarea lor cu noutățile în specialitate, la dotarea școlilor generale și a liceelor cu laboratoare didactice, a școlilor profesionale și tehnice cu ateliere bine înzestrate, pînă la activitatea de creație prin stimularea cercetării științifice, totul a fost analizat cu seriozitate pe care o conferă conștiința misiunii pline de răspundere. În cadrul lucrărilor, vorbitorii s-au oprit asupra realizării practice a trecerii la învățămîntul obligatoriu de 10 ani, asupra necesității dezvoltării învățămîntului profesional și tehnic la nivelul cerințelor economiei naționale, la structura și conținutul învățămîntului de toate gradele.

S-au cerut modificări structurale, pe „verticală“, deci calitative, nu anexări, pe „orizontală“, de teritorii dificile de parcurs, în învățămîntul liceal.

Proiectul de statut al personalului didactic, care reglementează locul și rolul social al acestui important detașament al intelectualității noastre socialiste, cuprinzînd drepturile și îndatoririle lui, problemele profesionale, sociale, morale și juridice, supus dezbaterii în Conferință, și aprobat va constitui cu siguranță, un important instrument de continuă îmbunătățire a învățămîntului nostru.

În aprecierea oamenilor școlii s-a instituit și înscris în statut criteriul valorii, al competenței. Conferința a fost considerată drept o invitație la meditația neîntreruptă la perfecționare. Iar noua legislație, drept o trecere la etapa domniei calității!

O altă idee majoră, apărută în cursul dezbaterilor, condiționată de exigența perfecționării și afirmată apoi într-o expresie concisă, memorabilă de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa rostită la Conferință — este ideea **finalității învățămîntului nostru**. „Unul din imperati-

vele care se pun în fața școlii — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — este de a răspunde prin structura și conținutul ei cerințelor practicii, nevoilor actuale și de perspectivă ale diferitelor sectoare ale vieții economice și sociale“.

În consecință, e imperios necesar „să se asigure concordanța între evoluția rețelei de învățămînt și interesele majore ale întregii societăți“. În acest scop, „Conducerea partidului a indicat organelor centrale de planificare și sinteză ca împreună cu Ministerul Învățămîntului să elaboreze un studiu de perspectivă asupra necesarului de cadre al societății noastre pe baza căruia să se fundamenteze planul de școlarizare pe o perioadă mai îndelungată...“

Perfecționarea e subsumată finalității, iar aceasta îi impune celei dinții nivelul atins pe plan mondial.

„Perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — impune atît studierea atentă a cerințelor societății noastre, generalizarea experienței pozitive pe care am dobîndit-o în decursul timpului în organizarea instrucției publice, cît și cunoașterea documentată a direcțiilor de orientare, a structurii și cursului pe care îl urmează în epoca actuală școala, pe plan mondial. Este știut că problema adaptării școlii la cerințele noi ale dezvoltării sociale, organizarea ei în pas cu marile euceriri ale revoluției tehnico-științifice internaționale preocupă îndeaproape forurile guvernamentale și de specialitate din toate țările lumii, corpul profesoral și masele tinerele de pretutindeni. Tocmai de aceea este necesar să ținem seama de realizările valoroase dobîndite în alte țări pe planul organizării școlare, să folosim tot ceea ce este mai bun în experiența internațională pentru asigurarea progresului continuu al școlii noastre, corespunzător cerințelor construcției socialiste în România“.

O altă trăsătură a învățămîntului, relevată în cursul dezbaterilor, remarcată și așezată de tovarășul Nicolae Ceaușescu printre trăsăturile esențiale ale activității din orice sector socialist, este caracterul militant, angajat, al învățămîntului nostru, pus în slujba progresului social:

„Școala, întregul corp profesoral trebuie să folosească mai bine largile posibilități de care dispun pentru formarea etică și civică a tinerei generații, pentru a sădi în conștiința acesteia respectul față de muncă, dragostea față de patrie, internaționalismul socialist, devotamentul față de cauza socialismului și comunismului, principiile dreptății și echității sociale, normale unei comportări înaintate în viață. Cadrele didactice au datoria să cultive spiritul de disciplină și ordine în îndeplinirea obligațiilor ce revin elevilor și studenților atît în școli și facultăți, cît și în muncă și viață“.

Prețuind munca de înaltă răspundere pe care o desfășoară cadrele didactice și îngrijindu-se să le creeze condiții materiale, cît mai bune, partidul și guvernul au asigurat de la începutul acestui an, în cadrul acțiunii de creștere generală a salariilor, un spor — printre cele mai mari — de circa 19 la sută.

Pentru învățămînt numai în primii trei ani ai actualului cincinal au fost alocate 22 miliarde lei, iar pentru acest an planul prevede 8,4 miliarde lei. Acestei griji pentru condiția materială și morală a slujitorilor școlii, precum și pentru ridicarea continuă a învățămîntului de toate gradele, cadrele noastre didactice îi vor răspunde cu tot entuziasmul și spiritul de abnegație de care au dat întotdeauna dovadă pentru a traduce în viață mărețele sarcini trasate de partid.

Conferința a prilejuit o impresionantă manifestare de adeviere deplină a corpului didactic la politica internă și externă a partidului și guvernului și afirmarea hotărîrii lui de a nu precupeți nimic pentru transpunerea în viață a programului de înflorire materială și spirituală a patriei noastre.

Conferința națională a cadrelor didactice și cuvîntarea tovarășului secretar general al Partidului Comunist Român — Nicolae Ceaușescu — președintele Consiliului de Stat, la încheierea celor 3 zile de fertile dezbateri, vor constitui un puternic stimulent în munca tuturor educatorilor pentru realizarea programului partidului de construire a socialismului, pentru perfecționarea învățămîntului de toate gradele, pentru instruirea și educarea tineretului nostru în spiritul ideilor socialismului și ale progresului.

COLOCVII

Frontul Unității Socialiste adresează slujitorilor școlii: profesori, învățători, educatori — unul dintre cele mai importante detașamente ale intelectualității țării — chemarea de a se consacra și în viitor, cu toate puterile, pregătirii temeinice a elevilor și studenților, lărgirii orizontului lor de cunoștințe profesionale și de cultură generală, educării lor politico-ideologice pe temelia concepției marxist-leniniste despre lume și viață, formării lor ca cetățeni hotărîți să aducă o tot mai activă contribuție la mersul ascendent al societății noastre.

(Din Manifestul Frontului Unității Socialiste)

GLIORIOSUL FEBRUARIE 1933

În istoria țării noastre au fost încrustate cu litere de aur de-a lungul veacurilor tradiții de luptă scumpe întregului popor, tradiții care au fost preluate și ridicate pe trepte tot mai înalte de mișcarea muncitorească, de Partidul Comunist Român. În șirul acțiunilor revoluționare ale clasei muncitoare din țara noastră se înscriu la loc de cîste eroicele lupte ale cefeřiștilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933, organizate și conduse de P.C.R., parte integrantă și moment integrant culminant al valului bătăliilor de clasă desfășurate în anii crizei economice din 1929—1933.

Dovedind o deosebită combativitate în acțiunile lor, muncitorii cefeřiști și petroliști au ridicat spre culmi și au purtat cu eroism, în anii 1929—1933, steagul luptei proletare, grupînd în jurul lor, pentru țelurile comune, toate celelalte categorii și pături sociale, crunt lovite de încercările burgheziei și moșierimii de a arunca greutățile crizei pe umerii maselor muncitoare, de politica „curelor de sacrificiu”, de consecințele subordonării economiei țării intereselor capitalului monopolist străin și de lezarea, pe această cale, a independenței și suveranității naționale a României.

Luptele cefeřiștilor și petroliștilor din 1933 au fost precedate de o muncă perseverentă a partidului comunist în vederea realizării unității de acțiune muncitorească. Realizarea Frontului unic muncitoresc impunea, în condițiile creșterii acțiunilor de masă, folosirea unor forme variate de organizare a clasei muncitoare, adoptarea unor lozinci mobilizatoare, izvorite din condițiile concrete ale societății românești și aplicarea unor metode care să antreneze în luptă straturi sociale mereu mai largi. Aceste imperative majore ale momentului istoric și-au găsit înfrunțarea în crearea și activitatea comitetelor de acțiune, ca organe de front unic, din care au făcut parte comuniști, socialist-independenți, social-democrați, membri ai altor partide și organizații, precum și muncitori neînregimentați în partide politice dar care se situau fără rezerve pe linia luptei pentru satisfacerea pînă la capăt a dezideratelor vitale ale clasei muncitoare, ale maselor în ansamblul lor.

Sub conducerea partidului comunist, comitetele de acțiune au contribuit la organizarea unui șir de puternice greve și demonstrații ale cefeřiștilor și petroliștilor îndreptate împotriva încercărilor capitaliștilor de a ieși din criză prin sacrificarea intereselor vitale ale maselor muncitoare.

Agravarea consecințelor crizei economice la începutul anului 1933 a determinat intensificarea nemulțumirilor, frămîntărilor și acțiunilor maselor. Pornind de la aprecierea că cefeřiștii și petroliștii reprezentau două din detașamentele cele mai înaintate ale clasei muncitoare, că luptele lor puteau constitui punctul de plecare pentru desfășurarea mai departe a întregii mișcări revoluționare, P.C.R. și-a concentrat atenția principală și forțele sale spre pregătirea și conducerea acestor lupte.

În acest fel, luptele cefeřiștilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933, influențîndu-se reciproc, s-au declanșat și desfășurat ca parte integrantă și moment culminant în același timp al uriașei efervescențe revoluționare ce cuprinsese masele muncitoare din întreaga țară.

Grevele eroice ale petroliștilor din Valea Prahovei, desfășurate în a doua jumătate a lunii ianuarie și la începutul lunii februarie 1933, puternica grevă de la 2 februarie de la Atelierele C.F.R. „Grivița” din Capitală, șirul de greve declanșate concomitent sau ulterior acestora la Cluj, Iași, Galați, Pașcani, Oradea etc., impresionantele bătălii proletare de la Atelierele C.F.R. „Grivița” din 15—16 februarie, precum și larga mișcare de solidaritate care a înconjurat aceste acțiuni în întreaga țară au reprezentat în fond părți constitutive ale unuia și aceluiași val revoluționar, prin care Partidul Comunist, clasa muncitoare, masele largi au ridicat în 1933 pe o treaptă și mai înaltă glorioasele tradiții de luptă ale poporului român.

Luptele din 1933 fiind prima mare ridicare în Europa a proletariatului la scurtă vreme după venirea lui Hitler la putere în Germania, s-au înscris printre marile evenimente cu larg răsunet internațional. În numeroase țări ale lumii, clasa muncitoare, alte pături și categorii sociale și-au exprimat solidaritatea frățească cu luptele proletariatului din România. În presa mișcării comuniste și muncitorești din diferite țări s-a vorbit multă vreme de „exemplul românesc”, de „pilda de eroism care în curînd s-ar putea repeta foarte bine în oricare altă țară capitalistă”, de „făclia aprinsă de muncitorul român” și care „trebuie dusă înainte” ș.a.m.d.

Luptele eroice ale cefeřiștilor și petroliștilor din 1933, larg susținute de masele largi populare, prin adîncul lor caracter politic au fost pentru acea vreme expresia cea mai înaltă a frămîntărilor sociale ale masei de milioane de oameni ai muncii din România. Aceste lupte au demonstrat maturizarea politică a clasei muncitoare, care a urmat chemările celei mai revoluționare forțe politice — Partidul Comunist Român.

Din rîndurile principalelor detașamente ale clasei muncitoare s-au afirmat în cursul acestor lupte nenumărate cadre proletare, strîns legate de masa muncitorimii, de masele largi populare.

Exemplul tenacității și consecvenței revoluționare a muncitorimii, dat în 1933, a relevat cu toată tăria rolul clasei muncitoare de hegemon în lupta maselor de exploatați și asupriți din întreaga țară. Manifestările de solidaritate ale maselor cu cefeřiștii și petroliștii au constituit o dovadă a stimei pe care o cîștigase clasa muncitoare și arătau creșterea prestigiului său politic în rîndul celorlalte clase și pături sociale.

Privite în perspectiva istorică, luptele din 1933 au fost premergătoare marilor bătălii revoluționare care au dus clasa muncitoare din țara noastră în fruntea maselor de oameni ai muncii la victoria asupra claselor exploatare. Într-adevăr, în anii ce au urmat luptelor din 1933 a crescut necontenit lupta maselor populare împotriva exploatații capitaliste, pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice, împotriva fascismului, pentru apărarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității naționale a României. Această luptă eroică și grea a culminat cu insurecția națională antifascistă din August 1944, organizată și condusă de P.C.R., care a constituit punctul culminant al întregului proces istoric de luptă și rezistență antifascistă și antihitleristă din România. Ea a deschis o eră nouă în istoria țării noastre, eră în care poporul român și-a văzut împlinite nobilele sale aspirații și idealuri.

Ca urmare a luptei revoluționare a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a întregului popor, sub conducerea P.C.R., steagul socialismului flutură astăzi biruitor deasupra României.

Partidul Comunist Român dă o înaltă apreciere tradițiilor glorioase ale poporului nostru, cîstește memoria celor care s-au jertfit eroic pentru cauza poporului, pentru socialism.

Cel mai înalt omagiu ce-l putem aduce eroicilor cefeřiști și petroliști, celorlalți oameni ai muncii care în ianuarie-februarie 1933 au sprijinit lupta lor — și printre aceștia învățătorii și profesorii s-au numărat în primele rînduri —, tuturor revoluționarilor care, atît în 1933, cit și în anii care au urmat au contribuit prin jertfa lor la fărîngerea României Socialiste, îl constituie înfăptuirea cu succes a sarcinilor insufleteitoare stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român pentru desăvîșirea construcției socialiste, pentru edificarea țării pe culmile cele mai înalte ale culturii și civilizației, culmi către care, călăuzit de partid, întregul nostru popor se avîntă cu încredere.

Lect. univ. Gheorghe I. IONIȚĂ
doctor în istorie

EDUCAȚIA ÎNTEGRĂRII ÎN SOCIETATE

În toate timpurile procesul instructiv-educativ a urmărit formarea și pregătirea tinerelor generații pentru sarcinile de viitor ale societății, dar numai în epoca noastră această orientare și-a găsit fundamentarea științifică, prin caracterul prospectiv pe care-l dobîndește, într-o măsură tot mai mare, pedagogia științifică. Nu încapă îndoială, și în trecut școala, familia, societatea pregăteau generațiile tinere în perspectiva viitorului dar această pregătire pornea de la modelele prezentului, dacă nu chiar de la modele vechi, preluate și adaptate prezentului.

Transformările profunde ale societății contemporane, dezvoltarea vertiginosă a științei și tehnicii în epoca noastră, ritmul accelerat al dezvoltării sociale, în ansamblu, au determinat o viziune nouă privind pregătirea tineretului, în așa fel încît ea să corespundă realmente cerințelor de mîine ale societății. Această situație a pus în fața școlii, a familiei și a societății, în general, probleme pedagogice noi cu privire la transmiterea de informații și la formarea omului corespunzător societății viitoare.

Astăzi, școala, familia și societatea trebuie să asigure, pe de o parte însușirea de către tinăra generație a cunoștințelor cîștigate de-a lungul istoriei, dar printr-o operă de selecție a valorilor, care să stabilească limitele valabilității fiecăreia și să respingă non-valorile, pe de altă parte, să facă disponibilă conștiința tineretului față de nou, prin orientarea gîndirii lui spre inovație și creativitate. Școala, în

special — instituție specializată pentru creșterea viitoarelor cadre ale societății — nu poate fi concepută ca o stație de tranzit, în care cunoștințele dintr-o magazie veche sînt trecute într-o magazie nouă. Ea trebuie să fie locul în care, în procesul transmiterii informației, se dezvoltă gîndirea critică și creatoare a tineretului.

Eficiența muncii din școală se apreciază, mai ales, în funcție de modul în care stimulează gîndirea liberă și nu după cum o „cumîntește”. Sarcina cadrelor didactice, astăzi mai mult ca oricînd, este de a încuraja această orientare, singura care poate pregăti tineretul în vederea înțelegerii și însușirii acestei explozii de informație care caracterizează epoca noastră.

O schimbare a opțiunii se impune școlii și familiei și în privința educației omului societății de mîine. Nu numai pedagogii din societatea socialistă, dar și numeroși gînditori ai societății capitaliste, își dau seama că epoca automatizării cere un tip nou de profil uman. E necesar ca oamenii să fie profund integrați societății noastre socialiste (problema aceasta se pune chiar și pentru țările avansate capitaliste) dat fiind că epoca noastră a mărît, în mod obiectiv răspunderea fiecărui individ față de societate și față de soarta omenirii. De aceea, școala trebuie să stimuleze nu numai creativitatea tinerilor, dar și inițiativa lor socială, atitudinile prin care aceștia se integrează în exigențele grupului școlar — unul din primele nucleee sociale —

din care fac parte. Or, dezvoltarea inițiativei tinerilor și creșterea „spiritului de grup” este greu de conceput atunci cînd educatorul apreciază clasa sa ca bună exclusiv prin disciplina elevilor în timpul lecției, (ct în Arcadia ego...), înăbușînd spontaneitatea și inițiativele lor, în loc de a le orienta și stimula.

De aici decurge cerința imperioasă pentru cadrele didactice de a cunoaște, nu numai din practica lor, nu numai în mod empiric, cercetările cele mai noi din domeniul sociologiei educației privind grupurile mici, cercetări care au început și în țara noastră.

Studiul aprofundat al clasei de școlari, ca grup mic, poate dezvălui, prin structura și relațiile dintre elevi, și dintre elevi și profesori, condițiile în care se poate realiza în mod eficient educația în spirit colectivist a elevilor, care să potențeze inițiativa lor, să le dezvolte aptitudinile și personalitatea, integrîndu-i în grupul școlar respectiv, ca un prim pas pentru viitoarea lor integrare socială, pentru statornicirea unor relații sociale corespunzătoare orînduirii noastre socialiste.

Aceste probleme pe care le ridică educația de astăzi a tinerelor generații pentru cerințele de mîine, merită să constituie preocuparea cadrelor didactice și a părinților, să fie obiectul unor largi dezbateri, pe care încercăm să le continuăm prin articolele viitoare.

Prof. univ. Tudor BUGNARIU

PSIHODIAGNOSTICAREA CUNOȘTIINTELOR

(Interrelațiile dintre cunoștință și inteligență)

ca acestea să figureze în programele școlare, facilitând o integrare empirică și uneori deformată a lor, creînd un disponibil de receptivitate în planul mai larg al valorilor sociale. Această receptivitate, de multe ori, este secundată de primejdia de a-și inchipui că înțelege problemele și de a ignora faptul că însușirea cunoștințelor nu este doar un festin consacrat digestiilor curiozității, ci un efort de adîncă și corectă înțelegere a aspectelor complexe implicate în informațiile cele mai aparent neantrenate în eforturi de gîndire.

Școala, ca instituție socială, facilitează accesul la cunoștințe, antrenează efortul intelectual, munca perseverentă, care, la rîndul său, creează continuitatea și tensiunea acestui efort, exercită receptivitatea și înțelegerea, contribuie la formarea culturii și la dezvoltarea inteligenței. Dezvoltarea efortului necesar în actul de însușire a cunoștințelor este poate tot atît de important ca și cunoștințele înseși, deoarece doar în primii ani de școală cunoștințele satisfac mai mult sau mai puțin curiozitățile și atitudinea spontană interogativă a copiilor față de fenomenele și lucrurile din mediul înconjurător. Ulterior, munca școlară se îndepărtează de această orbită apropiată, trecînd la zone mai îndepărtate de satisfacere a curiozităților apărute între timp. Dacă aceste forme de curiozități mediate prin efort și perseverență nu s-au construit, edificiul cunoștințelor se deformează și se subrezește în marea majoritate a cazurilor. Oricum, pe măsură ce se înaintează pe treptele vieții școlare, se solicită și se dezvoltă tot mai mult domeniul priceperilor, al aptitudinilor, forme ale curiozității antrenate de o inteligență mai rafinată, cu strategii mai complicate. Cunoștințele abstracte, ca și cunoștințele operaționale solicită de altfel o flexionare importantă a inteligenței, careia îi creează condiții de funcționalitate importante, concomitent cu structurarea și consolidarea capacității de a învăța.

Împrejurările foarte numeroase implicate în evenimentele vieții școlare și extrașcolare fac adeseori ca structura cunoștințelor să fie inegală, liajul dintre cunoștințe să fie antrenat uneori superficial. Acesta a fost unul din motivele pentru care s-a ivit necesitatea de a se găsi sisteme de psihodiagnosticare a edificiului de bază, a solidității lui.

Pentru că dezvoltarea cunoștințelor este condiționată, printre altele, și de integritatea inteligenței și pentru că adeseori posedarea de cunoștințe constituie un substitut al inteligenței, inițial s-au construit probe psihologice de diagnosticare a inteligenței în care să fie implicate cît mai puține cunoștințe. Dezideratul acesta psihotehnic, foarte greu de realizat în esență, părea totuși realizabil la începutul acestui secol, cînd A. Binet a alcătuit prima scară metrică a inteligenței. Această încauză că în prima decadă a secolului al XX-lea școlarizarea tineretului era redusă în multe țări ale lumii. Mare atenție s-a acordat rezolvării de probleme, ca situație tipică pentru antrenarea inteligenței și, analizei performanțelor, ca expresie a capacităților intelectuale. Desigur, astăzi „modelul inteligenței” este mai complex și, în genere, se știe că există o multicondiționare a antrenării performanțelor. La aceasta se adaugă constientizarea faptului că adeseori „șecul” este investit cu foarte mari rezerve de învățare și că există subiecți cu intelect de limită și chiar cu diferite grade de întîrziere mintală care pot să rezolve impecabil probleme (exerciții) aritmetice de anumite categorii, pe care subiecții cu inteligență normală nu le pot rezolva. De altfel, orice cadru didactic știe că aptitudinea intelectuală a elevilor cu note bune și foarte bune nu acoperă întotdeauna cel mai înalt nivel de inteligență al vârstei. Faptul ca atare a furnizat în exces argumente celor ce susțin ipoteza caracterului înnăscut al inteligenței, cu toate că se știe că deși întreaga substanță a creierului, organul responsabil al capacităților intelectuale, este ereditară, toate mecanismele lui de lucru sînt dobîndite. Încercînd să ne imaginăm activitatea intelectuală, ea ne apare ca o activitate angajată în recepționarea, prelucrarea și clasificarea unui flux informațional structurat, dimensional. Stocurile ce se constituie în aceste condiții creează substanța unei uriașe informații potențiale (deduse) care este practic inepuizabilă. De altfel, în zilele noastre este evidentă restructurarea concepției cu privire la intelect și

cunoștințe, și aceasta cu atît mai mult, cu cît cunoștințele, în primul rînd, și nu inteligența singură, constituie materia primă a concepției despre lume și viață și, ca atare, trăsătura ce situează omul în atitudinile sale sociale și înlesnește confruntarea valorilor. În contextul cerințelor legate de perfecționarea instruirii s-au născut testele de cunoștințe.

Ele se utilizează din ce în ce mai mult în munca școlară, deoarece constituie un foarte important instrument de lucru al celor ce se ocupă de instruirea elevilor. Ele sînt foarte mult folosite în Franța, Germania, S.U.A. și Anglia.

În alcătuirea unei baterii de teste de acest tip se utilizează două procedee. Primul constă în extragerea din programele școlare a cunoștințelor (conceptelor), a tipurilor de reguli (algoritmii) și a tipurilor de aptitudini intelectuale care se consideră necesare pentru un anumit nivel școlar. Toate acestea se țin în evidență în mod concomitent în alcătuirea probelor de psihodiagnoză.

Al doilea procedeu constă în extragerea din programele școlare a obiectivelor de bază ale acestora (capacitatea de generalizare cu privire la anumite noțiuni, capacitatea de diferențiere fină a zonelor de intercorelare a cunoștințelor etc.) și un număr de cunoștințe. Se obțin astfel două coloane; coloana aptitudinilor intelectuale considerate și coloana cunoștințelor. În baterie se acordă, fie ponderi egale, fie o pondere mai mare unuia sau altuia din cele două coloane.

Au fost utilizate probe de cunoștințe de mare răspîndire, Lopez R. Konrowski, pentru controlul cunoștințelor de limba franceză și aritmetică, la diferite niveluri școlare și J. și M. Subes, pentru ortografie și calcul.

Există așa numitul „Farnum Music Notation Test” care psihodiagnostichează cunoștințele muzicale prin intermediul unui disc (78 turații) pe care sînt imprimate motive muzicale scurte de cîte 4 măsuri fiecare. Subiectul posedă un caiet cu note care reproduc motivele muzicale de pe disc. Ascultînd discul, cel ce este testat trebuie să sublinieze toate necoincidențele dintre notele muzicale din caiet și cele de pe disc.

Interesante, din punctul de vedere al construcției, sînt bateriile STEP (Sequential Test of Educational Progress, 1958), CATI, MATI etc. Aceste baterii de teste acoperă mai toate nivelurile școlare la materiile de bază, inclusiv nivelul institutelor superioare.

Printre altele pentru elevii mai mari se dau la cunoștințele sociale diferite tipuri de caricaturi celebre extrase din ziare în diferite momente după al doilea război mondial sau chiar de mai de mult, fără a se da nici un fel de indicații scrise. Testul propriu zis constă dintr-o suită de întrebări după cum urmează: În ce an a fost publicată caricatura? Ce perioadă de după război se pune în evidență în caricatură? Care este ideea principală a caricaturii? Din ce partid politic, sau ce ideologie este servită de autor prin caricatura sa?

Este de la sine înțeles că pentru a răspunde la astfel de întrebări trebuie să cunoști istorie, științe sociale, publicistică, grafică etc.

S-ar putea desigur pune întrebarea: Ce nevoie ar fi de testarea cunoștințelor atîta vreme cît școala efectuează zi de zi acest deziderat? În realitate, volumul foarte mare de cunoștințe ce trebuie transmise, mărirea claselor, adesea suprapopulate, creează o rezervă-timp redusă pentru controlul exhaustiv al cunoștințelor și, mai ales, al caracteristicilor legate de eficiența lor. În genere, astfel de baterii, care se alcătuesc întotdeauna de colective mari la care sînt antrenați numeroși profesori și învățători, încearcă să străbată sub poiză aspectelor formale ale învățării și memorării, pătrunzînd în zonele în care se sudează cunoștințele, zone unde, de altfel, se produce „adevărata cultură” activă și fertilă a tînrului.

Psihometric, prin testele de cunoștințe se obține o notă de instruire sau de cunoștințe (Q de Instr.) și o notă de educabilitate. Nota de cunoștințe este diferită de Q.I., prin care se pune în evidență nivelul dezvoltării intelectuale. Valorile acestor trei note pot fi dezarmonice la destui subiecți școlari în foarte numeroase cazuri.

Prof. univ. Ursula ȘCHIOPU

În efervescența transformărilor adînci, proprii perioadei noastre social-istorice, și, mai ales, proprii misiunii istorice a socialismului, „cunoștințele” constituie o bogăție socială, deoarece ele formează scheletul competenței, iar competența constituie sursa soluțiilor raționale, eficiente, precum și a celor posibile în condiții noi. Competența este totodată substanța nutritivă a acțiunilor utile și eficiente. Cunoștințele care se dobîndesc au o construcție multietajată, complicată și multilaterală chiar atunci cînd sistemele de instruire școlară au mai puțin în atenție multilateralitatea lor. De altfel, viața socială, cu uriașă cantitate de informații, creează un regim larg de circulație a cunoștințelor și ideilor (cunoștințe de astronomică, științifice, tehnice, cunoștințe medicale, sociale etc.) Circulația lor face ca adeseori tineretul să le încorporeze în sistemul de cunoștințe înainte

Fenomen social distinct, de dată relativ recentă, dar în continuă expansiune, educația părinților pune în prezent un important număr de probleme. Înainte de toate se caută soluții la următoarele întrebări: Ce este sau ce trebuie să fie de fapt educația părinților? În ce să constea informarea familiei despre marile răspunderi și multiplele implicații pe care le are influența ei asupra formării și dezvoltării copiilor? Cum să se realizeze pregătirea sistematică a părinților pentru exercitarea rolului lor de educatori? Cum să se asigure perfecționarea continuă a cunoștințelor și capacității lor de educatori, dobândite mai înainte, și în ce fel să fie ele puse în concordanță cu evoluția rapidă socială, științifică, culturală a societății contemporane? Cine poate să fie și ce formație trebuie să aibă educatorul părinților? Ce forme și metode sînt mai indicate în acțiunea educațională a părinților?

Apărută în legătură cu schimbările radicale economico-sociale, politice și științifice din secolul nostru, educația părinților este în prezent considerată, pe bună dreptate, ca o componentă principală a educației permanente. În ceea ce privește conținutul ei concret părerile nu coincid însă, detașându-se mai ales trei concepții. Astfel, unii specialiști consideră că această acțiune trebuie să fie în principal informativă, oferind părinților un mare număr de cunoștințe necesare și utile în viața de familie — noțiuni de puericultură, de igienă infantilă și domestică, de administrație publică și legislație, informații despre școală și organizarea activității ei, despre orientarea școlară și profesională etc. O atenție deosebită se acordă informării părinților în problemele psihologiei infantile, sprijinirii lor în descifrarea și cunoașterea cât mai temeinică și mai deplină a fiilor lor, în înțelegerea sarcinilor ce le revin cu privire la dezvoltarea acestora ținînd seama de particularitățile lor fizice, intelectuale și morale. Totodată se consideră necesar ca părinții să fie puși la curent cu marile transformări din lumea contemporană, cu progresul rapid al științelor și al ideilor, astfel încît ei să-i înțeleagă mai bine pe copiii și tinerii de azi, cu interesele, preocupările și atitudinile lor, să-și poată explica sensul evoluției lor. Acest lucru va înlesni canalizarea și cultivarea optimă a capacităților de care dispun copiii și tinerii din zilele noastre.

Alți specialiști pleacă de la teza că educația copiilor depinde în mare măsură de calitatea influenței pe care o exercită părinții, iar calitatea acestei influențe depinde de valoarea și bogăția personalității acestora. De aceea, susțin acești specialiști, educația persoanelor cu copii trebuie să acționeze mai ales în acest domeniu, intervenind direct, modificînd în sens pozitiv sistemul de idei și de convingeri, ansamblul personalității părinților, atît cît este necesar ca să-și poată înțelege, îndruma și educa proprii copii în deplină concordanță cu înclinațiile și aptitudinile lor, cu cerințele vieții sociale în care aceștia vor trăi ca adulți.

O a treia concepție despre caracterul și conținutul educației părinților pornește de la considerentul că în lumea contemporană, aflată în accelerat ritm de dezvoltare sub toate raporturile, atît adulții (care sînt și părinți), cît și tinerii, trebuie să fie înzestrați cu însușiri care să le permită continuu adaptarea la situații, relații, realități neconținut noi. În consecință, părinții trebuie sprijiniți în sensul menținerii celor mai bune contacte cu mediul social

Ce este și ce trebuie să fie educația părinților?

în care trăiesc, atît în sînul grupului lor familial, cît și în diversele alte grupe sociale (profesionale, politice, culturale etc.) din care fac parte. În acest cadru, eforturile urmează să fie îndreptate în special în spre buna organizare a grupului familial, care va permite dezvoltarea deplină și armonioasă a tuturor însușirilor și capacităților naturale ale copiilor, ceea ce va favoriza apariția și cultivarea altor însușiri necesare vieții în colectiv, adică vieții sociale.

Fiecare din aceste concepții despre educația părinților, prezintă, la rîndul lor, aspecte discutabile. În privința celei dintîi — care este și cea mai veche și mai răspîndită — se pune întrebarea dacă informarea părinților poate, într-adevăr, să fie obiectivă. Este un lucru general cunoscut că educatorii de profesie consideră de datoria lor să dea sfaturi părinților, adică să le sugereze și, într-un anumit fel, să-i determine să adopte ideile, atitudinile, modurile de acțiune pe care ei le socotesc cele mai bune. Practica aceasta, tradițională astăzi, pînă la urmă poate slăbi însuși simțul responsabilității părinților pentru creșterea propriilor copii, încătușează libertatea de acțiune a acestora, lezîndu-le într-un fel personalitatea (cîci deși mulți dintre ei au tendința de a-și declina răspunderile și de a le transfera educatorilor de profesie, absolut toți caută să-și păstreze neatînsă autoritatea și să-și mențină intactă autonomia în educarea fiului lor). Mai util este — după părerea noastră — să se pună la îndemîna părinților toate elementele de care au nevoie pentru a-și îndeplini independent și în mod satisfăcător toate obligațiile.

Sînt multe de spus și în ceea ce privește temele ce pot fi abordate pentru informarea părinților. Practica a demonstrat că atunci cînd e vorba de domenii mai obișnuite ca: puericultura, igiena ș.a. cunoștințele sînt primite ușor și cu interes, ceea ce face posibilă organizarea sistematică a muncii de transmitere a informației. Mai delicată se dovedește însă acțiunea atunci cînd e vorba de a informa asupra psihologiei copiilor, părinților însiși și adulților, a familiei. Aici se ajunge foarte greu la o apreciere obiectivă, la o înțelegere realistă a situațiilor, a relațiilor și răspunderilor fiecăruia. Dificultatea provine și din aceea că trebuie abordate aspecte intime ale vieții familiale, în care nu se poate pătrunde oricum, și care nu poate fi influențată în orice fel, deși universul ei reprezintă unul din factorii esențiali ai succeselor sau insucceselor în educație.

În același timp se mai pune și următoarea problemă: dacă vor fi mereu subliniate în fața părinților marile sarcini educative pe care le au, complexe acțiuni pe care trebuie să le realizeze pe parcursul unei îndelungate perioade de timp, ei se vor afla mereu în situația de școlari „dascăliți” care, în marea lor majoritate, își vor pierde încrederea în ei însiși. Stăpîniți astfel

de un sentiment de inferioritate, pe care nu îl vor putea depăși niciodată, nu-și vor abandona pînă la urmă obligațiile și vor face mai puțin decît au făcut pînă acum, pentru educarea și formarea copiilor lor? Pe de altă parte, niciodată nu se poate ști exact ce reacții vor declanșa sfaturile primite din partea persoanelor competente în problemele pedagogice. Aceleași sfaturi și îndrumări pot stîrni adeziunea și chiar entuziasmul părinților, dar tot atît de bine pot fi respinse și răsturnate, ceea ce, evident, nu este de dorit.

Considerarea acestor curenți și insuficiențe a condus la ideea că educația părinților trebuie să fie o acțiune directă de influențare a personalității lor. În acest caz este vorba de un mijloc de influențare mai profund și mai sigur — dar în același timp mai dificil de realizat și de durată, date fiind sarcinile pe care și le propune. Aici se pune însă întrebarea: are șanse de reușită o acțiune urmînd influențarea conștiinței și atitudinii părinților, dacă încă nu se poate răspunde cu deplină exactitate care sînt factorii psiho-sociali sau de altă natură care determină o anumită conduită a adultului și cu ce pondere acționează ei în acest proces? În aceste condiții, nu cumva o asemenea acțiune se va dovedi cel puțin ineficace, dacă nu cumva perturbantă?

Întrucît viața personală și viața socială sînt inseparabile, educația părinților a fost considerată de unii oameni de știință ca o acțiune vizînd îmbunătățirea relațiilor familiale și sociale. Concepția aceasta ni se pare destul de unilaterală, deoarece, printre altele, nu are în vedere importanța informației pedagogice, însemnătatea calităților morale ale părinților în activitatea menită să asigure copiilor o dezvoltare multilaterală armonioasă.

Așadar în ultimă analiză, fiecare din concepțiile privind conținutul, modul de organizare și desfășurarea educației părinților prezintă o seamă de dificultăți și curenți deloc neglijabile. În acest caz ce se poate spune despre acțiunea însăși: este ea, practic, posibilă?

Se pare că o asemenea întrebare poate primi un răspuns destul de clar. Problema nu trebuie pusă în termenii: dacă educația părinților e posibilă, pentru că istoric și social ea există deja ca fenomen continuu. De multă vreme părinții solicită și primesc sprijinul educatorilor, îl folosesc, mai mult sau mai puțin, în activitatea lor. Ceea ce poate fi pus în discuție și ceea ce are nevoie de perfecționare este modul cum se realizează această acțiune, obiectivele și conținutul ei, formele și metodele ce urmează a fi folosite pentru ca ea să cîștige substanțial în eficiență.

Aceasta este o problemă de mare actualitate, care ar merita să fie luată în considerație mai mult, și în deosebi, mai sistematic și mai adîncit — și în țara noastră, atît de către forurile de învățămînt, cît și de către cercetătorii de specialitate, de reprezentanții școlii și, desigur, de către reprezentanții părinților însiși.

Lector univ. Ștefan COSTEA
director în Ministerul Învățămîntului

MARIUS POPESCU

LECTURĂ

Îngăduiți-mi să mă refer, mai departe, la cea de a șaptea Satiră ai ilustrului învățat de stirpe domnească moldoveană, Antioh Cantemir, căci observațiile lui în legătură cu comportamentul părinților față de odraslele lor pe planul educativ, cuprind o arie mult mai mare, dincolo de indicațiile referitoare la forța exemplului demn de urmat.

În Satira mai sus amintită, acest strălucit și pătrunzător satiric, admirator al lui Boileau, se întreabă dacă nu cumva sfaturile lui vor fi luate în deridere de cei vîrstnici și dacă nu cumva pretențiile lui sînt într-adevăr exagerate.

„Mi-i negru corb tot părul (zice el). Și-atunci mă-ntreb: E bine / La vîrsta mea cu sfatul să-ntreb pe-un oarecine / Albit, cu ochelarii pe nas, cu trei măsele / În gură, care știe de zilele acele / Cînd molima buise în Moscova, și-ți spune / Ce vitejii făcut-a Chirighin, de minune?”

(Această năpastă — adică molima — precizează autorul în *Lămuriri*, s-a întîmplat în 1654, iar Chirighin era capitala caza-cilor zaporojeni, oraș asediat de tureci și despresurat de oștile rușești aflate sub conducerea prințului Romadonovski, în anul 1697. Și adaugă, cu delicatețea ferme-

cătoare care-l caracterizează: „Acesta două întîmplări, adică molima din Moscova și asediul cetății Chirighin, stihiuitorul le amintește pentru a da pe față cit este de vîrstnic omul la care se referă”).

Temerea tinărului satiric iluminist este pe deplin întemeiată, confirmată și întărită chiar azi, către sfîrșitul veacului douăzeci, de o sumedenie de părinți, de ambele sexe, care continuă să se declare adepții greșitei păreri, că singur vîrsta poate avea ultimul cuvînt în ceea ce privește eficacitatea unui sfat pedagogic și că niciodată oul nu poate fi mai inteligent decît găina.

După părerea acestei destul de vaste categorii paternelne acest „palat de nuntă și cavou”, în mijlocul căruia tronează galbenul icusar, acest superb „ceasornic fără minutar” hotezat de omenire OU, nume care constituie o genială imagine auditivă și vizuală, nu e capabil să răspundă, în plîpîtoarea lui exactitate translucidă, decît unui singur comandament: al obedienței totale.

Această paternelă categorie, destul de vastă, nu poate fi cîntită de pe poziția pe care s-a fixat o dată pentru totdeauna, poziție inexplicabilă, înconjurată de șanțuri pline cu apă ca o cetate medievală

și care corespunde tristului raționament infirmat mereu de legile dialectice ale existenței umane, anume că perspicacitatea minții și înțelegerea fenomenelor naturii umane sînt calități furnizate numai și numai de aglomerarea timpului spațial, chiar dacă subiectul în cauză este lipsit de simțul observației cultivate.

Sau, folosind vorbele lui Antioh către bunul său prieten, cneazul Nichita: „Aș răguși zadarnic spre-a dovedi, firește / Că mintea nu cu luna și anul se sporește / Și că experiența, deși e proptă minții / Și-abia tîrziu se-nchiagă, cel care năzuinții / De-a cerceta pricina din lucruri, vreme lungă, / Nu-i dă imbold, dibaci el nici-cînd n-o să ajungă / Pe cînd un tînar poate, de ia la toate seama / Să știe-n scurt timp multe...”

La baza acestei obstinate și false concepții educative, tinărul iluminist descoperă germeii virulenți ai egoismului și comodității părintești, care se dezvoltă, vorba lui Eluard: „în leneșă unsoare a vechilor deprinderi”.

„A vechilor deprinderi”, și nu a noilor deprinderi care vin, în mod fatal, să le ia locul, „a vechilor deprinderi”, semuitoare cu niște incrincentate stane de piatră pe

care nu le poate mina nici o metodă pirotehnică.

Această categorie paternelă, conservatoare și destul de vastă, mai mult sau mai puțin vîrstnică, respinge fenomenul dedublării și al obiectivizării creatoare.

Oamenii aceștia impun niște legi a căror valoare e determinată în funcție de propriul lor interes, susținînd sus și tare că nerespectarea lor duce la dezastru și catastrofă, dar pe care ei nu se consideră obligați să le aplice, fiind încredințați că persoana lor face excepție, bucurîndu-se de un regim special.

Chiar dacă bunul simț mai funcționează într-o regiune periferică a ființei lor și izbuteste să le arate că procedează defectuos, ei nu fac nici un efort spre a se smulge din ierburile inhalatoare care, pînă la urmă, pun stăpînire asupra lor.

Înconjurîndu-se de nimbul pe care cred că li-l conferă experiența acumulată de-a lungul anilor, pietrificată însă și rămasă la un stadiu inferior, ei nu țin seama de neconținută mișcare fecundă și vie, care operează, în fiecare clipă, enorme mutații în gîndirea umană.

Virgil TEODORESCU

SCRI-SOA-REA

Caietul cu scoarțe roșii, pe a cărui primă pagină era scris cu litere mari, caligrafice „Jurnalulelevei Manolii Doina, clasa a VIII-a B”, apărea, de la o vreme, prin locuri pe unde nu prea avea ce căutat pe masa din sufragerie, pe toaleta din dormitorul părinților... Poate că Doina era atât de neglijentă cu „Jurnalul” ei pentru că nu-i destăinuise nici un gînd, nici un sentiment mai deosebit? Așa s-ar putea crede, și totuși... Pe ultimele zece pagini scrise ale jurnalului apărea, în cadrul uneia, sau al câtorva fraze scurte, un nume, același: „Astăzi, Silviu i-a tras un pumn lui Gigi-Păstaie cînd burtosul n-a apucat de cozi...” „Silviu mi-a recitat o poezie de Blaga. Iubește mult poezia. M-a întrebat dacă îmi place Blaga. De-abia am reușit să îngin un da. Trebuie neapărat să-l citește serios pe Blaga...” Sau, pe penultima pagină scrisă: „Astăzi, Silviu mi-a vorbit pentru prima oară despre tatăl său care a murit acum doi ani. Abia se stăpînea să nu plîngă. Dacă ar fi apărut o singură lacrimă în ochii lui, cred că eu aș fi izbucnit de-a binelea în plîns. Ce verde ciudat au ochii lui Silviu!”

Cu puțin timp în urmă, Doina își recitise „Jurnalul” — ceea ce făcea foarte rar — și frazele ce se polarizau în jurul numelui „Silviu” sa înălțaseră pentru ea într-un mod atât de surprinzător, încît încercase brusc sentimentul acela de derută, de spaimă aproape, pe care oamenii îl au adesea în fața necunoscutului. Simțise imperios nevoia să comunice cuiva drag și apropiat simțămîntul pe care îl încerca. De asta începuse să „uite” „Jurnalul” prin diferite locuri din casă, unde ar fi putut cădea mai ușor sub privirea mamei sale. Născocise chiar mici șiretlicuri,

ca să-și dea seama dacă mama răsfoise sau nu „caietul cu secrete”; așeza „Jurnalul” într-un anumit fel, punea pe copertă un minuscul fragment de hîrtie... Se părea însă că mama nu era deloc tentată să afle „tainele” fiicei sale. De cîteva ori, Doina hotărîse să-i dea ea, direct, „Jurnalul”, să o roage să-l citească și apoi, așa, ca din întîmplare, să aducă vorba despre Silviu, colegul „cu ochii de un verde ciudat”. Dar cîte holăriri nu rămîn la vîrsta Doinei în stadiul „intențiilor”!

Așa au stat lucrurile pînă ce a primit scrisoarea lui Silviu. De fapt, „a primit” e incorect spus. A găsit-o, pur și simplu, în geantă, cînd s-a întors de la școală. Scrisoarea cupridea cîteva versuri în care se descria „o mare inundată de lumină” și chipul unei fete. Dedesubtul ultimului vers era notat: „Atenție la prima literă a primului cuvînt din fiecare vers!”... Literele acelea formau un nume: „DOINA”...

Fata recita poezia pentru cine știe a cîta oară, cînd în cameră a intrat mama ei, pregătită să plece după cumpărături. Dintr-o primă pornire necontrolată, Doina a făcut un gest ca și cînd ar fi vrut să ascundă scrisoarea la spate. S-a stăpînit însă imediat și a așteptat să fie întrebată ce citește. Dorea să fie întrebată! Mama i-a spus însă cu totul altceva, apoi s-a îndreptat spre ușă. A oprit-o vocea ușor șuierată a fetei:

— Te rog... citește și tu...

Mama a citit scrisoarea și a zis: „Are talent, băiatul! Pe urmă, a zîmbit larg și, sărutînd-o pe Doina, a adăugat: Am o fetiță mare... Sau, mai corect spus, am o mică domnișoară... Și clipind, complice parcă: mai vorbim noi, diseară...”

Rămasă singură, Doina a început să valseze cu „jurnalul” în brațe, fredonînd: „Jurnalule, dragule! Mama te va citi! Măicuța mea frumoasă și bună te va citi!”

Apoi a plecat și ea de acasă. A trecut pe la școală. Știa că în după-amiaza aceea băieții se antrenau la volei. L-a întîlnit pe Silviu, care nu a îndrăznit să o întrebe dacă îi citise scrisoarea, iar ea nu i-a adresat decît cîteva cuvinte în treacăt, spre nedumerirea băiatului: „Tu știi ce mămică am eu, Silviule?! O mămică grozavă! Grozavă, auzi?!”

Doina a stat pînă seara la o colegă, și-au făcut lecțiile împreună. Cînd s-a întors acasă, luminile erau aprinse. Mama venise deci! (Tatăl ei era plecat, pentru o lună, într-un alt oraș.) Cînd a intrat în hol, un gînd, ca un mînz năraș, îi tropăia prin creier: „Am să stau de vorbă cu mama! Am să stau de vorbă cu mama! A oprit-o însă, în fața ușii închise a sufrageriei, risul unei prietene a mamei sale. Apoi și-a auzit mama citînd un vers... Și încă unul... Versuri din poezia lui Silviu, din poezia ei!... Lectura era subliniată de risul celeilalte femei, care, la un moment dat, a rostit amuzată: „Începe să-ți dea de furcă, puștoaica, dragă!” Mama a ris și a răspuns ceva, dar Doina n-a mai ascultat-o. A fugit în camera ei, în mijlocul căreia a rămas, o vreme, încrîmîntată, pe întinerie. Ar fi vrut să plîngă, dar parcă toate lacrimile îi secaseră. Buzele i se strînseseră într-un fel străin, îndîrjit. Cînd a aprins lumina, a zărit pe noptieră „Jurnalul”. Caietul roșu i s-a părut deodată un pui neajutorat, rătăcit, pîndit de numeroase și invizibile primejdii. A luat „Jurnalul” și, stringîndu-l la piept, a început să-i caute cu febrilitate o ascunzătoare, cea mai tainică, cea mai sigură ascunzătoare...

Mihnea MOISESCU

E UȘOR SĂ FII ELEV?

Inițial, întrebarea de mai sus a trezit o oarecare nedumțire. Cei cu care am discutat au răspuns aproape unanim: „Greu, ușor, fără asta nu se poate!“ Evul nostru atît de trepidant și „grăbil“, a devenit el însuși o imensă școală. Strungarul de precizie are nevoie de geometrie și algebră, medicul studiază biochimia, țăranul apelează curent la agrotehnică, iar lingvistul rezolvă necunoscutele sale cu ajutorul matematicii și arheologiei. Profesiile ca atare și-au lărgit sfera de cercetare, nu se mai pot baza pe o singură disciplină, au evadat din tiparele clasice, aspirînd spre înălțimi altă dată nebănuite. Așadar palul lui Procutus cedează: ca să fii *contemporan*, trebuie să înveți neîncetat, să te instruiști. Călele demne de încredere au stabilit că într-un viitor nu prea îndepărtat o cincime din populația Terrei se va dedica cercetării științifice. Astăzi în Europa un locuitor din patru învață. La noi în țară, amplele măsuri inițiate de partid și guvern în domeniul învățămîntului au făcut ca școala să devină principalul izvor de cultură și factor de civilizație. În prezent, aproximativ un sfert din populația României este cuprinsă în sistemul de învățămînt general, profesional, mediu sau superior.

Ce înseamnă a fi elev? Să înveți într-o școală sau să fii instruit de cineva — sună prozaic definiția dicționarului. Bun, dar cu asta n-am spus totul. Elevul tinde să devină o categorie distinctă în societate, cu funcții și obligații precise. El trebuie să asigure peste un număr de ani fondul uman necesar care să perpetueze civilizația. Firește, la 7—8 ani, copilul nu-și dă seama de acest lucru. Conștiința răspunderilor sociale apare mult mai târziu. Am efectuat mai de mult o anchetă printre elevii claselor a VI-a de la Școala generală nr. 152 din Capitală. Am pus tuturor întrebarea: — Ce notă ai vrea să iei?

Răspunsurile lor ar merita, cred (evident, cuprinse într-o anchetă mai largă), un studiu psihologic, și iată de ce: 5 elevi aspiră la 10, 3 au optat pentru nota 8 și 2 pentru nota 9. Cercetînd carnetele lor de note, am constatat că mediile obținute corespundeau, în linii mari, cu ceea ce își doreau. Așadar, pentru această vîrstă, indiferent de gradul de pregătire, nu poate fi vorba de o tendință spre autodepășire. *Elevul încă nu mai mult sau mai puțin, după cum i-o cer părinții, profesorii etc.* Tocmai de aceea el trebuie obișnuit cu conștiințiozitatea, cu disciplina, cu necesitatea de a studia temeinic, zi de zi, nu pe apucate sau cînd simte că va fi ascultat de profesor.

Oricum, pînă aici, nu-i chiar așa de greu să fii elev.

Iată însă că anii trec, copilul intră în adolescență și se apropie momentul cînd va trebui să dea piept cu viața. Supravegherea lui devine mai nuanțată, elevul capătă o oarecare independență.

— E ușor să fii elev?

— Pentru cei aflați în pragul absolvirii liceului, nu prea! Orele de studiu tind să „înghiță“ și o bună parte din timpul rezervat recreării. Bacalaureatul, examenle de admitere la facultate sau la școlile tehnice cer un volum mare de muncă (Prof. Mircea Baldon).

— Greutatea funcției de elev constă, mai ales, în alegerea drumului pe care tinărul îl va urma după ce va obține diploma de absolvent — este de părere prof. Gheorghe Mierlea.

— Vă referiți cumva la tentația spre profesiunile care facilitează o popularitate imediată?

— Asemenea tentații există, fără îndoială! Gîndiți-vă însă că i-am spus elevului: „Cutare profesie nu-i de tine!“ Ce s-ar întîmpla e ușor de închipuit. La noi profesorii încearcă, încă din primii ani de liceu, să dirijeze — dacă se poate spune așa — preferințele elevilor spre anumite discipline pentru care aceștia dovedesc inclinații deosebite. Așa au luat ființă cercurile de electrotehnică, de literatură, de gimnastică artistică. Rezultatele sînt mai mult decît îmbucurătoare. Anul trecut, am efectuat un sondaj la clasele a XI-a. Membrii cercului de electrotehnică și-au manifestat dorința de a urma politehnica, cei de la literatură intenționează să se înscrie la filologie, o parte din elevii care au frecventat cercul de gimnastică artistică vor să dea examen la I. C. F.

— Înainte de a absolvi liceul, am construit un amplificator care a fost prezentat și la televiziune. Și atunci, ca și astăzi, mă pasiona electrotehnica, și firește, n-am putut renunța la ea. Alte tentații? Abia îmi rămîne timp să fac experiențe. Uneori, „enigmele“ tehnice sînt mai interesante decît un roman de aventuri (*student N. Ruscescu, Institutul politehnic București*).

Evident, cînd știi ce ai de făcut, cînd nu te mai preocupă alegerea viitoareii profesii, ci studiul propriu-zis, în bogăția cunoștințelor căpătate în școală, e ușor să fii elev.

— E ușor, da, numai că uneori între școală și casă se interpune strada... (Prof. Nicolae Hoară).

Strada care nu mai e un drum obișnuit, uniform, strada care devine o lume adeseori fascinantă, cu zeci de atracții, în fața căroră tinărul

tresare uimit. La barul de vizavi se beau cafele, se fumează și se glumește. Afizele cinematografului anunță un nou film de aventuri. Elevul nostru simte nevoia să se „grăbească“, distanța dintre el și ceilalți foști elevi — i se pare cosmică. Ca să fie el însuși ar trebui să reziste tentațiilor străzii. Va reuși oare?

Am stat de vorbă cu mai mulți elevi (clasele a X-a și a XI-a) de la diferite licee din Capitală:

— După ce plecați de la școală simțiți nevoia să fiți altfel, adică să ieșiți din „pielea“ elevului?

— Da, uncoori...

— Cînd anume?

— Cînd avem ore puține și nu sîntem prea obosiți (12 răspunsuri); cînd se apropie vacanța (7 răspunsuri); cînd părinții sînt plecați și rămînem singuri acasă (21 răspunsuri); cînd e frumos afară, mai ales primăvara (1 răspuns).

— Ce vă preocupă în astfel de momente?

Aleg preferințele cele mai frecvente: distracții diverse (filme, muzică de jaz, plimbări în grupuri restrînse, reuniuni — dar nu se prea organizează!), sport, lecturi din reviste străine (reportaje despre vedetele de cinema, cine sînt promotorii muzicii „beat“, informații despre expedițiile științifice etc.), studiu la materiile cerute la examenele pentru facultăți (indeosebi, elevii din clasa XI-a și a XII-a, dar și o parte dintr-a X-a).

Acestea sînt, ca să spun așa, preocupările „cuminți“, dar mai sînt și altele:

1. Au fost la baruri de zi (3 răspunsuri „da“ din 20, cu precizarea mai mult sau mai puțin sinceră: „O singură dată, din curiozitate“);
2. Au fumat (4 elevi din 15);
3. Au lipsit de la școală ca să meargă la film (4 răspunsuri afirmative din 20. „Unde?“ „De obicei, la cinematografele din apropierea școlii“).

Concluziile anchetei ar suna cam așa: 11 elevi din 55 n-au rezistat tentației străzii. Poate că unii au făcut-o, cum singuri au declarat, din curiozitate sau din plăcerea de a ieși din comun. Dar filme vor mai veni, barurile vor fi în continuare deschise. N-ar fi exclus ca tentațiile să se repete. Cineva trebuie să-i facă atenți, să le deschidă ochii, fiindcă nu peste mult timp pe umerii acestor elevi vor apăsa răspunderi sociale, vor trebui să achite cecul în alb pe care li l-au dat familia, societatea, cu încrederea că vor fi capabili să producă bunuri materiale și spirituale. A înapoia societății ce ți s-a dat nu e o simplă socoteală negustorească.

În primul rînd, societatea investește în tine încredere, așteaptă să devii om. Dar așteptarea durează ani, n-ai voie să înșeli pe nimeni, fiindcă a te rata ca om, ca celălăc, înseamnă a nu-ți ține o făgăduială morală. „A fi elev e o treabă foarte serioasă — mărturisește undeva acad. Eugen Angelescu. Nu te poți juca cu 12 ani de viață. Așa cum te-ai apuca să construiești o casă care vrei să dureze o viață fără să fii nevoit să-i pui proptele. Pentru aceasta, casei trebuie să-i pui o temelie dintr-un material trainic. Temelia celui mai de preț edificiu — profesiunea — sînt cunoștințele. Cunoștințele multilaterale, profunde și trainice, însușite prin efort personal.“

E ușor să fii elev?

— Pentru mine anii de școală au fost ca o călătorie pe mare. Pe parcurs, am trecut prin multe peripecții (în clasa a IX-a de pildă, era să rămîn corijent...), dar am avut și satisfacția zilelor senine. A fost ușor? A fost greu? A fost ușor, fiindcă sînt aroape de ținta călătoriei, mă pregătesc pentru bacalaureat. A fost greu, fiindcă școala mi-a pus nu o dată voința la încercare, a trebuit să învăț mult, să mă autodisciplinez. Acum însă mă simt ca Ulise cînd a ajuns în Ithaca! (Popovici V., elev în clasa a XII-a).

Și totuși, drumul acestei nave trebuie să fie supravegheat îndeaproape de familia și profesori. Elevii își petrec cea mai mare parte a zilei acasă. Părinții sînt deci cei mai în măsură să cunoască temperamentul propriilor copii, ei pot să influențeze direct — prin puterea exemplului personal și prin educație — preferințele pentru viitoarea profesie să le modeleze cu abilitate caracterul. Pe de altă parte, ca educator, profesorului îi este dat să lucreze cu un material uman foarte dificil. Tactul pedagogic, pricepere de a te apropia de elev în așa fel încît să te simtă în permanență în preajma lui, ca un prieten mai mare, sever și exemplar din toate punctele de vedere, dar principial și drept — nu sînt niște percepțe teoretice oarecare. Toți acești tineri au fost incredințați profesorului a fi îndrumați pe calea firească a dezvoltării personalității individuale, a formării lor ca celălăceni, pe baza unor înalte trăsături morale și etice. Altfel spus, profesorul educă în ultimă instanță pe cei ce reprezintă viitorul țării.

Poate că nu-i tocmai ușor să fii elev. O parte din această greutate cade evident în seama profesorului; și totodată, a familiei.

„SÎNT TATĂL; TOTUȘI FIUL

Cît de binevenită pe lume este, la un moment dat, într-o familie, sosirea unui copil, ține de o mulțime de factori sociali, economici și psiho-sociali. Nu ne propunem să stăruiem asupra lor în acest scurt articol.

Slovele de față sunt cîteva pași, făcuși cu sfiială, cu evlavie, pe alt tărîm, o închinare în fața pruncului — o închinare profună, dacă vreți — în fața minunii.

Cînd copilul sosește pe lume, veriga ce lipsea se prinde în ordinea cosmică, în ordinea biologică, și hora, fericita horă, se desfășoară, de la astru pînă la rîmă, iar părinții aud muzica sferelor. Tot ce ține de împlinirea firească a legilor naturii poartă însemnele ei, dar pentru noi, oamenii, cugete metafizice, și semnul tainei, al miracolului. Este expresia sacrei noastre uluiri, a putinței noastre de a simți forța și complexitatea devenirii universale, dar și a neputinței noastre de a pătrunde pînă la cele dintîi și ultime resorturi ale ei.

Ca și primăvara, copilul vine cu năvalnicele pulsuni ale innoirii. Singele lui proaspăt, sevele lui, transformă peisajul psihic și moral al celor din jur și chiar cele mai zăvoorte inimii se deschid.

Adulții, ale căror celule se îndreaptă, pe nesimțite, spre declin, sînt o irezistibilă dorință de a se împărtăși din proaspetele izvoare de viață.

E MAI MARE..”

În copil suntem noi și autodepășirea noastră. Binecunoscuta năzuință a părinților, a dascălilor, a măștrilor spiritali ca generația nouă să ia în primire zestrea ce i se transmite și s-o fructifice, s-o înmulțească, s-o curețe de zgură, s-o creeze și s-o plămuziască altfel, din ce a fost odată, se înscrie pe aceeași linie a autodepășirii, prin cei ce vin după noi.

De la înălțimea planului biologic — cosmic, tabloul apare desigur idilic, în armonia lui vag generală. Pe planul realității imediate, a contradicțiilor reductibile sau ireductibile, tabloul se arată altfel, violent colorat, uneori în tipătoare, sfișietoare contraste.

Recunoașterea vechilor valori, pe care le reprezintă generațiile trecute, parcurge uneori un greu și dureros proces de negare—afirmare — negare — afirmare — negare. Cernerea aceasta, prin sita noii sensibilități și a noii viziuni de viață, a valorilor și nonvalorilor, a realizărilor și a amăgirilor noastre de părinți și de dascăli, trebuie înfruntată cu luciditate și bărbăție.

Și dacă întotdeauna a fost așa, azi, în epoca unei profunde revoluții sociale și tehnice, procesul e mai acut ca oricînd și cere desigur, din partea noastră, mari resurse interne de adaptare, înțelegere, tact, fermitate, suplete, la realitatea fluentă, în plină metamorfozare.

Mai presus însuși de inerențele sfișieri, ceea ce ne domină, ca sentiment primordial și peren, este cel al plenitudinii și autodepășirii prin copii, al ducerii mai departe și înfringerii limitelor noastre de către urmași.

Despre asta și despre încă ceva, inefabil, ce se refuză prozei, a scris marele poet Rainer Maria Rilke în inegalatul său „Ceastov“:

...Sînt tatăl; totuși fiul e mai mare,
e tot ce fuse tatăl și cel care
n-a fost acesta, crește-acum într-insul;
el e viitorul și e repetarea,
el este sînul, el e marea.

Maria BANUȘ

POT FI NOCIVE ȘI CĂRȚILE BUNE?

Paradoxal, da. „Îi dau copilului meu să citească numai cărți bune“ mi s-a spus. Lăsînd deoparte ambiguitatea termenului „cărți bune“, accep-tînd că sînt „cărți bune“, să zicem, cărțile care înaripează pe micul lector către cele mai mari și generoase sentimente umane, sînt ele oare totdeauna de bun augur?

De cîtva timp, pe tînărul acesta îl urmărește ideea că duce o viață somnolentă, într-o ambianță de scăzută calitate spirituală. Pînă la cei 17 ani ai săi a citit mult și sufletul său s-a hrănit voluptos cu iluzii despre oameni ideali și existențe teribile. Dintr-o dată, s-a uitat înapoi cu privire operatorii și nu l-a mai mulțumit nimic. Nimic interesant în viața alor săi. În timp ce în lume există subiecte incandescente ca transplantările, experiențele anticanceroase, scafandrii autonomi, cibernetica, ei abordează mai ales — zilnic chiar — subiecte incolore, despre chirie, combinații alimentare și șefi de birou. Niște mici-burghezi, intelectuali ratați, rămași la jumătatea drumului între primitivism și contemporaneitate. De ce s-or fi simțind atît de obligați să-i facă educația și să-i țină lecții despre viață, cînd nici ei înșiși n-au știut trăi cu adevărat? Tînărul nostru preferă deci, de o vreme, ca în relațiile cu ai săi să se rezume la tăceri sau la o politețe studiată, cu nimic mai altfel decît față de persoanele ce-i sînt absolut indiferente. Și persoanele ce-i sînt indiferente sînt tot mai multe, în orice caz mult mai multe decît pînă deunăzi. Iar cei pe care-i acceptă, totuși, în circuitul interesului său devin obiectul unor analize exigente, în urma cărora, cel mai adesea, îl nemulțumesc. Îl nemulțumește profund de pildă,

vechiul său prieten din copilărie — pe care-l mai păstrează, totuși, în virtutea unor atît de vechi comuniuni. Își dă acum seama că prietenul său e o ființă inexpressivă, care parcă tot timpul își cere scuze că trăiește. Mai existase pînă nu demult și un al doilea prieten, tot din copilărie, care însă începuse pur și simplu să-l agaseze: se credea grozav de spiritual. Mai ales după prima sorbitură de cafea, devenea dintr-o dată de o volubilitate care ar fi voit să-i eclipseze pe toți dimprejurul său; vorba tare, se simțea foarte încîntat de tot ceea ce-i ieșea din gură. De fapt spunea înepții. Merita caraghiosul incult o lecție usturătoare. I-a servit-o. Nu demult, într-un cerc de cunoștințe s-a apucat să vorbească despre Max Stick, „celebrul filozof în vogă în lumea apuseană“. Era sigur că, dacă nu toți, cel puțin volubilul său prieten va marșa. Așa a și fost. Ascultîndu-l, volubilul său prieten s-a apucat să dea din cap ca și cînd teoriile lui Max Stick le îngurgitase de mult. Ba a găsit și completări. Totul s-a soldat cu o cumplită înjosire a prostiei. „Ura! Max Stick, te voi inventa ori de cîte ori voi vrea să-mi bat joc de prostănaci“ a conchis tînărul nostru. Așa dar, prietenia, acest liant între două ființe, care pînă nu demult îi încălzea cugetul, de o vreme scade tot mai mult în ochii săi. De îndată ce și-i ridică de deasupra paginilor tipărite, îndreptîndu-și spre viață, exclamă dezamăgit: „Ce egocentristi sînt oamenii! Cel mai bun prieten nu te poate înțelege cu adevărat nici măcar cînd te doare o măsea. Halal!“

„Iubirea? — perorează el mai departe. Da, e un moment înălțător. Dacă ar fi așa cum e în cărți! Dar orice comparație cu realitatea dezamăgește. Toate aceste fetișcane draguțe și frivole pe care le întilnești pe stradă sînt incapabile de mari trăiri sufletești. Le place să-și arate picioarele învelite în ațîțatori ciorapi negri, să privească languros de sub genele fardate, dar sentimental nu sînt capabile decît de superficiale hoinăreli printr-un labirint ambiguu, iar biologic își impun rigori și scrupule în care nici măcar nu cred cu sinceritate“.

Era așa de preocupat să studieze sub microscop psihologia celorlalți, încît nu-i mai ajungea timp și pentru a sa. Despre el știa numai că, virtual, e un personaj merit, cîndva, să încînte lumea, un personaj a cărui existență, deocamdată ternă, e sortită la mari compensații revelatorii. Știa că e foarte decis să fie fericit în viață, să trăiască pe aripi, să nu se lase tras la pămînt de bocanci greoi, să găsească pînă și în suferință prilej de delicii înălțătoare, să nu accepte lașitatea, compromisul, involuția. „Se poate trăi și altfel“ își repeta el, investigînd în jur viața.

Nici măcar natura nu-l mai încînta ca în urmă cu o vreme. I se părea demnă de dispreț monotonia peisajului cîmpenesc, lenevia apelor, toropeala pădurilor.

Cărțile, da, numai cărțile i-au rămas izvor de trăiri impetuoase, de omniștiință, de visări nutritive. Viața nu mai înseamnă pentru el decît un spectacol privit printr-o oglindă deformantă, deci un spectacol de proastă calitate. S-a euforizat, s-a îmbătat de lectură, de atîta bună lectură. S-a anesteziat în fața vieții, a adevărului ei.

E, poate, puțină — sau multă — exagerare în această demonstrație. Dar, într-un fel sau altul, pericolul există. Să ne îngrijim, așadar, mai puțin a oferi copiilor noștri așa-numitele cărți bune. Să ne îngrijim, mai cu seamă, a face din ei lectori buni, selectivi, înzestrați cu capacitatea de a discerne realul de ficțiune, spirite lucide, realiste, cărora cărțile le deschid porți pre viață, așa cum este ea, cu fastuoase zboruri și tragice căderi, cu înalte piscuri și adinci abisuri, cu frumuseți și josnicii, cu trăiri mult mai adesea nespectaculoase, dar adevărate, nespuse de simple, nespuse de omenești.

Emilia CĂLDĂRARU

NOUA PERSONALITATE A COPILULUI

Nu-i așa că privind ochii mari ai copiilor, acei ochi mari ca în picturile lui Tonitza, parcă simțim că ei, copiii, sînt cunoscătorii unor taine al căroră tile nouă ne scapă? Fără să exagerăm, copiii, de toate vîrstele, știu deseori mult mai multe lucruri decît ne închipuim noi. A le subaprecia orizontul lor de percepere, a-i menține tîndru în lumea lor de păpuși și de fabule este egal cu a-i discredita față de ei înșiși și, totodată, a le frîna procesul lor dialectic, de lărgire a sferelor cunoașterii.

Eu, unul, am rămas năucit de ceea ce am văzut la o expoziție de la Palatul Pionierilor, de mașinările acelea complicate care lis-au ivit de sub mîini. Laboratorul de fizică de la liceul la care am studiat, în urmă cu un sfert de veac, nu era cu nimic mai dotat. Ba, așa zice, dimpotrivă. Căci era în expoziția pionierească, la care mă refer, o admirabilă conjugare a științei și-a fanteziei, a exactului și a poeziei, a spiritului tradițional și-al celui inventiv. Trenuri electrice refăceau, în miniatură, dar cu realism poetic, traectoria unor ultramoderne linii ferate, — aparate de radio emisie-recepție, plasmuite în condiții materiale modeste, funcționau de minune, jucării articulate făceau fel și fel de drăcii (și cit de stereotipe sînt uneori jucăriile noastre „industriale“!), aleșturi de mătase se desfășurau în ștergere cu care și-ar putea șterge fața zeii etc. Am văzut, la o altă expoziție, exponate ale „micilor ceramiști“, apoi un album recent al Consiliului Național al Organizației Pionierilor cu desene ale „micilor pictori“, — la o festivitate am ascultat o sonatină compusă de o școlăriță, iar televiziunea ne bombardează realmente cu talentele copiilor: balerinii, patinatorii, cîneclubiștii, recitatorii, actorii de-o șchioapă, interpreții muzicali au o frecvență aproape convențională.

Dacă ne gîndim că un Enescu a dus, de copil, vioara în dreptul inimii și a tulburat auzitorul restrîns al familiei, că Vlaicu avea, de copil, obsesia zborului cu aripi artificiale, că Grigorescu era un mic ucenic al culorilor, — lucrurile se rezolvă prin talentul și vocația neamului nostru inventiv prin structură. Dar acestea sînt rarități pe care trecutul le avea ca pe o mană cerească. Povestea cu Shirley Temple nu mai prea ține, mai ales că precocitatea sa s-a împotmolit într-un trist anonim. Povestea noastră de azi, modernă, lucidă, trimite alte valențe într-un cu totul alt sens.

Ea are desigur și o continuitate, prin integrarea în tradiție. Stejarul din Borzești al copilăriei lui Ștefan cel Mare, fiul lui Corvin și Corbul, ca exactă tragere la țintă, feciorii Vrîncioaiei — toate aceste copilării și adolescențe vin dintr-un fapt istoric, cu aură de legendă, își pun amprentă pe tînderile copilului de azi, avid nu numai de legendă, ci și de baladă. Dar în această matcă istorică se înstelează condiția umană pe care copilul o are în socialism și care îl așază în focarul respectului nostru. Iar această condiție este totalitară.

Dacă un părinte adevărat își impune privațiuni, economii severe în atingerea unui dezi-derat (casă, mobilă, mașină etc.), aceste privațiuni și economii nu vor atinge însă niciodată lumea paradisiacă a copiilor săi. Vorbesc de părinții conștienți, firește! Lipsiți de grija zilei de mîine, copiii de astăzi văd numai realizările economiilor făcute de către părinții lor, fără să simtă și eforturile acestor economii. Ei văd și ascultă radioul, televizorul, citesc cărțile, utilizează jucăriile, desfășoară hărțile, minuieste traforul etc., corespondează cu copiii din străinătate. Mulți văd țara,

LA PATINOARUL FLOREASCA

în excursie. Abia ivit, un talent urcă scena. Cercuri gratuite, pentru toate talentele și vocațiile, oferă palatele pionierești, iar la părinții cu venit mai consistent vin în casă profesoarele de pian, de engleză, de balet.

Există, dialectic vorbind, o străduință a părinților care au trăit o copilărie necăjită, de a crea fiilor lor o cu totul altă copilărie. Și e firesc, e moral să fie așa. În acest context generos se dezvoltă — e normal — cu înzecit mai multă fecunditate, inteligență, fantezia și spiritul inventiv. Și e de înțeles, ca, în 1969, copilul să cunoască și să participe afectiv la probleme care, pe noi, în 1940 — 1945 — 1948, ne depășeau copios.

Și este tot de înțeles ca preocupările lui să depășească într-un univers mult mai întins și în care Andersen sau Grimm cedează, vrînd — nevrînd, lui Verne și Wells cum și multor autori de știință-ficțiune ai contemporaneității, pentru că în aceste cărți se armonizează două tendințe ale copilului modern: știința și fantezia. Legenda contemporană iese de sub tutela zeilor și intră în legi. Alchimia devine chimie deo imaginație mult mai vastă decît căutarea auzului sintetic.

Această personalitate nouă a copilului, desigur în creare, ni-l impune stimei și-l scoate din frumosul și pitorescul coșbucian al lui: Uite-i măi! căciula, frate, Mare cit o zi de post sau a apetitului mereu neîndestulat, exclamat hitru de Creangă:

La plăcinte, înainte!
La vîrzare și mai tare!

În concluzie, acest copil, devenit, nu peste noapte, ci peste ani, minune, — acest copil care și coboară precocitatea prin vîrstă, tot mai jos — acest copil care se rostește deseori într-o limbă ca un fagure de miere și mesterește mașini complicate, — ne cam pune în derută și ne face procesul de educație foarte dificil. Copilul lui mămica, se vrea și al cosmosului, al istoriei, al vagabondării imaginare prin pădurile tropicale. Un anumit conservatorism, al nostru, al părinților, îl mai vrea însă sub pulpană și hrănit darnic cu dulceață „de la bunici“. Fără a-i fura raiul copilăriei, fără a-i

sochestra mînea multicoloră, păpușa și pisoi, — de a căror lirică sufletul lui poetic are imperioasă nevoie, copilul nostru de azi, cred eu, trebuie privit mult mai serios, mai lucid, mai de la suflet la suflet, — înțeles în toată complexitatea lui creată de veac, de socialism, de politica inteligentă a partidului. Nu-l vom mai reține în „ala —hala — portocala“, cu toată setea noastră de-al săruta mereu. Copilul nostru prinde aripi și zboară spre ținta lui. El se va simți stînjinit de prelungita și uneori absurd de prelungita noastră tandrețe. Ținta zborului său el și-o va realiza cu încăpăținare.

Succesele, în Franța, ale fetei Iluștii, pe scenă la București, ale micului actor Valentin Zaharescu, eminențele vîrstei date la iveală cu ocazia concursurilor republicane de toate felurile, operele parcă ultramoderne, prin năvitate, ale micilor pictori și creațiile poetice din cenaclurile școlilor nu mai intră în zona miracolului ci a obișnuitului.

Va trebui deci, pentru cei dintre părinți, care nu au încă creată o altă măsură, o altă gamă pentru prețuirea copiilor lor. Bunicii nu mai spun povești la gura sobei, ci la calorifer, cenușăreasa este gospodină și gătește la aragaz, Făt Frumos zboară cu rachetele, Moș Gerilă iese din frigiderul „Fram“, iar fostul constructor de prăștii, și arcuiri este azi creator de radio-emisie-recepție.

— Alo! Aici Z 12—14! Aici Z 12—14.

Dar unde sînt părinții? Ei trebuie să răspundă cu toată seriozitatea din celălalt capăt al firului nevăzut:

— Aici mama și tata. Te auzim, te prețuim și te felicităm. Sîntem mîndri de tine, să ne trăiești și să ajungi om mare!

— Acesta este limbajul cu care trebuie să vorbim, serios, tacticos (și desigur, cu dragoste) — cu copiii noștri. Limbajul mîeros îi jighește. Cel recrudescențat îi umilește, dar acesta este un alt capitol, despre părinții nepărinți, despre copiii orfani cu părinți în viață, la care nu mă refer, dar mă voi referi.

Concluzia este, să ne iubim și să ne stimăm copiii!

AL. ANDRIȚOIU

MAREA CĂLĂTORIE A ÎNCEPUT

Iată-l pe copil rămas o clipă singur. E numai el cu el, e numai el cu lumea. Se duce la fereastră, adică spre locul de unde vine lumina aceea care l-a atras și, cățărindu-se, își lipește nasul de geam. Nimeni nu-l mai poate lua de acolo: cel mai mult îl interesează acum ce se întâmplă afară, ce e cu fulgii aceștia albi care se lîrjonesc în fața lui și rid și se așează pe ramurile fără frunze ale pomilor. Și ce sînt pomii, de ce stau ei nemîșcați și nu a-leargă ca și fulgii? Și ce se petrece cu pasărea aceea mică și zgribulită pe care el ar vrea s-o vadă mai de aproape?

Copilul are totul pentru a putea percepe lumea înconjurătoare: ochii s-o vadă, urechi s-o audă... Și totuși (o, ce lege!) el nu poate ști acum exact dacă ființa este, într-adevăr, ființă, dacă plopii sînt plopi, dacă pasărea zboară sau numai i se pare; și dacă zboară, într-adevăr, de ce nu zboară și cireșul sau casa, bunăoară? Și ce e cu soarele, unde s-a ascuns?

O mie de întrebări trec prin capul copilului și în urechi îi răsună, deodată, glasuri cunoscute. — Ce vezi tu acolo? Ce te neliniștește? Ce-ai vrea tu să afli?

Din clipa aceasta începe marea drum pentru cucerirea lumii. Un ocean fără margini se întinde în fața micului explorator, cu totul neștiut și plin de miraje. Va avea de făcut o călătorie tulburătoare; dar, s-o înțeleagă, ochilor săi trebuie să li se adauge alții.

Între copil și lume se așază, ca o fereastră miraculoasă, ochii părinților. Deschiși la fel de larg ca și ai lui, ochii părinților descoperă pentru copil primele adevăruri:

„...Pomul are rădăcini...”
„...Pasărea are aripi...”
Tot ce află acum copilul, află de la părinți, ei sînt primii dascăli, familia — prima lui școală.

„...Pomul are rădăcini, dar și omul poate avea rădăcini...”

„...Pasărea are aripi, dar și omul poate avea aripi...”

Aici, în această școală ia copilul cunoștință, pentru întâia oară, de ceea ce este bun și ce este rău, de ceea ce e frumos și ce e urit.

Recunoștința viitorului om își va găsi originea tocmai în această îndrumare ocrotitoare: „Mama îmi spunea... Tata îmi spunea...” În amintirile lor despre părinți, oamenii au conturat mai totdeauna tablouri diferențiate; de obicei, în cel al mamei predomină blîndețea, în cel al tatei severitatea. Misiunea de educator a părinților a fost întotdeauna dusă la un sfîrșit bun atunci cînd, fie cu blîndețe, fie cu severitate, s-a urmărit creșterea și formarea unui om integru.

În marea lui călătorie de cunoaștere, copilul este însoțit de doi părinți, dar adevărul pe care ei îl ajută să-l descopere trebuie să fie unul singur. Arătîndu-i cireșul, tatăl nu-i poate spune că e tigrul, iar mama, conopidă. Vorbindu-i despre prietenie, tatăl nu-i poate spune că e un sentiment urit iar mama frumos. Vrînd să fie o mîndrie pentru ei și pentru societate, părinții sînt cei dintîi interesați să sădească în sufletul copilului dragostea pentru adevăr și frumos.

Și totuși, sînt exemple de eșecuri pedagogice, cauzate tocmai de lipsa de unitate a părinților în procesul de educație a copilului. Nu privind principiile, pentru că este greu să ne închipuim că, urmărind un scop atît de nobil, unul dintre părinți l-ar putea învăța pe copil să facă lucruri rele, iar celălalt, bune. Cel mai adesea, discrepanța apare pe nesimțite, și ea își are rădăcinile în însuși comportamentul părinților, în înțelegerea diferită, la un moment dat, a rolului fiecăruia în ducerea pînă la capăt a misiunii de educator. Copilul a crescut. Iată-l, a trecut de primii 10 ani. Începe acum să se descopere pe sine, devine sensibil la felul în care este tratat de cei din jur. Pare să lase de înțeles că i se cuvine un alt tratament decît cel cu care era întîmpinat pînă acum; adesea se ascunde în el; pare să ceară să i se recunoască drepturi noi; uneori lasă impresia că nu înțelege sfaturile ce i se dau, că e în stare să se orienteze singur în acea mare călătorie începută într-o iarnă, pe cînd stătea cu nasul lipit de fereastră, uluit de căderea primilor fulgi de zăpadă. De atunci au trecut ierni multe, și primăveri multe și veri, și toamne...

...Și el și-a căpătat antene noi de orientare și conectare. Oamenii cunoscuți de el din viață, filme, cărți au devenit obiect de studiu, de analiză. Copilul începe să se domine nu numai pe sine ci și împrejurările.

Și iată-i și pe părinți: îngrijorați sau liniștiți. Îngrijorați să găsească tactul, cadența nouă în educație. O îngrijorare necesară, dar cum se manifestă uneori? Pentru a nu provoca iritarea preadolescentului și astfel să nu-l îndepărteze de ei, mama îi atrage tatălui atenția să nu mai fie atît de sever. Alteori i-o spune chiar de la obraz: „Să-l mai lași în pace! I-ai cicălit destul! Acum e mare!” Tatăl, dimpotrivă, nu-și arată nici cea mai mică încredere în capacitatea preadolescentului de a se descurca singur în anumite împrejurări de viață. Disensiunile cresc, părinții au ajuns să se certe chiar în fața copilului, nebănuind că atitudinile lor nu au avut niciodată o influență mai mare, că ele sînt acum recepționate de copil cu o intensitate neobișnuită.

Îi nu fac astfel nici o deosebire între copilul pe care îl cunosc de cînd întreba ce e apa și cel de acum, atras ca de un magnet, ca de o lumină tainică spre stăpînire deplină a corabiei cu care a pornit în tulburătoarea sa călătorie.

Și iată-i și pe cei liniștiți: „Copilul a crescut, își poate lua de-acum singur zborul”. Și-l lansează brusc în viață ca și cu o parașută despre care nu pot fi încă siguri dacă se va deschide sau nu.

...De la fereastră, un copil privește lumea. Și chiar din această clipă el pornește s-o cunoască și s-o cucerească. În spatele său sînt părinții — primii săi îndrumători. Și primii oameni care au datorita morală și socială să-și ducă misiunea pînă la capăt.

Vasile BĂRAN

De unde le-a învățat?

Preocupat de educarea fiului, dorind ca fiul să-i semene în toate (și mai ales în cele bune), tatăl atrage atenția familiei, în repetate rînduri: „Nici o vorbă urită, să nu ne-audă copilul... Nici un gest repezit, nici o privire piezișă...” Și astfel, în casă să crează, treptat, o atmosferă oarecum artificială: de față cu băiatul, toți se exprimă numai cu vorbe alese (pe care, din cînd în cînd, le mai și stîlcesc...). Își zîmbesc, se felicitează, își urează succes și cînd este, și cînd nu este cazul. Pe urmă — văd ei cum se descurcă: încruntările, învinuirile le lasă pentru cînd băiatul n-o fi de față. Îl trimit la o bunică, la unchi, la cine s-o nimeri, pentru cîteva ore — timp suficient ca să-și „descarce nervii” între ei.

Dar, în ciuda tuturor măsurilor de precauție, într-o bună zi băiatul drăcuiește în prezența educatorilor lui decenti; trage o înjurătură de rîmîn toți uimiți! Așa ceva mai rar: o înjurătură pipărată rău... Băiatul a rostot-o senin, ca și cînd ar fi făcut o observație oarecare. Nu întuiește gravitatea, vulgaritatea înjurăturii. Nu știe la ce anume folosește să înjuri de mamă...

Familia a priceput cum stau lucrurile: mergînd pe stradă, înhăitîndu-se cu alți copii, odrasla a tras cu urechea, expresia cu pricina l-a surprins, n-o mai auzise, l-a amuzat și a reținut-o... Au făcut o mare greșală că i-au dat voie să se joace cu alți copii; că i-au dat voie să meargă în vizită la unchiul X, fiind bine cunoscut faptul că unchiul înjură ca la ușa cortului... De azi încolo, băiatul o să stea mai mult în casă. Pe stradă o să iasă numai însoțit.

După cîteva luni de „regim special”, se constată că băiatul a făcut progrese serioase în direcția nedorită: este posesorul unei întregi colecții de vulgarități... De unde le-a prins? Și ce alte măsuri restrictive se mai pot lua? O să iasă un derbedeu din el! Cu cine o fi semănînd? Și se caută țapi ispășitori în arborele genealogic al familiei. Ca și cînd băiatul ar avea din naștere o predilecție pentru înjurături...

Poți feri oare un copil de „gura lumii”? Cu alte cuvinte, poți să-i astupi urechile de cite ori cineva, în preajma lui, trage o înjurătură?... A-i feri pe copii de expresiile vulgare, de gesturile nesăbuite, este o obligație a fiecărei familii, dar este o problemă destul de spinoasă care nu se poate rezolva pe cale artificială sau printr-o decizie a cuiva. Bunul simț trebuie să-i oprească pe cei vîrstnici să-și dea drumul gurii în prezența copiilor. Dar dacă bunul-simț nu funcționează normal?

Poate că singura soluție eficientă în această chestiune, cu adevăr delicată, este ca treptat, cu răbdare, și prietenește să i se inoculeze copilului repulsia pentru tot ceea ce este vulgar, indecent, de prost gust. Ajutat și avînd exemple fericite la îndemînă, el va ajunge să distingă binele de rău, frumosul de urit, noblețea de vulgaritate. Adică, va urma un proces firesc de educare, de integrare într-o societate civilizată — și nu unul artificial, cu rezonanțe contrarii, nedorite.

Nicolae ȚIC

Constatările de pe teren privitoare la activitatea cadrelor didactice și a elevilor, observațiile făcute cu prilejul asistențelor la lecții, precum și la celelalte forme de muncă cu colectivele școlare (cercurile pe specialități), acțiunile din cadrul organizațiilor de copii și tineret sau din cel al colaborării școală-familie cum sînt, de pildă, lectoratele cu părinții, mă îndreptătesc să afirm că autoritatea și respectul de care se bucură profesorul sînt direct proporționale cu influența pozitivă a exemplului său personal. Copiii observă orice manifestare a educatorului și de aceea întreaga lui purtare și activitate care se desfășoară în fața lor influențează rezultatele educației. Profesorul este privit în fiecare zi — ceas de ceas — de cel puțin 30 de perechi de ochi curioși, cărora nu le scapă nici un amănunt, nici o nuanță a atitudinii pe care o are față de întreaga clasă sau față de anumiți elevi, a felului cum se adresează tovarășilor săi de muncă, sau cum reacționează la anumite incidente petrecute între școlari sau în cercul colegilor săi, cum participă la evenimentele sociale, sau cum se comportă în afara școlii etc. Toate faptele sale, aspectul său exterior, felul de a vorbi, întregul stil de muncă și de viață al profesorului se reflectă în conduita elevilor, se imprimă în personalitatea lor.

Elevii, mai ales pînă la o anumită vîrstă, caută un exemplu uman ideal atît în familie, cît și în școală. Uneori părinții și profesorii ajung adevărate fetișuri, care nu au voie să fie atinse de nimeni, și cărora nu li se permite, sub nici un motiv, nici cea mai mică greșală. Firește că această realitate psihologică creează mari obligații cadrelor didactice. Este penibilă situația creată de anumiți profesori, care, prin cerențele lor în pregătirea profesională sau în ținuta etică, dau loc la discuții depreciative în colectivul de copii, și în familiile școlariilor. Îmi aduc aminte de un profesor de caligrafie care avea un scris ca de găină. I-am spus într-o zi: „Cum poți învăța pe alții să scrie, cînd dumneata însuși scrii atît de urît?...” „Hm! mi-a răspuns: la caligrafie, principalul e să stea cuminiți, nu scrisul!... Pe unul îl mai ating cu linia peste cap, pe altul îl mai pun să stea în genunchi, ce-are a face scrisul? Fleacuri!” Curioasă opinie! Noroc că lucrurile s-au petrecut de multă vreme. Mai trist este că asemenea tipuri subminează însăși ideea de profesor și educator.

Același efect reprobativ îl are și discordanța dintre vorbele și faptele educatorilor. Orice profesor riscă să piardă respectul elevilor săi dacă uită ce a spus sau își contrazice propriile pledoarii pentru cinste, curaj, muncă onestă, printr-o comportare personală condamnată.

Firește, a fi un model pentru colegi și elevi, un exemplu pentru oameni în general, atît prin viața personală cît și prin activitatea socială, nu este tocmai ușor. Acest lucru impune un permanent autocontrol, o continuă autoeducație în sensul autodesăvîrșirii. Fapt care nu înseamnă, însă, să adoptăm o corectitudine de circumstanță, un comportament exemplar simulat. Cenzura continuă, tirania exercitată asupra propriei noastre persoane ne răpește orice spontaneitate, ne artificializează, ne transformă în niște personaje rigide pe care elevii le detectează imediat. Lipsa de sinceritate este repede descoperită și, în consecință, elevii plătesc cu aceeași monedă. În așa fel, încît, în loc să le cîștigăm dragostea, obținem un respect distant. Mai mult, se întîmplă să fim priviți cu superioritate de către cei care ne vor în primul rînd oameni, și nu idealuri abstracte de perfecțiune, de care nu se pot atinge, cărora nu le pot cere sfaturi. De exemplu, la limita preocupărilor extrașcolare ale unei tinere învățătoare de la țară, la menaj — pentru a o feri de „gurile rele”, sau a o obliga să-și îngăduie singura distracție care o izolează de ochii lumii, lectura, este cel puțin absurd. Orice cadru didactic, în orice mediu și-ar desfășura activitatea, are dreptul să-și organizeze viața personală după cum găsește de cuviință, cu condiția să nu evolueze în sens negativ. Are dreptul, este chiar necesar, să beneficieze de toate valorile pe care i le oferă civilizația modernă. Autodesăvîrșirea se realizează eficient în sensul îmbogățirii multilaterale și diverse a cunoștințelor pe care i le pune la dispoziție prezentul. Profesorul trebuie să fie un om al timpului său. Participarea activă la viața socială și culturală a țării și a întregii lumi, constituie una din condițiile esențiale ale personalității educatorului de azi.

Puterea exemplului nu se exercită numai unilateral, de la profesor la elev și la colectivul clasei. Profesorii unei clase sau ai unei școli trebuie să formeze o unitate bine sudată urmărind același nobil scop al instrucției și educației, în conformitate cu cele mai noi descoperiri ale

PUTEREA EXEMPLULUI

societății contemporane. Din nefericire, se mai poate observa în unele școli existența unui colectiv profesoral fărîmițat. De exemplu: obișnuințele și deprinderile formate sistematic de un profesor la o clasă sînt slăbite sau negate de acțiunile altor profesori. Unul cere ca elevul să-și ocupe locul stabilit în bancă; altul nu dă atenție acestui fapt. Unii profesori acceptă — anacronic — răspunsurile elevilor în cor, alții combat, pe bună dreptate, acest procedeu. Unii obișnuiesc să treacă nota în carnetul elevului și, dacă e nevoie, să facă și o scurtă apreciere, conștientizînd astfel valoarea educativă a notei. Alții notează răspunsurile elevilor în carnete personale, în cel mai mare secret... Unii educatori își petrec mai mult timp în mijlocul copiilor, alții nu... Și încă un caz, pe care îl mai întîlnim, din păcate, destul de frecvent: unii profesori ai clasei se consideră eliberați de răspunderea de a controla și supraveghea situația la învățătură și disciplină a elevilor, lăsînd toată responsabilitatea pe seama dirigintelui.

Nu se poate tolera nici indiferența unor directori de școală față de anumite fapte sau atitudini ale profesorilor care aruncă o umbră asupra instituției pe care o conduc. Directorul e în drept să ceară fiecărui educator să-și păstreze autoritatea față de elevii săi, dar în același timp trebuie să contribuie el însuși la întărirea prestigiului fiecărui profesor al școlii. Se știe că, cu cît autoritatea colectivului de profesori ai școlii este mai mare, cu atît mai trainică și mai temeinică este și autoritatea directorului școlii. Fiecare profesor poate să aibă diferite metode și procedee în muncă, dar, cu toată varietatea acestora, munca sa trebuie coordonată și îndreptată spre realizarea unui țel comun, în așa fel încît elevii să nu descopere contradicții în cerințele colectivului pedagogic al școlii față de elevi. Numai atunci efectul pozitiv al exemplului personal al fiecăruia dintre profesori va crește considerabil.

Dacă un profesor, cu tot ajutorul corpului profesoral, al dirigintelui sau al directorului școlii, nu este în stare să se impună în fața elevilor, înseamnă că n-are vocația acestei profesii. Pregătirea profesională, pasiunea în muncă dau naștere, ca un curent de inducție, dragostei copiilor pentru profesorii lor și nu întîmplător elevii iubesc și obiectul pe care-l predau aceștia, după cum, nu întîmplător, sentimentul de ostilitate sau rezervă trezită în copii de atitudinea necorespunzătoare a unor profesori față de muncă și față de elevi va trece și asupra obiectului pe care îl predau în școală. Deci, profesorul poate fi un bun exemplu și pentru modul în care școlarii își îndeplinesc obligațiile lor.

Prestigiul profesorului nu se poate menține numai pe baza situației oficiale pe care o deține în școală. Autoritatea sa se consolidează în primul rînd pe cunoștințele adînci, pe măiestrie pedagogică, pe dăruire în muncă și sinceritate în relațiile cu elevii.

Prof. emerit Stelian PĂUN

N. GRIGORESCU

FETIȚĂ

PLEDOARIE PENTRU FIȘA PSIHOLGICĂ

Munca de educare și instruire presupune o cunoaștere profundă a copilului sub toate aspectele. Mulți pedagogi au dobândit, datorită unei îndelungate munci la catedră, perspicacitate psihologică, dar unui număr de cadre didactice problema instrumentelor de lucru, a criteriilor verificate de cunoaștere, le este cu totul străină. Un asemenea instrument de lucru, tot mai important, dar nefolosit, încă, este fișa copilului. În studiul „Îndrumător pentru studierea și caracterizarea psihologică și pedagogică a elevilor” (Filiala Cluj, I.S.P. București, E.D.P. 1961) și în articolul semnat de Ion Holban și I. Drăgan, „Principii în elaborarea unei fișe psihopedagogice” (Revista de pedagogie, nr. 6 și 7, 1964), ni se propun unele modele de fișe psihopedagogice. Menționăm aceste studii, pentru că fișa este un document de mare complexitate și de aceea completarea ei necesită anumite cunoștințe de specialitate. Problema cunoașterii multilaterale a copilului, pe care trebuie s-o oglindească fișa nu se poate rezolva decât printr-o colaborare între părinți, medici și profesori. Cu toții dorim să dăm societății oameni armonios dezvoltăți. Primul cuvânt trebuie să-l aibă medicul fiindcă puterea de muncă a copiilor este strâns legată de sănătatea lor, care la rându-i, depinde, în multe cazuri, și de predispozițiile ereditare. Întîlnim unceri copii care se nasc cu un organism debil, cu predispoziții pentru diferite boli. Avînd o asemenea zestre, devine discutabilă solicitarea lor la mari eforturi fizice sau intelectuale. Întîlnim, de asemenea, elevi care nu pot suporta ușor schimbarea regimului obișnuit, ceea ce este desigur o dovadă a precarității sănătății lor.

Aceste carențe fizice au influențe negative asupra psihicului copilului. E adevărat că bolile, care altădată însoțeau ca o fatalitate copilăria pînă pe la vîrsta de 9-10 ani, au fost în bună măsură lichidate. Totuși, nu putem minimaliza primejdia pe care o mai pot prezenta, mai ales acolo unde găsesc un teren slab (afecțiuni digestive, ale căilor respiratorii, hepatite, etc.). Iată de unde derivă necesitatea de a cunoaște sănătatea copilului. Ca urmare, fișa va cuprinde toate aceste date ale stării lui sanitare.

Într-o altă parte a fișei (și datele respective nu pot fi furnizate mai bine de nimeni altul decît de mama copilului, ea este în chip firesc cel mai indicat colaborator al educatorului) se vor insera antecedentele fiziologice ale copilului: alimentarea în primul an de viață (naturală, mixtă sau artificială),

vîrsta la care a început a vorbi, cînd a făcut primul pas, nesușinut, la ce etate i-au apărut primii dinți, dacă a avut vreun defect de vorbire și anume în pronunția căror cuvinte etc.; de asemenea, se va consemna modul de alimentație a copilului la data întocmirii fișei.

La aceeași rubrică vor fi trecute apoi datele furnizate de examenul antropometric: talia șezînd, perimetrul toracic în inspirație și separat în expirație (inclusiv media lor), circumferința craniană, forța musculară, puterea, capacitatea pulmonară etc.

Într-o rubrică specială (acum e rîndul profesorului diriginte sau al psihologului școlar), se vor nota datele referitoare la condițiile sociale și materiale ale familiei în care trăiește copilul, locuința (numărul de camere și starea lor), numărul de persoane care locuiesc în casă, apartament), dacă doarme sau nu singur în cameră precum și dacă mai doarme și altcineva în pat cu el, ocupația părinților, vîrsta lor, starea sănătății; de asemenea, frații, surorile; în fine, observații referitoare la moralitatea fiecărui membru al familiei, preocupările copilului acasă etc.

După ce s-au completat rubricile de mai sus, se trec datele privitoare la „caracterizarea psihică”. Este poate momentul cel mai delicat în completarea fișei și cel mai important pentru educator. Pentru descoperirea trăsăturilor caracterizatoare, metoda cea mai adecvată este observația directă. Acum însă ni se cere să selectăm ceea ce este esențial din mulțimea observațiilor directe, făcute anterior și notate în caietul nostru în diferitele ocazii pe care ni le-au oferit copiii: răspunsuri la întrebări, jocuri pline de inventivitate, presărate cu elementele unei imaginații extrem de bogate, comportarea: la serbări (emotivitatea, curajul, inițiativa, conștiinciozitatea), la vizionarea unor expoziții (la care fie că participă cu lucruri personale, fie că expun colegi sau cunoscuți), în excursii, drumeții, lucrări practice, etc.

Putem, de asemenea, utiliza cu bune rezultate metoda observației reciproce, propusă de profesorul universitar Gh. Zapan, sau pe aceea a autoobservației. Date importante ne poate furniza activitatea elevului în diferitele domenii: compoziție, știință, lucrări practice, artă etc. Se vor consemna observațiile învățătorului, ale dirigintelui, în colaborare cu psihologul școlar (acolo unde există), referitoare la procesele de cunoaștere (sensibilitate, percepție, atenție, memorie, imaginație, gândire, limbaj), la procesele afective, la cele de voință sau la particularitățile psihice individuale (în

TH. PALLADY

AUTOPORET

terese și motivația lor, aptitudini, temperament și caracter). Compararea comportamentului elevului cu cel din anii precedenți e absolut necesară. Numai ținînd seama de caracterul procesual și evolutiv al dezvoltării psihice a copilului putem sesiza la timp neregulile, dereglările sau decalajele survenite, putem stabili cauzele sau localiza fenomenul și, bineînțeles, interveni cu maximă eficiență. Cunoașterea amănunțită a elevilor și consemnarea observațiilor dau puțință educatorului să prevadă traiectoria viitoare a evoluției, iar dirigintelui, care preia clasa, îi oferă posibilitatea să-și concentreze eforturile asupra acelor laturi ale personalității elevilor care mai trebuie încă șlefuite.

În urma tuturor observațiilor (notate în caietul său), pedagogul va căuta să formuleze o concluzie pe care însă nu se va grăbi s-o treacă imediat în fișă. În fișă se vor consemna, în schimb, trăsăturile esențiale, caracterizatoare, la încheierea unui ciclu de școală (după terminarea clasei a IV-a sau la absolvirea ultimei clase a ciclului II). Completarea acestei fișe și la absolvirea liceului sau în momentul în care tînrul se prezintă la primul său loc de muncă ar fi deosebit de folositoare atât pentru școală, cît și pentru colectivul de muncă în care se va integra acesta.

Dirigintele poate prelua astfel cu toată încrederea fișa copilului, confirmînd sau infirmînd, pe baza

unei observații personale, concluzia predecesorului său. Astfel vom avea în fiecare etapă din evoluția elevului imaginea exactă a însușirilor și posibilităților lui, îl vom putea orienta mai bine școlar și profesional în funcție de datele obiective, precum și de interesele și preocupările sale.

În încheiere, țin să subliniez încă o dată că mi se pare indicat ca fișa să-l însoțească pe copil pînă la integrarea sa în muncă și societate. Ea constituie un instrument sigur de cunoaștere a cetățeanului de mine. Din aceste motive, trebuie întocmită cu toată seriozitatea și obiectivitatea. Fișa psihologică poate fi punctul de plecare al unui studiu aprofundat biotipologic, foarte necesar în societatea noastră contemporană, care nu lasă nefolosită nici o energie intelectuală și nici nu îi rezervă alt loc decît cel pentru care individul respectiv manifestă înclinații reale și interese bine marcate.

Poate se vor ivi și alte idei care să întregescă propunerea de față. Nu aș dori ca întocmirea fișei psihopedagogice să fie doar un act formal sau să fie înțeleasă ca o tendință de supraîncărcare a profesorilor și învățătorilor. Fișa psihopedagogică se impune în actuala etapă de dezvoltare a învățămîntului nostru drept un auxiliar necesar în procesul instructiv-educativ.

Prof. Constantin MĂNOIU

NOTAȚII

DESPRE ȘCOALA, PĂRINȚII ȘI COPII

Una din cele mai importante misiuni care revine părinților în privința educației este, după părerea mea, aceea de a-i obișnui pe copii, încă de mici, cu munca și cu disciplina.

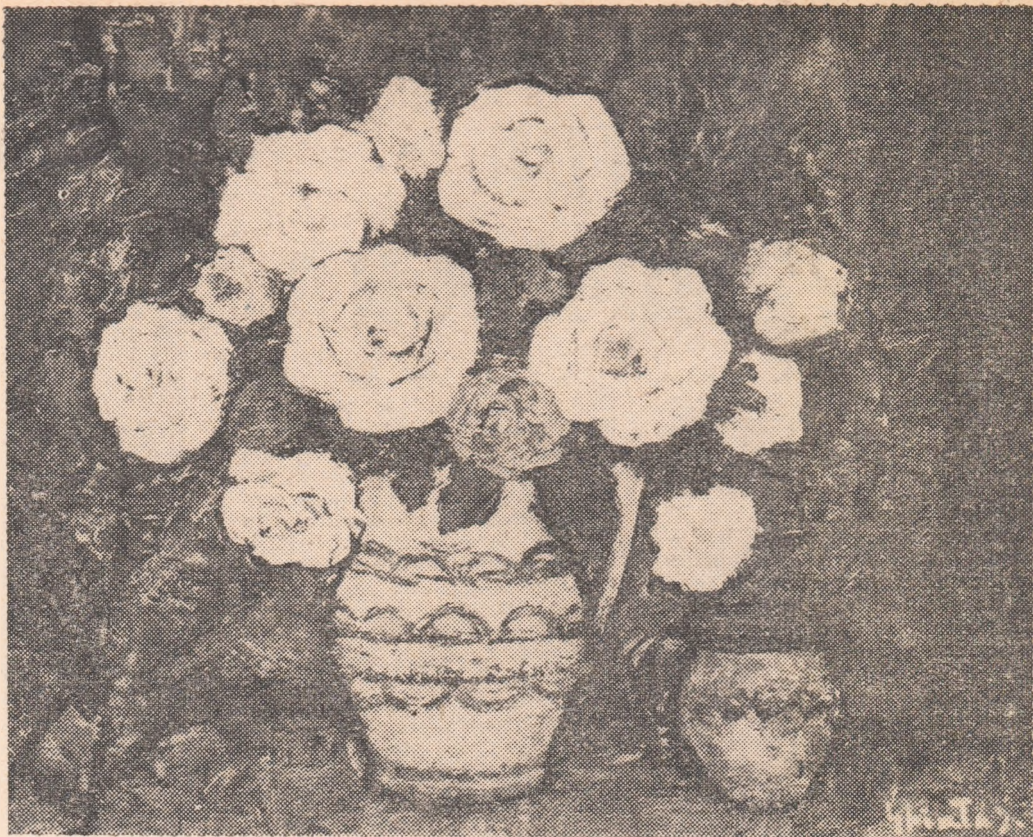
Dar nu toți părinții acordă destulă atenție activității copilului în clasele elementare. „Copilul meu este cam slab la învățătură, zic ei, dar n-are importanță, nu-i decît un copil“. Adevărul este că baza învățămîntului se pune acum, la această vîrstă, și constă dintr-un număr de deprinderi formate în clasele mici. A ști să citească perfect, a ști să scrie fără greșeli, a ști să socotească sînt pentru copil lucruri de prim ordin, fără de care nu e posibil progresul la învățătură. Matematica poate să fie pentru unii elevi foarte grea, pentru alții ușoară. Aceasta depinde foarte mult de felul cum și-au însușit cunoștințele elementare. Dacă n-au învățat conștiincios prima parte din geometrie, dacă n-au învățat elementele simple de algebră este foarte dificil să înțeleagă ceea ce urmează.

Centrul și baza învățămîntului rămîne, deci, școala. Iată de ce, greșesc acei părinți care își închipuie că pot să trasmită unui copil mai multe cunoștințe decît un învățător sau profesor. Cerințele de azi ale învățămîntului sînt complexe și se întîmplă ca noi, părinții, să nu avem la unele materii decît cunoștințe superficiale.

Sînt elevi care în studiul lor se bazează, îndeosebi, pe memorie. Memorizează lecția „ca pe apă“, în detrimentul judecăților logice. Neținîndu-se seama de aceasta — există și astfel de situații — e și natural să fie notat în catalog numai cu note bune. Notele însă, în aceste cazuri, ascund în ele carențe: copiii aceștia prea știu totul pe de rost! O parte din viață o are aici supraaprecierea părinților: „Copilul meu știe foarte bine! Învață ușor!“ Dar ei nu observă că elevul reproduce mecanic lecția „învățată“, o spune tot „ca pe apă“, ca și în clasă.

Un rol foarte important pentru elev îl au condițiile de învățătură de acasă. În mod normal, părinții ar trebui să-i creeze acestuia condițiile cele mai prielnice pentru studiu, să-i drămuiască suficient timpul petrecut acasă, alternînd activitatea cu odihna. Dar, adeseori, programul timpului de lucru e făcut la nimereală; elevul este silit să se mule cu toate caietele și cărțile dintr-o cameră în alta, tocmai cînd începe să-și rezolve problemele, tema pentru acasă, fiindcă — să zicem — părinții primesc o vizită. În alte cazuri, copilul acordă foarte mult timp televizorului, iar lecțiile le mîzgălește la repezeală.

Mat adaug la greutate și supraîncărcarea elevului de către părinți cu tot felul de lecții

D. GHIAȚĂ

TRANDAFIRI ALBI

particulare. (Se vorbește atîta de „lecții particulare“ încît ai impresia că acestea tind să devină un fel de învățămînt paralel cu școala). E și natural în astfel de cazuri ca elevul respectiv să manifeste semne de oboseală, iar la școală să nu dea randamentul scontat.

Acasă, băieții și fetele noastre citesc diferite cărți. E foarte bine să știm ce citesc și cum citesc copiii noștri. Filozoful Descartes considera cititul o conversație cu cei mai de seamă oameni ai trecutului. Cititul poate fi o distrație, o pasiune pentru aventuri, o plăcere estetică sau o simplă curiozitate de a cunoaște lucruri noi; poate să fie o muncă deosebit de folositoare, mult mai folositoare decît — să zicem — cinematograful, televizorul ori emisiunile de radio.

Regretatul scriitor francez André Maurois, în cartea *Arta de a trăi*, citează exemplul său, mărturisind că atunci cînd citea o istorie sau o carte de literatură își nota întotdeauna pe prima sau pe ultima pagină cuvînte care indicau subiectul esențial tratat și numărul fiecărei pagini pe care ar mai fi dorit să le consulte, în caz de nevoie, fără a fi silit să recitească întregul volum. Scriitorul mai dă și cîteva reguli de citit. După părerea sa este mult mai valoros să cunoști perfect un număr restrîns de scriitori și de subiecte decît unul mai mare — superficial. André Maurois consideră că trebuie să-ți cauți și între autori și cărți amici, așa cum îți cauți prieteni în viață. Trebuie să cunoști, în primul rînd, scriitorii epocii tale, dar trebuie să acorzi un loc important în lectură și scriitorilor ale căror opere au rezistat de-a lungul secolelor, care sînt demni de gloria lor. Dar, așa cum în viața de toate zilele fiecare își alege omul drag după niște considerente foarte subiective, și la lectură e necesar ca fiecare copil, fiecare tînr, să-și aleagă autorii preferați, în deplin acord cu înclinațiile personale. Arta de a citi este, pentru mulți, arta de a-și regăsi viața în aceste cărți și de a se înțelege mai bine cu ajutorul cărților prețuite.

Desigur, și în ceea ce privește alegerea lecturilor, rolul cel mai mare îl are tot școala. Încă din primii ani, elevul este îndrumat să citească anumite cărți, potrivit cu vîrsta lui, punîndu-se accent, cum e și firesc, pe clasici. Unii învățători obligă elevii să copieze o strofă sau cîteva rînduri din povestea citită, spre a-și asigura un control asupra lor. Numai că, adeseori, pentru a-și face datoria față de școală,

copilul citește doar rîndurile copiate în „caietul de lectură“, iar învățătorii care urmăresc să verifice pe elevi numai prin scris, au, nu o dată, deziluzii.

Există apoi cazuri cînd părinții sînt nemulțumiți de felul cum orientează școala spre lectură pe fiii lor. La o consfătuire cu părinții am auzit o mamă întrebînd dirigintele de ce i-a fost recomandată felifei sale, în vîrstă de 12 ani, o carte nepotrivită.

Înciu să dau dreptate acelei mame, care nu cerea decît să se recomande pentru lectură elevilor cărți după vîrsta și capacitatea lor de receptivitate.

Gel mai verificat mijloc de orientare a elevilor în domeniul lecturii literare e chiar manualul de limba română. Multe din aceste manuale sînt judiciose întocmite în această privință. Unele însă, mai puțin. Dar acestea e o problemă ce merită o discuție aparte.

Încă ceva: Timișoara, se poate spune, este un oraș „asaltat“ de profesori. La începutul fiecărui an școlar, pe coridoarele inspectoratului județean mișună cadre didactice. Există posibilități de selecție și de repartizare din vreme. Și totuși, te miri că la începutul anului lipsese tocmai profesorii de limba română, de matematică, de limba franceză. Sau dacă nu lipsesc, se schimbă de la o zi la alta, o dată cu orarul. Azi vine unul, mîine altul. Pe drept cuvînt, părinții se întrebă: cu ce seriozitate s-a făcut pregătirea noului an școlar? Căci perindîndu-se mereu profesorii, se ivesc inconsecvențe în procesul de învățămînt care se răsfrîng negativ asupra elevilor în toate privințele.

Participînd la consfăturile cu părinții, m-am convins că aceștia se interesează foarte îndeaproape de felul cum se desfășoară activitatea în școală, hotărîți să contribuie, nu numai prin critici, la temeinica pregătire a tinerelor vîlștăre. Conlucrarea strînsă dintre școală și familie nu poate să ducă decît la îmbunătățirea și perfecționarea procesului de învățămînt, la creșterea unei generații cu bogate cunoștințe.

AI. JEBELEANU

SĂ AUZIM ȘI CE SPUN ELEVII!

Se afirmă pe bună dreptate că personalitatea educatorului este hotărâtoare în procesul instructiv-educativ. Educatorii, și în speță cadrele didactice, cunosc acest adevăr și sînt în mare parte convinși că țin seama de el în practica profesiei lor. Mai puțin conștientă pare — și cele ce urmează o vor dovedi — ideea că această personalitate se manifestă în contactul zilnic cu clasa sub aspecte multiple care, influențează pozitiv sau negativ elevii. Dacă nu toate ipostazele sub care se înfățișează profesorul în fața elevilor au aceeași valență și, calitativ, aceeași importanță în procesul educațional, e neîndoielnic că toate, sub o formă sau alta, provoacă anumite reacții, determină anumite atitudini.

Dincolo de prestigiul cu care este investit profesorul, ochii iscoditori și mintea necruțătoare a elevilor caută omul pe care-l confruntă, dacă nu-l alege, cu modelul pe care și l-au creat. Din această confruntare imaginea profesorului poate să crească sau poate să scadă... Scăderile însă în procesul educației au implicații mari și profunde, mai ales, la vîrsta marilor idealuri a adolescenței. Bineînțeles, nu e vorba aici de micile scăderi, slăbiciuni, care, compensate de calități majore, adeseori, contribuie la apropierea profesorului de clasă, la umanizarea lui.

Ne vom opri în rîndurile de față asupra unora dintre expresiile personalității profesorului, așa cum s-au oglindit în mintea și inima elevilor. E vorba despre un liceu central din Capi-

tală, unde am predat limba română în anul școlar 1960—1961. Voi reda cîteva din răspunsurile la chestionarul dat a elevilor din clasa a XI-a B.

„Profesoarele mele m-au încîntat, mai întîi, în anii mei începători din liceu, prin cunoștințele lor și prin faptul că nu roșeau cînd veneau în fața noastră, a copiilor. Mi se părea un lucru extraordinar să poți să te stăpînești și să nu fii emoționat în fața unei mulțimi. Dar pe urmă m-au decepționat! Mai ales, unele profesoare. De ce? Unele erau neglijente, altele extravagante. Îmi trezeau mila sau invidia“ (eleva Mariana L.)

Aceste cuvinte pot să dea de gîndit unui profesor, și mai ales unei profesoare, asupra felului cum trebuie să se prezinte în fața clasei. Nu mă gîndesc la binele pe care l-ar aduce elevilor un regulament al uniformizării îmbrăcămîntei profesorului în timpul lecției. Nu mă gîndesc să se pretindă profesoarelor să se prezinte în fața clasei îmbrăcate ca Hera-Junona, numită Barberini (după palatul muzeu Barberini, construit în sec. al XVII-lea de Bernini). Muzeul conține o celebră colecție de pictură și sculptură printre care și statuia Junonei), în hlamida ei lungă pînă-n virful sandalelor și strînsă în falduri bogate pe șolduri. Dar o decență elementară ar trebui să sugereze oricărui profesor îmbrăcămîntea cu care se urcă la catedră. Cînd vezi pe cutare profesor vîrstnic lîrîndu-și picioarele grele, în niște bocanci murdari, îmbrăcat într-un costum jerpelit și-n niște pantaloni tociți, te prinde nu numai mila, ci și o aversiune firească față de-o astfel de ținută în public; și iarăși, cînd vezi o profesoară tinăra ținută pe niște tocuri lungi de-oșchioapă, cu o fustă puțin mai jos de șolduri, cu părul vilvoiază „roșu-fer“, miine „albastru-cerese“, intrînd cu catalogul în virful degetelor în clasa elevilor mari, nu te miri că momentul organizatoric necesar începerii lecției se prelungește penibil. Se impune, deci un autocontrol al profesorului cînd e vorba să se prezinte în fața elevilor.

Dacă aspectul exterior, fizic, al profesorului poate provoca un amalgam de sentimente: milă, ridicol, jenă, invidie, admirație etc., care sînt tot atîtea elemente de influențare nemijlocită în acțiunea pedagogică și colorează dialogul profesor-elev, atrag sau resping apropierea dintre ei, cu atît mai mult vor acționa pozitiv sau negativ calitățile intelectuale și morale ale profesorului.

Să dăm cuvîntul și de astă dată unei eleve. „Mi-a rămas în minte prima oră de matematică cu tovarășa T... Nu știu de ce, dar în școală, cînd se vorbea de tovarășa T..., ți se făcea inima cît un purice. Iat-o! Mărunțică, slabă, îmbrăcată totdeauna în gri sau maro, cu ochelari. A început să explice. Seria și, în același timp, vorbea explicîndu-ne mersul ideilor. Vorbea blînd și din

cînd în cînd mai provoca pe cîte-un elev sau elevă să completeze o idee. Totul cu un ton potolît și cu un zîmbet liniștitor. Nici urmă de răutate!... De atunci, tovarășa T..., „balaurul cu șapte capete“, a dispărut și ne-a rămas în suflet numai „Tovarășa profesoară T...“.

Comentariul meu ar fi de prisos. Nu pot totuși să nu subliniez efectul minunat pe care îl produce în relația dintre profesor și elev echilibrul sufletesc, comportarea egală și liniștită, tonul calm și blînd al educatorului.

Că dialogul profesor-elev nu trebuie să se limiteze la raportul catedră-bancă, cînd dincolo de cunoștințele pe care le predăm, e necesară o apropiere sufletească între cei doi termeni ai relației, că sufletul copilului o așteaptă, o dorește, gata să se deschidă generos omului care vrea să-l asculte, ne-o dovedește din plin printre altele, la fel de emoționant și răspunsul elevei A.M., din clasa a XI-a B, la întrebarea: „Cu ce sentimente aștept să termin liceul?“ „Aștept, așa cum poate nimeni nu așteaptă. Aștept ca pe un ceas mintîitor, care m-ar scîpa de multe nedreptăți întîlnite în acești patru ani... Cînd am pășit prima dată pragul școlii medii, mă gîndeam cum se vor comporta profesorii mei. Îvedeam în închipuirea mea de copil ca pe niște oameni buni, care vor căuta să te înțeleagă și să te ajute. Atunci nu-mi închipuiam că podiumul catedrei va îndepărta atît de mult pe profesorii de elevi... Voiam și doresc și acum ca profesorii noștri să nu fie numai profesori care să ne predă lecția și să ne dea nota, ci să-i intereseze de aproape și viața noastră particulară și felul cum gîndim, ce gîndim despre noi, despre ei, despre viață, despre viitor, despre cariera pe care ne-o alegem despre colegii noștri, despre om în general, și dacă aceste gînduri sînt corecte, dacă în ele nu s-au strecurat greșeli sau influențe nesîntoase; astfel, profesorul să fie și un călăuzitor în viață, unul dintre prietenii cei mai apropiați, cărora să le deschizi sufletul, să le spui totul așa cum spui mamei. Așa doream să fie profesorii mei... Nu am văzut în cei patru ani de zile profesorii care cel puțin la o oră de dirigiență să ceară elevilor să fie sinceri, să spună ce gîndesc, dacă au vreo greutate pe suflet. Este adevărat că un profesor nu are un singur elev, și chiar dacă ar dori, nu ar putea să-i ajute pe toți. Dar tot atît de adevărat este și faptul că e nespun de mult pentru un elev să-l asculte cineva, să aibă cui să-și spună necazurile... Toate acestea fac ca elevul să se simtă mai ușor, să-și recapete încrederea în viață, în el, în oameni, să muncească mai cu drag, cu mai mult elan!“

Mă opresc aici. E o mustrere și o nemulțumire în răspunsul elevei A.M. Toți elevii încrezători în profesorii lor doresc să găsească în ei nu numai examinatori, fie și obiectivi, ci și îndrumători în labirintul vieții.

Din cele de mai sus se pot trage suficiente concluzii și bogate sugestii.

Una se impune în mod deosebit: acțiunea educativă asupra elevilor se exercită tot timpul, în mod nemijlocit, prin elemente de care uneori nici nu ne dăm bine seama. De la ținuta vestimentară la ținuta morală, de la pregătirea profesională pînă la priceperea de a stabili raporturi umane cu elevul, totul devine determinant în formarea personalității adolescentului.

Altă concluzie care se desprinde din cele relatate este aceea a necesității de a pătrunde în universul sufletesc al elevilor.

Un sondaj periodic prin chestionare sau anchete, fixate pe probleme precise, cu intenții limpezite, adresate cît mai multor elevi din diferite părți ale țării, poate oferi educatorilor prilejul de a se cunoaște pe ei înșiși, așa cum se reflectă ei și munca lor în ochii elevilor, și, bineînțeles, de a se corecta. De asemenea, el dă posibilitatea efectuării unor cercetări științifice mai concrete și, deci, mai utile decît speculațiile teoretice de cabinet.

George ȘERBAN

DIN DESENELE COPILOR

LA DRUM

OLARIU EMIL

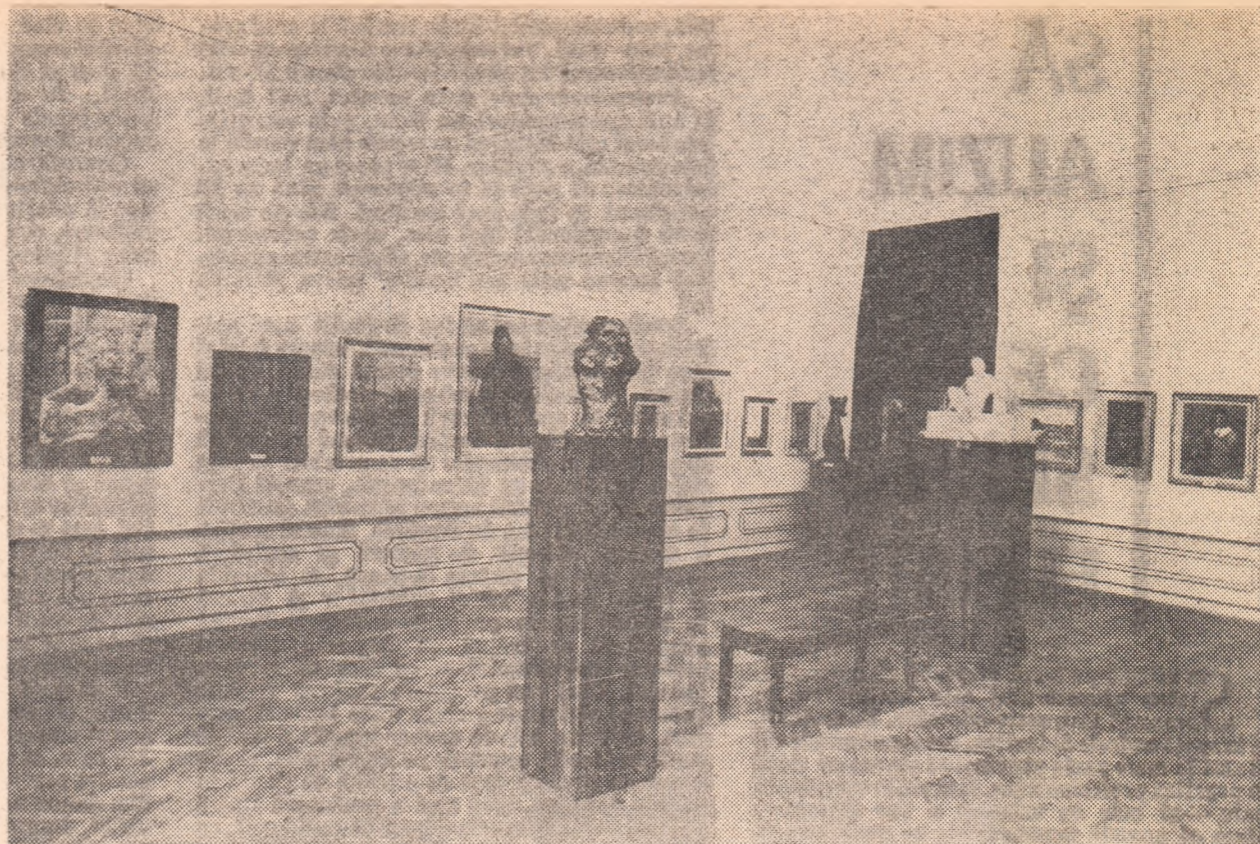
cl. III-a

Școala generală nr. 3

Cîmpulung, Jud. Suceava

MUZEUL DE ARTĂ
AL REPUBLICII SOCIALISTE
ROMÂNIA

GALERIA DE ARTĂ
SALA DE
ARTĂ ROMÂNEASCĂ

FUNCȚIA FORMATIVĂ A ACTIVITĂȚII PIONIEREȘTI

Colaborarea școală-familie, a cărei importanță nu mai este nevoie să o subliniem, se completează cu colaborarea familie-organizație a pionierilor, urmărindu-se în esență același scop educativ.

Dar prea adesea părinții uită că copilul lor e nu numai elev, ci și pionier. Aceasta fie din cauză că activitatea pionierească ei o consideră drept o sarcină exclusivă a școlii, fie pentru că nu sînt îndeajuns de familiarizați cu scopul, sarcinile și semnificația Organizației pionierilor.

De fapt, obligațiile părinților ai căror copii se găsesc în această perioadă de vîrstă școlară nu sînt deosebit de grele sau cu totul speciale, așa că se pot integra în procesul de educație din cadrul familiei. De aceea, în articolul de față dorim să subliniem unele aspecte formative ale activității pionierești, pe care e bine să le cunoască părinții, fiind utile în educația copiilor lor.

Trebuie mai întîi să știe că activitatea pionierească este menită să întărească și să întregască ceea ce face școala pentru lărgirea orizontului de cunoștințe și pentru formarea personalității copiilor. Atragem atenția asupra acestui lucru, fiindcă unii părinți mai stăruie în a subaprecia potențialul educativ al activităților desfășurate în cadrul organizației pionierilor și în a le considera „timp pierdut”, rupt din timpul pentru

învățatură sau din timpul pentru joacă, solicitări în plus care duc inevitabil la „supraîncărcare”.

În realitate, activitatea pionierească se află la granița dintre muncă și joc. Copilul nu se află nici în clasă, nici la joacă, ci pe o dimensiune care pune în echilibru munca și jocul îmbinându-le în chip fericit. Copilul este pregătit de mic pentru organizarea vieții în așa fel încît să poată împleni armonios munca cu odihna activă, aspect care, după cum se știe, constituie o problemă majoră a societății contemporane.

Important pentru educator rămîne faptul că sfera pionieriei reprezintă un domeniu care permite o cunoaștere mai bună a copilului, datorită însușirilor ei specifice, distinctiv față de activitatea școlară, precum și caracterului spontan și atractiv al acțiunilor, pornite de la membrii grupului și destinate lor înșile. În cadrul activității pionierești, copiii sînt „eliberați” de „normele” școlare, implicit de cele impuse de relația, oarecum mai rigidă, profesor-elev. Ei se manifestă într-un mediu social în care cuplul comandant-pionier presupune tipuri de relații ce permit o comportare spontană, „naturală”. Deși comandantul deține rolul de îndrumător și conducător atent al activității, pionierii pot trăi sentimentul participării, cu inițiativa lor proprie, cu libertatea de a acționa cît mai îndrăzneț. Astfel, pionieria devine un teren pe care profesorii și părinții pot cunoaște copiii și, în același timp, pot interveni cu mulți sorți de izbîndă în modelarea unora dintre trăsăturile lor psihice.

Acest teren educațional poate rămîne nefructificat dacă familia nu contribuie cu mijloacele care-i stau la îndemînă la valorificarea posibilităților lui reale. Părinții au convingerea că își cunosc bine propriii copii, dar, se știe că uneori, acasă, copilul se comportă cu totul altfel decît în clasă sau pe terenul de sport, sau într-o excursie. Copilul acționează în funcție de condițiile pe care i le oferă mediile diferite în care se află și nu rareori se întîmplă să apară discordanțe sau contradicții în comportamentul său. De aceea, este necesară confruntarea opiniei părinților cu relațiile profesorilor. Iar pentru aprofundarea cunoașterii copilului, observațiile comandantului sînt deosebit de prețioase. Pentru că, în conformitate cu particularitățile sale psihice, copilul va fi antrenat într-o activitate sau alta. Unul dintre principiile fundamentale ale activității pionierești este participarea activă a tuturor membrilor colectivului așa încît, într-un fel sau altul, fiecăruia îi revine un anumit rol, deci, fiecare va avea o anumită poziție în colectiv. Această ofertă posibilitatea unei bune valorificări a creativității, a spiritului de inițiativă și de organizare etc.

În același timp, pionierii e un mediu formativ pentru copiii din categoria izolațiilor, retrașilor, timizilor, care necesită o mai atentă intervenție educativă. La copiii din această categorie capaci-

tatea de efort este scăzută. Ei cedează ușor în fața celor mai mici greutăți și perspectiva nereușitei îi demobilizează. În cadrul activităților pionierești li se pot încredința sarcini care să nu depășească posibilitățile lor de a le îndeplini. Acțiunile pionierești, avînd un caracter deosebit de activitatea școlară, permit înlăturarea unor eventuale obstacole interne, mai precis, a unor „blocaje” psihice. În condiții de muncă favorabile, ca acelea pe care le oferă pionieria, acești copii sînt capabili chiar de performanțe. Aprecierile făcute de comandant în fața întregului colectiv, sau lauda părinților au un efect stimulator, care se poate transfera și asupra activității școlare.

Teren de cunoaștere și influențare a copiilor, activitățile pionierești, prin specificul lor (răspund la cerințele și preferințele copiilor), dezvăluie posibilități latente pe linie intelectuală, artistică, tehnică, sportivă etc. Se conturează astfel latura energetică, realizatoare a personalității copilului, cu o importanță covârșitoare pentru viitorul lui profesional.

Orice activitate se soldează cu anumite rezultate, care se pot aprecia din punct de vedere cantitativ și calitativ, dar în funcție de timp sînt, deci, rezultate imediate sau îndepărtate. În munca de educație există o proiectare în viitor a rezultatelor. Educația se face numai prin prisma unei perspective a ceea ce va fi *mine* copilul de azi. Faptul că scopul educației se realizează treptat și că roadele se constată în timp, nu justifică atitudinea părinților care nu intervin cu măsuri educative prompte. „Scuza” cea mai la îndemînă: „E încă mic, se schimbă el cînd o fi mare” e neîntemeiată din punct de vedere psihopedagogic, cunoscut fiind caracterul procesual al acțiunii educative. Carențele generate de o asemenea atitudine ies la iveală mai devreme sau mai tîrziu sub forma unor trăsături de caracter (intelectuale, afective, volitive etc.) negative.

Neintervenind la timpul potrivit, adică la timpul *prezent*, pot rămîne necultivate însușirile, înclinațiile, aptitudinile care conturează la această vîrstă profilul psihomoral al copilului. Așadar, călăuzirea primilor pași hotărâște în mare măsură drumul pe care vor porni copiii în viață.

La vîrsta pionieriei, copiii trăiesc și activează într-un mediu social care „reproduce” la scară mică societatea în care vor trăi și munci cînd vor fi mari. Activitatea pionierească, prin varietatea formelor ei, angajează multilateral personalitatea copilului, influențînd direct și, mai ales, la timp, formarea și dezvoltarea lui armonioasă. Alături de școală, Organizația pionierilor este, deci, un teren în cadrul căruia — așa cum l-a definit prof. V. Pavelcu — „educăm cunoscînd și cunoaștem educînd”, ceea ce e bine s-o știe părinții elevilor.

Eugenia ENĂCHESCU
Institutul de științe pedagogice, București

ÎN TABĂRĂ LA TIMIȘUL DE SUS

An de an, mii de copii își petrec, prin grija partidului și guvernului, vacanțele în minunatele stațiuni de odihnă ale patriei noastre. Printre aceștia se numără și elevii caselor de copii. În fiecare vară, cu sprijinul Inspectoratului Municipii București, casele de copii din Capitală organizează tabere la munte sau la mare. Începând de anul trecut s-au organizat tabere (de durată mai scurtă) și în vacanțele de iarnă.

Tabăra de anul acesta de la Timișul de Sus, despre care vrem să comunicăm câteva impresii, confirmă în mod pregnant concluzia că taberele de iarnă sînt un minunat prilej de înțelegere a colectivelor de elevi, de educare a dragostei de frumusețile naturii patriei și a recunoștinței față de grija partidului pentru viața copiilor.

De la început trebuie să relev atenția deosebită acordată problemelor de organizare, faptul că factorii de răspundere au creat premisele unei desfășurări normale a vieții de tabără. Au fost luate din timp măsuri de echipare a copiilor pentru munte, de asigurare a transportului în bune condițiuni și de creare a unui climat corespunzător în tabără.

Poate că nu toți cititorii știu ce sînt casele de copii. Oricine ar încerca să propună o definiție n-ar putea să nu releve principiul etic care a prezidat la înființarea lor. O casă de copii este căminul copiilor fără de cămin părintesc. E casa, prin funcțiile ei de ocrotire, material-spirituală, părintească a copiilor fără părinți. Ea adăpostește copii orfani, copii izolați de familie (cu părinți suferind de boli contagioase), co-

pii cu părinți decăzuți din drepturi sau copii ai nimănui, proveniți din familii dezorganizate. Reflecționd la caracterul acestor instituții, încerci, ca om, un sentiment de satisfacție că statul nostru pune în drepturi copilăria ultragiată și o ia sub ocrotirea sa.

Reluind firul relatării, aș dori să-l fac pe cititor să vadă câteva secvențe din filmul plecării, sosirii și petrecerii noastre în tabără.

După ore de ris, voie bună și nerăbdare, punctate de mici întâmplări hazlii, iată-ne sosiți în amurgul zilei de 3 ianuarie în gara Timișul de Sus. Cerul senin vestea o seară geroasă, zăpada scirția sub bocanci, în timp ce ne îndreptam spre cabanele care urmau să adăpostească tabăra noastră. Imagiunea Postăvarului, care veghea împrejuriile, mărturisind prezența sa pe meleagurile românești din îndepărtatele ere geologice, ne-a impus o tăcere respectuoasă. Priveam în zare pe costișca muntelui luminile taberei pierdută printre brazi și așteptam s-o vedem aievea. Cerul pișca stranie, dar inimile noastre anticipau bucuriile compensatorii care ne așteptau.

„Primirea caldă, prietenească, părintească am putea spune... așa cum notase eleva Berta Liliiana în jurnalul de zi al taberei, ne-a descoperit de la început frumusețile și ne-a însemnat gândurile“. Voia bună alimentată de o natură risipitoare de frumuseți nu ne-a mai părăsit toată perioada cât am stat la munte. Exclamațiile naive ale celor mici care vedeau pentru prima oară un peisaj montan, fețele îmbujorate de ger, privirile admirative scrutînd cu nesăț împrejuriile te emoționau.

Tabăra ne-a primit cu plăcute surprize. Vilele bine încălzite, ac-

Grup de elevi și profesori în curtea taberei de la Timișul de Sus

risite, cu păături noi, cu lenjerie curată, te îmbiau să te așezi și să te odihnești. Dar cum să te odihnești cînd sala de mese, frumos împodobită cu ghirlande și tradiționalul: „Bine ați venit“ te aștepta cu ciorbă aburindă și pirjoale moldovenești? „Ziua bună se cunoaște din ajun“ inovau elevii cei mari în materie de proverbe, stîrnind pînă și hazul gazdelor. Previziunea lor s-a adeverit, spre cîntea conducerii administrative a taberei.

În aceeași seară, colectivul de conducere ne-a anunțat programul activităților educative care, trebuie să o spunem, au fost bine alese, judicios planificate și foarte variate. Drumețiile de la „Timișul de Jos“, „Predeal“, cabanele „Poiana Secuului“ și „Trei brazi“, sînt de neuitat. Drumul prin pădure pînă la aceste cabane și înapoi pe zăpada imaculată, sclipind în bătaia razelor solare, a dat prilejul celor mari să-și arate virtuțile de alpinști, dar și pe cele de buni tovarăși de drum ai fetelor și ai celor mici. Drept răsplată pentru efort, cînd am ajuns sus ni se arătară în toată măreția lor Bucegii, cu Caraimanul și Coștila, pe care se înălța stația relean a televiziunii, cu „Poiana Secuului“, unde schia un grup de elevi de la Liceul „Gh. Lazăr“, cu văile îndepărtate ale celorlalte ramificații carpatine, pierdute la orizont.

Dar una dintre cele mai mari atracții ale vieții de tabără a fost derdelușul, pe care puteai auzi cîntec și zăpă de mare și nu arareori intrînd chiar în noapte, strigătul semnal: „Pirtie, Pirtie!“ Ziua concursului de săniuțe a fost printre cele mai animate. O dimineață întreagă au răsunit împrejuriile de strigăte încurajatoare: „Hai, Băieții!“... „Hai, Fetele!“... Proba de individual a fost și mai animată. Săniile elevului Dușa Marian și a elevei Cîrlescu Maria, conduse cu îndeminare în luptă cu zecimile de secundă, au ocupat primele locuri, în entuziasmul simpatizanților.

Apoi seara închinată concursului de recitări și muzică populară și ușoară, care a atins o înaltă și-

nută artistică. Fetele de la casele de copii nr. 4,5,6 s-au remarcat prin deosebită sensibilitate și gust. S-au distins elevele: Berta Liliiana, Soltan Victorița, Dragomirescu Ana, dar și elevii Ciciu Marian și Sandu Ion de la Casa de copii nr. 2.

Fiecare zi a adus copiilor ceva nou, ceva interesant și atrăgător. Iată-i într-una din dimineați în grupe de cîte 8 modelînd în materia albă, rece și pufoasă oameni de zăpadă, în cadrul concursului organizat pe această temă. Diplomele i-au răsplătit pe micuții sculptori ai grupei a III-a, condusă de elevul Vasilescu Cristian.

Penultima zi a fost destinată concursului de orientare turistică în împrejuriile taberei. Traseul a fost plin de greutate și peripeții, cerînd elevilor perspicacitate, rezistență, cunoștințe și îndeminare. O grupă a sosit la timp, dar cu un bilet mai puțin, alta cu cîteva răspunsuri inexacte și, în sfîrșit, cîștigătoarele, echipele caselor de copii nr. 2 și nr. 4, care au îndeplinit toate condițiile, obținînd astfel locul I.

Flanul și însuflețirea generală au caracterizat toate acțiunile desfășurate în tabără, consolidînd colectivele de elevi și cimentînd adevărate prietenii.

Prămintările, discuțiile, controversele care animau colectivele de băieți și de fete înainte de plecarea în tabără au prilejuit interesante schimburi de idei în probleme ale vieții de elev, în probleme de literatură, în problema idealului de viață și a orientării profesionale, încît sfîrșitul taberei a lăsat regrete mărturisite deschis, la întoarcerea pe peronul gării Timiș, unde se putea auzi, ca un leit—motiv fraza: „Frumoasă tabără, bine organizată, reconfortantă, dar păcat că a fost scurtă!“

Reușita taberelor de iarnă, deja verificată, ne face să ne gîndim dacă n-ar fi bine ca asemenea tabere să fie organizate și în vacanța de primăvară.

Mă fac purtătoarea ecurilor gîndurilor celor 160 de copii din casele de copii, care au fost în tabăra de la Timiș, spre a mulțumi organdor de partid și de stat pentru minunata vacanță pe care ne-au asigurat-o.

Prof. Cristina GOGA
directoarea Casei de copii-școlari nr. 2, București

Echipele Caselor de copii-școlari nr. 2 și 4 cîștigătoare ale concursului de orientare turistică

CITIȚI

LITERATURĂ

POLIȚISTĂ?

Am pus această întrebare mai multor elevi de la liceele și școlile de cultură generală din Capitală. Răspunsurile au fost diferite dar majoritatea atestau faptul că lucrările cu tematică polițistă ocupă, în lectura elevilor, un loc însemnat. De ce vă plac aceste cărți? „Fiindcă te captivează, fiindcă te angajează în acțiune, fiindcă sînt interesante“ etc. Aria răspunsurilor a cuprins atît predilecția pentru un gen literar (literatura polițistă este un gen literar și nu exclusiv un obiect de consum), cît și preferința pentru niște eroi, situații, soluții sau motive familiare romanelor senzaționale. Spațiul nu-mi permite să redau întreaga gamă a rațiunilor pentru care detectivii inteligenți și perspicace captivează tineretul școlar. Concluzia însă e aceasta: cartea polițistă se bucură de aprecierea elevilor, fapt care poate fi constatat și la o verificare sumară a fișelor de la bibliotecile școlilor. Aproximativ 20% din cărțile solicitate sînt semnate de Agatha Christie, Conan Doyle, Edgar Allan Poe, H. Simeon, Edgar Wallace, Teodor Constantin. Procentul este ridicat dacă ținem seama de faptul că în bibliotecile școlare, cărțile cu tematică amintită nu sînt numeroase. Priza acestor lucrări este așadar o realitate pe care trebuie să o luăm în seamă și s-o cercetăm cu atenție și răspundere.

În acest sens, aș începe iarăși cu o relatare concretă: mulți din elevii chestionați au răspuns că în școală și familie li s-a spus să nu citească literatură polițistă, întrucît este mediocră, nu merită atenția lor. După cum s-a văzut, recomandările nu au avut efectul scontat, premiza de la care au pornit unii profesori sau părinți fiind greșită. Faptul că există o producție proastă și nocivă nu înseamnă anularea unor calități pe care le are literatura senzațională (înțeleg fantastică, sau de anticipație) valoroasă, calități care, prin esența lor pozitivă (și nu negativă), exercită o atracție deosebită asupra unui cerc larg de cititori, îndeosebi tineri. A ignora acest fenomen înseamnă a întoarce spatele unei realități, și oricît de paradoxal ar părea — înseamnă a facilita lectura acelei literaturi polițiste de la care vrem, pe bună dreptate, să-i îndepărtăm pe elevi. Fiindcă într-adevăr, o îndrumare a elevilor (ca de altfel a tuturor tinerilor), în citirea romanului polițist, se impune. Nu respingerea în bloc a acestei literaturi, ci discernămintul și îndrumarea competentă vor înlătura pericolul de care ne este teamă.

Merită romanul polițist acest efort? Noi credem că da. Toate romanele polițiste bune militează pentru adevăr, cinste, omenie și respectarea legilor sociale unanim admise. Scriitorii celebri au admirat sau au creat romane polițiste. Inefabilul Apollinaire, a cărui poezie e atît de străină violenței, iată ce declară apropos de romanele polițiste: „sînt poate singurele cărți pe care le-am citit cu plăcere vreodată“. Scriitorii ca Dostoievski, Edgar Allan Poe, Dickens în secolul trecut, Cocteau, Faulkner, Graham Greene, în secolul al XX-lea, au creat opere valoroase, de factură polițistă. Louis Aragon mărturisea recent că lectura cărților de aventuri și polițiste „este o ocupație poetică de cel mai mare interes. Eroii lor reprezintă adevărate elogii ale energiei, împotriva cărora se ridică pe nedrept anumiți moralști“.

Așadar, priza la public a romanului senzațional nu este nici gratuită, nici întimplătoare. E drept, una din funcțiile sale este aceea a deconectării, fiind o recreație a spiritului, o recreație prin non-recreație aș zice, prin tensiune. Dar această funcție nu este cea mai importantă, sau în orice caz ea nu explică succesul acestui gen literar. De aceea, consider că nu violența ca atare este apanajul romanului polițist, ci ideea că crima nu poate scăpa nepedepsită. În aceste cărți (în cărțile valoroase, despre care de fapt discutăm), toți criminalii sînt prinși, iar adevărul și năzuințele pozitive ale omului triumfă. „Ceea ce detectivul aduce lumii, constată cunoscutul autor Th. Maycejae, este siguranța, liniștea și fericita coeziune a lumii“. Așadar,

literatura polițistă corespunde nevoii de dreptate și echitate a cititorului, și nu înclinației sale spre tenebre și violență. Iată de ce tineretul școlar poate afla în romanul senzațional sau de aventuri, numeroase fîntni cu apă clară și curată, din care spiritul său dornic de cunoaștere să extragă resurse de perfecționare morală și intelectuală. Școala, un focar de cultură și de educație, constituie un cadru în care sentimentele esențiale ca prietenia, solidaritatea, într-ajutorarea, curajul, cultivarea adevărului și extirparea minciunii sau lășității, perseverența și încrederea în sine, găsesc un mediu propice de dezvoltare și armonizare. Importanța acestor sentimente pentru dezvoltarea ulterioară a personalității nu mai trebuie dovedită. Or, în cărțile polițiste asemenea trăsături sînt des întîlnite. Cîți dintre noi nu am admirat tăria de caracter, spiritul de observație, frumusețea morală a acțiunilor unui Sherlock Holmes, Hercule Poirot, comisarului Maigret sau... Sfîntului? Acesta din urmă a și declarat, într-unul din cunoscutele sale seriale, referindu-se la literatură și la artă în genere: „Nu există alt mesaj, decît mesajul vieții. Viața de care erau mulțumiți părinții noștri: simplă, directă, eroică. «Aceasta nu corespunde realității», se va spune. Se prea poate, dar ar trebui să corespundă“. Acest mesaj al vieții, care străbate multe din temele romanelor polițiste, se impune a fi avut în primul rînd în vedere, și tocmai importanța lui trebuie s-o reliefeze pedagogii atunci cînd discută cu elevii despre astfel de cărți.

Este știut faptul că atît în formă organizată — în cadrul orelor de literatură sau de dirigenție — cît și ocazional, profesorii se interesează de lecturile elevilor și le îndrumă. Înăuntrul acestor preocupări trebuie să-și afle loc și cartea polițistă, pe care, după cum am văzut, elevii o citesc. Această îndrumare poate cuprinde orientarea cititorilor spre anumiți autori, paralel cu relevarea punctelor luminoase și a calităților din operele acestora. Pot și trebuie, de asemenea, reliefate condițiile istorice și sociale în care se desfășoară acțiunea, mobilurile care au dus la desfășurarea faptelor, perseverența, inteligența și dăruirea de sine a detectivului sau polițistului, în lupta lui pentru dezvoltarea adevărului și pedepsirea vinovaților.

La noi nu au fost traduse romanele polițiste de „serie neagră“, așa numitele „tongh“-uri de factură americană, cu mesaje ambigue care, abundă în scene violente și crime terifiante. Consider de aceea că atenția trebuie îndreptată mai ales în direcția înlăturării din lectura elevilor a literaturii polițiste necorespunzătoare, apărută la noi între cele două războaie sau în perioada imediat postbelică (cărți care uneori se mai găsesc și mai circulă), cît și a evitării unor interpretări greșite a diverselor scene sau acțiuni ale eroilor din cărțile apărute în editurile noastre. Această interpretare depinde în mare măsură de noi. În toate cazurile însă, preocupările și măsurile pedagogilor nu trebuie să aibă un iz administrativ; reușita rezidă în primul rînd în priceperea, răbdarea și puterea de convingere a profesorilor și părinților, în felul în care ei știu să evidențieze lumina, umanismul și cinstea, adică tocmai calitățile care fac dintr-un roman polițist o operă viabilă, îndrăgită de cititori.

Una din regulile unei bune cărți polițiste este aceea ca cititorul și detectivul să aibă șanse egale de a rezolva problema. Parafrazînd puțin, trebuie să acordăm așadar elevilor șanse egale de a fi sau nu convinși de justetea sau competența îndrumării noastre, în alegerea și înțelegerea romanelor polițiste. În acest caz, calitatea indicațiilor și sfaturilor pedagogilor trebuie să crească, paralel cu respectarea și corijarea gusturilor cititorilor. Această acțiune este într-adevăr o sarcină dificilă, dar ea se impune a fi abordată și îndeplinită cu atenție și răspundere. Ea face parte din desăvîrșirea procesului educativ al tinerei generații, și vine în același timp în întîmpinarea unui fenomen real pe care nu putem și nu avem dreptul să-l escamotăm, sau să-i dăm rezolvări facile și pseudopedagogice.

Tudor GHERMAN

O SANȚIUNE

ANULATĂ

Maria Filipescu, funcționară, Constanța: „În ultima vreme fiul meu, în vîrstă de 12 ani, se întoarce din oraș după ora pe care i-am fixat-o noi, părinții, sau la care s-a angajat singur să vină acasă. Cum acest lucru este un semn evident de indisciplină nu l-am trecut cu vederea și l-am mustrat de câteva ori, iar ultima dată l-am avertizat că la prima abatere îl voi sancționa.

Se vede însă că aceasta nu l-a impresionat prea mult deoarece, după câteva zile, s-a întors de la cinematograful cu o oră mai târziu. L-am făcut din nou observație și i-am interzis frecventarea cinematografului timp de două săptămîni. Aceasta l-a „usturat” foarte tare, fiind un mare amator de filme. În prima sîmbătă însă, cînd pe ecrane rula o producție pe care ți-o recomandăm foarte mult s-o vadă, băiatul a făcut ce-a făcut și a obținut de la tatăl său permisiunea să se ducă totuși la cinematograful. Lucrul s-a repetat apoi de câteva ori în cele două săptămîni de „pedeapsă”...

Mie mi s-a părut că soțul meu nu a procedat bine ridicînd o sancțiune pe care eu o dădusem — fiindcă aceasta făcuse de fapt. Și cum asta nu se întîmpla pentru prima oară, am încercat — după priceperea mea de om nepregătît în problemele pedagogice — să-l conving că sistemul este păgubitor pentru opera noastră educativă. Am însă impresia că nu prea am reușit. De aceea, vă rog pe dumneavoastră, care aveți la îndemînă cele mai bune argumente — să-i arătați greșeala și riscurile de ordin educativ pe care le comportă procedeul de mai sus”.

Răspuns: Ați intuit bine, stimată cititoare, că soțul dv. a greșit (din mai multe motive) anulînd pedeapsa pe care ați dat-o băiatului pentru abateri disciplinare.

Ca și recompensa, pedeapsa este o măsură necesară în munca de educație. Ea îl determină pe elev să se suprapună mai atent, să-și controleze manifestările, faptele și acțiunile (și astfel să se obișnuiască a avea mereu o conduită corectă), îl ajută să cunoască măsura pe care trebuie s-o pună dorințelor și „gusturilor” sale, să se învețe cu exigențele societății, să știe că în viață omul trebuie să răspundă pentru faptele sale și să plătească greșelile.

Ridicarea unei sancțiuni (și încă în prealabil promisă și apoi fixată în concret, ca în cazul dv.) scade autoritatea educatorului. Copilului care este foarte receptiv la reacțiile adulților — nu-i va fi greu să în-

țeleagă că revenirea aceasta se datorește fie slăbiciunii părinților (care nu au putut rezista insistențelor și lacrimilor lui), fie sentimentul că au săvîrșit o greșeală. Or, se știe că educatorul, pentru a fi respectat și ascultat de către cel pe care îl crește, nu are voie să greșească, trebuind să apară în fața lui mereu fără pată...

Urmările negative ale procedurii amintite sporesc atunci cînd altul decît cel care a dat sancțiunea, hotărăște anularea ei. S-a spus de multe ori că mama și tatăl trebuie să se prezinte în cadrul grupului familial într-o perfectă unitate de vederi și de acțiune. Măsurile contradictorii, cîteodată secundate de controverse neîmpăcate, duse în auzul copiilor pe probleme de etică, de conduită etc. — scad autoritatea adulților, șansele de a mai fi crezuți și urmași. Anularea unilaterală a sancțiunii acuză dizarmonia, chiar dacă nu fățiș declarată — dintre părinți, și o nesocotire jignitoare a celeilalte părți. Fiul dumneavoastră va avea toate temeiurile să creadă că vă poate nesocoti ca educator și, prin extensie, poate nesocoti pe orice om. Dacă băiatul are totuși o justă părere despre atitudinea pe care se cuvine să o adoptăm de cei din jur — bătrîni sau tineri, bărbați sau femei — atunci desigur va înțelege că tatăl său este departe de a fi un model de comportare din acest punct de vedere și-l va primi cu rezervă. Dar ceea ce ni se pare cel mai regretabil este că un asemenea sistem îl face pe copil să considere pînă la urmă că nu respectarea cerințelor și rigorilor societății îi va spori accesul la beneficiile ei, ci presiunile, priceperea de a se fofila, de a călea în picioare cuvîntul și demnitatea altora.

În concluzie, atunci cînd s-a hotărît o sancțiune (și pentru aceasta este indicat ca soții să se consulte și să decidă împreună), „oricît ne-ar costa în momentul respectiv — cum subliniază Henri Joubrel și Paul Bertrand în al lor «Dictionar al eduției în familie» (pentru a ne sluji de o lucrare tradusă recent în românește, nu excelentă, dar orientativă, accesibilă oricărui nivel de pregătire, și mai la îndemînă părinților) indiferent ce scenă ne va face cel vinovat, trebuie să avem curajul de a merge pînă la capăt”.

Prof. Stela PREDESCU

COPIII

„LENEȘI”

V. O. — Cluj. Reproșați copilului dumneavoastră că e leneș. Nu ne-o spuneți direct, dar ne lăsați să bănuim că sînteți nemulțumiți de rezultatele lui școlare. În acest sens, ne scrieți: „Ne străduim să-i creăm condiții prielnice de muncă, îl supraveghem acasă, îi planificăm timpul liber și cel necesar efectuării temelor și totuși continuă să oscileze între mediocritate și insuficiență pregătire. Ce putem face?” Ne solicitați, deci, un sfat.

De la început, trebuie să mărturisim că în psihologie lenea nu e considerată nici viciu, nici absență de voință, ci un *symptom* al unor tulburări fiziologice, psihice sau consecința unor deficiențe educative.

Fuga de efort poate să fie provocată de diferiți factori: subalimentație, surmenaj, o vedere slabă, început de tuberculoză etc.; tulburări psiho-afective (complexe de inferioritate, ostilitate față de părinții care-l frustrează pe copil, gelozie pentru tratamentul preferențial acordat unuia din frați); condițiile educative din școală (lipsă de tact pedagogic, metode neadecvate de predare etc.). Așadar, din punct de vedere psihologic, nu explicăm nimic cînd etichetăm un copil drept leneș.

În cazurile cînd pretinsa lene se manifestă sub forma unei insuficiențe intelectuale, este indicat să ne adresăm medicului specialist în igiena mintală sau centrelor de triere a copiilor slab dezvoltati mintal, care stabilesc cauza și gradul de înapoiere mintală și prescriu tratamentul de urmat.

Dar un elev se poate manifesta ca „leneș” în afara oricărui deficiență mintale. Dacă ritmul său vital (în ce privește hrana, somnul, activitatea, climatul din casă) nu este respectat — și acest ritm diferă de la om la om —, elevul resimte un dezechilibru, care determină o scădere a randamentului școlar. Apare, deci, evidentă necesitatea cunoașterii profunde și multilaterale a copilului (starea sănătății sale, regimul de viață și de muncă, ambianța etc.). O formă frecventă a așa-zisei lene a școlarului e lipsa de interes pentru activitățile propuse. În atari situații, fără să aruncăm întreaga vină pe educatori — cum o face pedagogul Roger Gol (Pétite histoire de l'éducation) — ne găsim totuși în prezența unei deficiențe în sistemul educațional. Ori familia, ori școala, ori amîndouă nu au reușit să folosească *motivația* ca o pîrghie însemnată în trezirea și cultivarea intereselor intelectuale la elevi. Lucrul apare evident dacă îi urmărim pe acești elevi, categorisiți — superficial — drept leneși, în alte activități sau în alte colective: amorfi acasă sau la școală se manifestă extrem de activi, de pildă, într-o excursie sau într-un colectiv care le place.

Nu e un secret pentru nimeni că de cele mai multe ori *climatul fa-*

miliar este vinovatul numărului unu și în problema noastră. Nu e vorba aici doar de familiile dezorganizate, ci și de familiile unite material, dar în care există un evident dezacord în toate privințele.

Reacțiile copilului în asemenea familii sînt lesne de ghicit: durere, rușine și fugă. În afara cazurilor rare de copii care își caută consolarea în muncă, cea mai mare parte manifestă indiferență, lipsă de interes pentru activitatea școlară. A se „dezimplica” de anurajul familiei, de obligații este încă o formă de a-și manifesta dezacordul față de atmosfera din familie.

O altă sursă generatoare de „lene” o constituie supratutelarea, protecția exagerată a părinților. Copilul răsfațat acasă — și nu e nevoie să fie întoldeauna unicul copil —, căruia mama sau tatăl n-au știut să-i impună unele restricții, să-i gradeze micile libertăți, să-i impună sarcini, călăuzindu-i pașii treptat spre inițiativă și responsabilitate personală, rămîne un vesnic copil. E cit se poate de firesc ca un asemenea copil dădăcit, căruia mama îi curăță ghețele, îi perie hainele, îi face temele, îi interzice contactul cu strada, cu ceilalți copii, să ajungă să nu aibă chef de nici un efort.

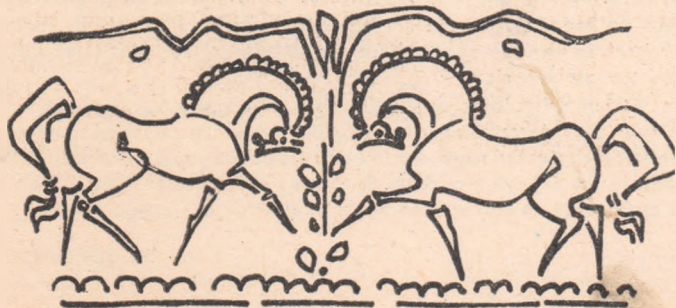
Iată doar cîteva dintre cauzele care generează lenea, lipsa de activitate, de interes susținut și de efort în îndeplinirea obligațiilor școlare sau sarcinilor gospodărești. Dacă totuși, eliminînd aceste cauze, unii copii sînt apatici, molatici, astenici, inactivi, pricina trebuie căutată în constituția lor biologică, în dereglarea unor procese fiziologice, și în acest caz, așa cum am menționat, ne vom adresa medicului.

Recomandările noastre sînt simple. Să folosim vechile — am spune clasicele — metode educative. Ferindu-ne să le arătăm, sub o formă sau alta, desconsiderarea noastră, vom căuta să le stimulăm ambiția, amorul propriu, să le apreciem eforturile, să-i ajutăm să-și formeze conștiința valorii lor personale, încurajîndu-i, recompensîndu-i. Să îmbrețim activ sarcinile lor, participînd efectiv la ele.

Dacă pretinsa lene se manifestă în domeniul activității școlare, să-i ajutăm să treacă peste greutăți, apelînd la nevoie la un mediator. Să nu ezităm însă să aplicăm și sancțiuni atunci cînd ele se impun. Bineînțeles și aici vom ține seama de gradul de emotivitate a copilului.

Se recomandă ca părinții să-i ajute pe acești copii să se integreze în colective capabile să-i trezească la viață, să-i stimuleze. Nu trebuie neglijate nici hrana și — în unele cazuri tonifiantele, scurta orelor de somn, trimiterea lor în taberele care se organizează la munte sau la mare în timpul vacanței școlare.

Prof. M. RAȚIU

FAMILIA

ȘI

EDUCAREA COPILULUI PENTRU MUNCĂ

Poporul nostru este din fire un popor muncitor. Dragostea de muncă este transmisă din tată în fiu, din generație în generație. Prin îndrumarea părinților și a școlii, această dragoste pentru muncă se dezvoltă, devenind deprindere statornică. În perioada preșcolară răspunderea pentru formarea copilului revine familiei, iar mai târziu trece și asupra școlii. În cele ce urmează ne vom opri doar asupra obligațiilor ce revin părinților.

În familie, copilului i se pot crea anumite deprinderi de muncă încă din vîrstă cea mai fragedă, prin solicitarea lui la lucrările din jurul casei și ale celor de întreținere a curățeniei personale. Cînd tata repară gardul, copilul îi poate servi ciocanul, cleștele, ferestrăul etc.; cînd sapă în grădină, îi poate da grebla, lopata, fiind atent la tot ce face tatăl. De îndată ce copilul poate să-și perie hainele, să-și curețe pantofii, să aducă lemne pentru foc, legume din grădină, să măture în fața casei, să coasă un nasture; dacă e fată, i se poate cere să spele o batistă, ciorapii, o bluziță și să le calce. Aceste lucruri pot părea minore. Dar o anumită experiență ne arată valoarea lor utilitară. Nouă, profesorilor, în clasă, ne este dat adeseori să constatăm că neparticiparea unei eleve la o anumită manifestare în afara clasei este motivată prin răspunsuri de felul acestuia: „Mămica n-a avut timp să-mi spele bluzița“. Ce fel de mamă e aceea care pînă la 12—13 ani nu și-a învățat copila să-și spele singură o bluziță? Cîte mame, dintr-o dragoste rău înțeleasă, nu curăț ghetetele copiilor, care, la vîrsta lor, și le-ar fi putut curăța singuri? Acești copii nu sînt pregătiți pentru viață, ei nu vor ști să se descurce singuri, vor aștepta să fie mereu serviți. Ca diriginte, cu ocazia vizitei la domiciliul elevilor, la o casă am găsit întreaga familie curățind curtea, grădina de flori și strada. Cei doi elevi ajutau cînd

pe mama, cînd pe bunică. Era o plăcere să-i privești. Totul era în perfectă ordine, curățenie, dispăruseră urmele iernii. Dar la altă familie, deși curtea era plină de așchii, crengi, frunze uscate, rămase după topirea zăpezii, mama se afla la taifas la o vecină, iar copiii la hoinăreală, nici dînsa nu știa unde. Se mai poate vorbi de un exemplu pozitiv în educarea copiilor în spiritul dragostei de muncă în această familie? Căci, orice s-ar spune, exemplul părinților e hotărîtor în educarea copiilor.

Să fim bine înțeleși: nu cerem copiilor munci peste puterile lor, răpindu-le dreptul la copilărie, dar nu sîntem de acord nici ca să stea ziua întregă la joacă. Dacă socialismul a creat copiilor minunate condiții de trai, scutindu-i de muncile grele de pe cîmp, sau de cele din atelierle de altădată, nu înseamnă ca ei să fie străini de activitățile vîrstei lor. E de datoria familiei ea, printr-o colaborare strînsă, prin îndrumarea concretă a școlii, copilul să fie deprins cu munca, s-o iubească, să simtă necesitatea ei, să se bucure de marile satisfacții pe care i le procură. Regimul zilnic al copilului trebuie judicios împărțit: pregătirea lecțiilor, muncă în gospodărie, joacă, lectură etc. Numai astfel vom da societății oameni întregi și putem privi cu încredere viitorul.

Prof. Mihai BALAJ
Seini — Maramureș

Cu amărăciune îmi amintesc de localul școlii primare dintr-un sat al județului Argeș, în care am învățat prin anii 1929-1930. Clădirea dărăpănată, igrasioasă, cu tavanul stricăt, prin care ploaia pătrundea nestighorită în clasă, ne tăia pofța de a mai merge la școală. Materialul didactic era tot atât de sărac ca și noi. Răspundeam ca de ochii din cap de două tablouri fixate pe pereți („Barza cu un brotăcel în cioc“ și „Dragoș Vodă urmărind bourul“) și de cîteva figuri geometrice din lemn (cubul, conul, prisma), așezate pe o poliță deasupra ușii, alături de compas și echer.

Recompun acest trist tablou pentru a putea reliefa impresia pe care o produce asupra mea aspectul actual, modern al satului. Știu că cei care se bucură mai mult decît mine de aceste transformări sînt copiii noștri. Școlile noi, focare de cultură, cu o construcție elegantă, plină de prospețime, oferă elevilor nenumărate posibilități de temeinică instrucție și educație. Laboratoare bine înzestrate, clase care pot fi considerate mici săli de muzeu, punînd oricînd la dispoziția dascălului materialul didactic necesar, sînt numai cîteva din realizările visate pentru școlile multor sate din județul Argeș.

Dar acest important fond poate fi îmbogățit mereu prin inițiativa cadrelor didactice.

Asemenea oameni care înfrumusețează și îmbogățesc zestrea spirituală și materială a școlii sau a comunei respective pot fi înțilniți în nenumărate sate din țară.

Îndeplinindu-și și în acest fel nobila datorie de educatori, învățătorii și profesorii sînt însemnați factori în opera de culturalizare a satului.

Dintre acești devotați educatori și destoinici căutători de adevăr, pasionați în descifrarea tainelor trecutului, face parte și învățătorul Ion Duțulescu de la Școala generală din Titești. Cîteva aspecte ale

Colectionari în lumea satelor

activității sale pot servi drept exemplu cadrelor didactice care își desfășoară munca de educație la sat. Cercetările sale din domeniul arheologiei și istoriei, i-au permis lui Ion Duțulescu să alcătuiască o bogată colecție personală (de numismatică, manuscrise etc.) cu care a fondat Muzeul sătesc din Titești. Cele cîteva mii de exponate, unele provenite din donațiile sătenilor (înghesuite într-o mică sală a Căminului cultural), ilustrează trecutul satului prin obiecte din epoca de piatră, a fierului și a bronzului lucrat, prin piese etnografice (de uz casnic, port), pe cale de dispariție. Interesul pentru manuscrisele slavone și pentru arheologie s-a manifestat încă de pe băncile Școlii normale din Cîmpulung, al cărei elev a fost Ion Duțulescu. După ce s-a întors din război a tradus și copiat peste 375 documente, cele mai multe datînd din anii 1506—1872. Pe baza materialelor colectionate a scris o serie de lucrări, care, publicate, pot deveni interesante surse de documentare pentru istorici, economiști, geografi etc. Amintim monografia: „Școala din Titești între anii 1630—1908“ (date inedite; componența corpului didactic, drepturile și obligațiile lui, participarea unor cadre didactice la evenimentele istorice din anii 1821, 1840, 1848, 1864, 1907 etc.).

În colecția lui Ion Duțulescu se află și cîteva manuscrise din vremea domniei lui Al. I. Cuza.

O pildă la fel de convigătoare pentru modul creator în care se poate desfășura procesul de educație la sate o oferă și activitatea profesorului Vasile Popescu din Retevoiești. El a devenit cunoscut prin descoperirea unor obiecte și documente de origine dacică în această comună, demonstrînd astfel că dacii au locuit și pe aceste meleaguri. Rezultatele cercetărilor sale au fost

apreciate și confirmate de Secția de istorie a Academiei R.S.R. Elevii săi nu vor uita niciodată lecțiile de istorie în care au aflat că trăiesc pe vetrele vitejilor strămoși, descoperirile profesorului Vasile Popescu servindu-le drept mărturie.

Din proprie inițiativă, animați de patriotismul sincer care îi caracterizează, aceștia ca și mulți alți învățători și profesori, se dăruiesc studiului și descifrării hrisoavelor, cercetează adîncurile pămîntului strămoșesc, contribuind astfel la limpezirea unor date istorice sau la conservarea unor obiecte de etnografie și folclor, din ce în ce mai rare azi. Importanța aportului lor

depășește, astfel, limitele comunelor din care fac parte (Titești, Retevoiești, Teiu, Slobozia, Domnești, Călinești, Ștefan cel Mare, Uda, Cuca, Moșoia etc.).

Strădania pentru stringerea și valorificarea acestui tezaur constituie un frumos aspect al vieții spirituale a satelor contemporane. Pentru profesori, alcătuieste un interesant și variat material didactic, de neprecuțit ajutor în predarea lecțiilor de literatură, istorie, geografie etc., iar pentru elevi și pentru toți cei care vizitează micuțele muzee, colecțiile amintite sînt un minunat mijloc de educație a patriotismului și a spiritului de dăruire în muncă.

Gheorghe CRUCEANĂ
Pitești

ARHEOLOGII

Cu cîva timp în urmă, un grup de școlari țîrgovișteni, pasionați cercetători ai trecutului istoric, au pornit în căutarea unor vestigii ale civilizației care a existat odinioară pe meleagurile județului Ior. Conduși de harnicul muzeograf Constantin Condrea, tinerii arheologi (azi în număr de 40), elevi în clasele a X-a și a XI-a la liceele din localitate, au făcut săpături în două dintre șantieretele arheologice ale județului Dimbovița și anume în împrejurimile Curții Domnești și la biserica Stelea Veche, construită în secolul al XVI-lea. Ei au descoperit, pe șantierul de la Curtea Domnească, un bordei cu trei cuptoare de ars ceramică. Pe șantierul bisericii Stelea Veche au găsit plăci funerare, inele de logodnă, de căsătorie, podoabe pentru femei, ca medalioane și cercei de pe vremea lui Mircea cel Bătrîn, și au identificat zidurile de fundație ale bisericii, clopotul și cimitirul.

Cercul arheologic al elevilor din Țîrgoviște va organiza o tabără pe șantierul de la Glangoiești, unde a fost descoperită o cultură din neoliticul tîrziu. De asemenea, va efectua două excursii de studii la muzeele și șantieretele arheologice de la Constanța și București și va face un schimb de experiență cu cercul arheologic al elevilor din orașul Mediaș.

I. PROTOPODESCU
București

TRIBUNA „COLOCVII“

OPINII ● ÎNSEMNĂRI ● DISCUȚII ● OBSERVATOR

Teme în plus, cunoștințe în minus

Există, și la sate și la orașe, părinți din cale afară de ambițioși cu copilul lor, mai ales în primii lui ani de școală. Câte o mamă care nu vrea să se lase mai prejos decât alta în ceea ce privește... pregătirea fiului său, câte un tată care nu admite elevi mai inteligenți ca odrasla lui. Și atunci, acești părinți se angajează de bună voie în felurite treburi, care normal ar face parte din îndatoririle elevului (analize gramaticale, rezolvarea problemelor, lucru de mână ș.a.m.d.), astfel încât acesta să se prezinte la școală ireproșabil. Unii din ei sînt și foarte înverșunați, și nu se mulțumesc cu „puținul” ce se cere să spunem la clasa a III-a sau a IV-a. Vor ca fiul lor să știe mai mult, ca să-i întrecă net pe ceilalți de o seamă cu dînsul. Și atunci, nu numai că adulții se înhamă la activități ce țin de datoria copilului, dar încep și să-i pretindă lucruri în plus, cunoștințe mai grele — și prin aceasta mai spectaculoase — decât cele prevăzute de programă pentru clasa în care se află. Adeseori ei socotesc că e bine să-i ceară elevului „încă un rînd de caiete”, să-și copieze notițele, să rezolve probleme și exerciții de gramatică din manualele de clase superioare. Și cite și mai cite!

Copilul, strîmțorat astfel, se străduiește să facă față, dar oboseala îl împinge să caute porțițe de salvare. El încearcă să se odihnească atunci cînd ochii tatălui sau ai mamei nu-l mai urmăresc: stă cu cartea deschisă, dar cu gîndurile în altă parte (deprinzîndu-se totodată și să trîșeze). În cele din urmă ajunge să aibă o repulsie față de învățatură, să nu-i mai fie dragă cartea.

O primă greșală pe care o fac părinții acestor școlari este că nu țin seama de capacitatea de care dispun copiii la fiecare etapă de vîrstă. Pretinzîndu-le lucruri peste puterea lor de înțelegere și asimilare, îi determină să-și însușească noțiunile în mod mecanic, printr-un efort chinuitor. De altfel, sînt destul părinți care — așa cum am constatat — nici nu fac deosebirea între învățarea logică și cea mecanică. Or, se știe că învățarea logică înseamnă o asimilare pe baza înțelegerii celor studiate, puțința de a reda cele învățate, cu propriile cuvinte. Dacă elevul a ajuns să înțeleagă, de pildă, o regulă el o poate aplica într-un exercițiu, poate da exemple similare, poate răspunde prompt la întrebările profesorilor.

Însușirea mecanică este supliciu minții. Pe noi profesorii ne impresionează profund situația copiilor care sînt obligați de familie la un regim atît de silnic. Privim cu admirație voința de care dau dovadă, eforturile lor pentru a obține performanțe în însușirea mecanică a cunoștințelor. Dar pe de altă parte pregătirea lor școlară ne îngrijorează profund. Căci asemenea elevi — deși după părerea celor de acasă merită nota 10, căci știu dumnezeiește toate regulile din manual — în fond nu știu nimic! Profesorii trebuie să-i salveze, explicînd părinților ce este bine și ce nu în ceea ce pretind fiilor lor, riscurile pe care le prezintă empirismul în pedagogia învățării.

Prof. Marin DRĂGUȚ
Orașul Oțelul Roșu

Elevi ai Casei de copii-școlari nr. 2

Patru eleve, „fluierase” din echipa artistică a Casei de copii nr. 6,

(Tabăra de pionieri și școlari de la Timișul de Sus.)

ÎN CONFLICT „CU TOATĂ LUMEA“!

Într-una din zile a venit la noi acasă o elevă din clasele mari ale liceului. O căuta pe soția mea. „Vreau să-i cer un sfat” spunea ea, abia ascunzîndu-și o mare frămîntare interioară.

O cunoșteam și eu pe fata aceasta, din perioada claselor V-VIII, cînd soția mea i-a fost dirigintă. Pe atunci, eleva era foarte respectuoasă și cuviincioasă. Acum — ne-a mărturisit ea — este disperată: a ajuns în conflict „cu toată lumea”, cu profesorii cu dirigintele, și nu mai știe cum să iasă din impas. „Aș vrea să mor!”, a exclamat deodată cu amar...

Am căutat să aflăm mai îndeaproape despre ce era vorba. De fapt, un complex de împrejurări o împinsese spre această criză. Acasă nu găsește întotdeauna un climat cald, prietenesc, de care are nevoie orice copil. Prietene nu are ca să o mai viziteze, să schimbe o vorbă, să discute lucrurile care o preocupă. „Sînt prietenă cu toate fetele” ne-a spus — ceea ce înseamnă că de fapt nu a reușit să se apropie de nici una din ele. Profesorii o tratează cu răceală și asprime. Ei nu țin cont de suferința sa fizică (frecvente dureri de cap, probabil din cauza vederii slăbite, pentru ameliorarea căreia are nevoie de ochelari ce nu se găsesc). „Profesorii mă persecută” — se plîngea tînăra (o dată și-a ieșit din fire și a trîntit carnetul de note, considerîndu-se nedreptățită în comparație cu alți colegi...). Ei nu observă că fata vine la școală obosită și mai ales nu știu de ce se află permanent într-o astfel de stare: acasă acordă studiului exagerat de mult timp.

Lucrează zilnic de la orele 14 pînă la 23 (uneori fără pauză și fără masa de seară!), iar a doua zi se scoală la 5 ca să continue studiul în același ritm. În ultimii trei ani n-a văzut decît o singură piesă de teatru, fiindcă... n-are timp suficient pentru pregătirea lecțiilor.

„Nimeni nu apreciază munca mea” — se plînge eleva, care primește mereu note dintre cele mai mici.

Firește, aici nu este vorba să i se acorde elevului note bune pentru neștiință. Este vorba de datoria profesorului de a cunoaște cît și cum muncește elevul acasă, pentru ce la lecție nu se prezintă la înălțimea eforturilor pe care le-a depus și a cerințelor programelor: poate este o fire emotivă, care s-a inhibat, poate este obosit și memoria nu-l ajută îndeajuns, ori nu se mai poate concentra, poate vederea slabă îi pune piedici în însușirea lecției noi și în efectuarea temelor. Dar cîte cauze nu pot fi?! Am impresia însă — că nici unul dintre profesorii acestei eleve nu s-a gîndit să cerceteze în mod serios situația ei, să afle cauzele rezultatelor slabe la învățatură. Astfel ei au alimentat și au agravat dramaticul său conflict interior.

Am scris aceste rînduri, nu pentru ca să trag la răspundere pe cineva (deși, ca să fiu sincer, dascălii acestei eleve ar trebui trasi la răspundere), ci fiindcă îmi dau seama că asemenea situații se mai pot ivi. Aș vrea să fac — prin cele ce am relatat — un apel călduros la înțelegerea părintească și marea grijă de care trebuie să dea dovadă educatorii în munca lor cu copiii.

I. C.

VASILE PAVELCU:

PRINCIPII DE DOCIMOLOGIE

(Introducere în știința examinării)

Ed. D. P., 1968

Școala, ca instituție careia societatea i-a încredințat sarcina de a pregăti generațiile tinere pentru acele domenii de activitate de care are nevoie, s-a aflat permanent într-o anumită dilemă. Mai întâi: aprecierea ei asupra cunoștințelor și aptitudinilor unui elev într-un anumit moment sau etapă din perioada școlărității reflectă în mod obiectiv gradul de cunoștințe și aptitudini dobândite de elevul respectiv? Apoi: se poate vorbi, cu oarecare doză de certitudine, despre existența unei corelații între rezultatele obținute în școală și cele în viață? Școala, prin slujitorii ei, pedagogii, a fost nevoită să convină că la fiecare din aceste întrebări cheie, dacă se privește realitatea fără menajamente, nu se poate răspunde în mod categoric afirmativ. În același timp, nici negativismul absolut nu este o poziție care să poată fi susținută. Din această necesitate stringentă de ordin social și psihologic a apărut și docimologia — știința metodelor de examinare —, o disciplină relativ nouă, care își propune să găsească cele mai adecvate măsuri pentru a cîntări exact gradul de cunoștințe ale unui elev sau student, prin eliminarea unor factori subiectivi sau de conjunctură care pot influența examinarea și implicit nota pe care examinatorul o acordă. Cartea profesorului universitar Vasile Pavelcu este astfel și o invitație la meditație asupra tehnicilor proprii de a examina a fiecărui profesor, asupra esenței înseși a profesiei de pedagog. Utilitatea acestei noi discipline este în afara oricărei discuții, mai ales în actuala etapă de dezvoltare a învățămîntului românesc: „Studiile docimologice au un profil net de orientare școlară și profesională și prin aceasta aspectul lor practic devine predominant. Aspectul aplicativ, de natură pedagogică, apare și din legăturile pe care le are aprecierea la examen cu celelalte aspecte ale procesului instructiv-educativ; planul și programa de învățămînt, metodele de predare și de control al cunoștințelor, pregătirea și formarea profesorului etc.” (pag. 17) Din aceste multiple calități ale docimologiei rezultă însă necesitatea precizării locului ei în cadrul celorlalte științe pedagogice, delimitarea de psihologia școlară și pedagogică, de psihologia generală și individuală, de psihologia socială și sociologie, delimitare pe care, cu multă fermitate, o efectuează autorul. Dar atunci ce este docimologia, dacă ea nu poate fi confundată cu nici una dintre disciplinele amintite? Răspunsul ni-l dă autorul: „Este prin excelență o știință

a examenelor și concursurilor, a mijloacelor care contribuie la elaborarea unei aprecieri juste și obiective la un examen” (pag. 17). Problema notării juste, obiective, care constituie substanța acestei discipline, are două aspecte aflate într-o strînsă legătură: unul privește momentul examinării, celălalt, perspectiva de dezvoltare a persoanei examinate. Prin acest al doilea aspect problema notării iese din cadrul strict școlar și capătă o semnificație socială. Prin notări succesive și sistematice la anumite intervale de timp, de-a lungul întregii perioade școlare, pedagogul apreciază gradul de cunoștințe ale elevului sau studentului; în acest fel, examinatorul confirmă că respectivul elev sau student și-a însușit cunoștințele necesare pentru a promova clasa, pentru a trece dintr-un ciclu școlar în altul, sau din școala generală în liceu, iar în final, în învățămîntul superior. Examinarea, exprimată prin notă, este atît instrumentul de verificare a cunoștințelor, cît și criteriul de selecție a cadrelor de care societatea are nevoie. Din această îndoită semnificație a notei derivă importanța ei socială covârșitoare. Practica școlară a demonstrat în nenumărate cazuri existența unei serii de factori care fac ca aproape în mod regulat să nu putem măsura niciodată cu exactitate un răspuns. Mai mult, același răspuns poate fi apreciat diferit de un număr oarecare de examinatori. Același răspuns (cînd este vorba de proba scrisă), apreciat la un interval oarecare de timp de către același examinador va fi notat diferit. În fine, însăși întrebarea poate avea o semnificație diferită la examinador, și la cel examinat, și totodată poate diferi ca pondere la mai mulți examinadori. Am reținut din pasionanta demonstrație a profesorului universitar Vasile Pavelcu doar unul din multele aspecte pe care le ridică examinarea și din care rezultă relativitatea notării. În cazul amintit, această relativitate își are un numitor comun: subiectivitatea examinadorului. Ne permitem să atragem atenția cititorilor asupra citorva dintre chestiunile discutate de către autor și care sînt mai des întilnite în practica de zi cu zi a fiecărui profesor: scara de notare și unitatea de măsură; funcțiile notei (indice al unei anumite valori; funcția educativă); dubla influență a notei asupra elevului și profesorului; diferiți factori ai variabilității ei: climatul psihologic al examenului; coeficientul de subiectivitate al examinadorului; îngustimea cadrului de referință; „efectul contrast”; „efectul ordinii” etc., chestiunea probelor (scrisă și oral), avantajele și dezavantajele testelor etc.

Calitatea esențială a acestei „Introduceri în știința examinării” mi se pare că rezidă în tonul ei de conversație, de discuție liberă cu cititorul, căruia i se înfățișează cu sinceritate diversele aspecte ale problemei, cu argumente pro și contra, fără nici o idee prestabilită, dar, în același timp, cu grija permanentă de a-și preciza punctul de vedere în chestiunea adusă în discuție. Dincolo de aspectele de ordin strict tehnic cititorul simte în paginile acestei cărți, care mustește de reflecții și sugestii asupra științei de a examina, prezența vie, omenească, a unui cărturar devotat școlii și școlarilor, care dorește cu toată pasiunea ca din arta notării să fie eliminați, pe cît e cu putință, acei factor care înrăiesc atît notarea în sine, cît și climatul moral și psihologic în care are loc examinarea și ca astfel această artă să se apropie cît mai mult de idealul rigorii științifice.

Nicolae SORIN

COMENTARIU

DESPRE CONCURS

În paginile a doua și a treia ale revistei Astra (decembrie, 1968) de la Brașov, Ion Dumitru realizează o instructivă și interesantă anchetă despre concurs. Participanții, lector universitar Mihai Golu, dr. docent Adrian N. Ionescu, Dumitru Ionciță și Dr. Emil Poenaru, abordînd diferite probleme, definesc noțiunea de concurs sub multilateralele ei aspecte și implicații pe plan social-general și subiectiv-individual. Interlocutorii vorbesc despre condiția umană a competiției, despre psihologia concursului, necesitatea sa, aspectele pozitive și negative pe care le determină, ca și despre noua sa etică, specifică societății noastre. Spiritul competițional este caracteristic omului, din copilărie pînă la o vîrstă înaintată, manifestîndu-se în joc, învățătură sau muncă, constituind cea mai indicată modalitate de detectare a valorilor reale. Utilitatea concursului ca mijloc de promovare individuală și socială este verificată din ce în ce mai mult în ultima vreme în diferitele sectoare de activitate umană. De aceea se propune extinderea sa și în locurile de muncă unde nu s-a practicat pînă acum (de exemplu, în ocuparea posturilor de ingineri). Importanța socială a competiției reiese și din opiniile unor profesori din Brașov, consemnate de Nicolae Stoe, rezultate ale dezbaterii unor articole din recentul proiect de statut al cadrelor didactice, care prevăd ocuparea posturilor vacante din învățămînt pe baza concursului. Procedînd astfel se pune stavilă la o seamă de practici inechitabile prin care se ajunge nemotivat de la țară la oraș sau într-un post de răspundere. Totuși, nu putem fi — întru totul — de acord cu tov. profesor Ion Stoia, care susține — adiacent — că tinerii profesori, cu o pregătire temeinică în perioada facultății, nu pot face față unor catedre din școlile urbane de prestigiu, pentru motivul că nu au experiență pedagogică. Ori, o experiență de calitate se dobîndește mai ușor și mai repede în mijlocul unor cadre de specialitate care o dețin de ani de zile, decît într-o școală la care funcționează în majoritate cadre necalificate. Împărtășim părerea tovarășei profesoare Cornelia Albu care pledează pentru măiestria pedagogică, calitate sine qua non a oricărui profesor, cu observația că nu are motive să se declare împotriva concursului prin examen, atîta timp cît solicită un prealabil control exigent și îndelungat asupra activității practice a cadrelor didactice. Examenul trebuie să stabilească, cum de altfel remarcă și domnia sa, cuantumul de cunoștințe teoretice acumulate de candidat.

Concursul în învățămînt — ca și în orice altă ramură de activitate — desfășurat în prezența unei comisii care nu va permite protecția și strecurarea mediocrității, înlesnește selecția celor mai buni dintre noi și stimulează munca serioasă și cinstită.

Valeria BACIU

CENAULUL CADRELOR DIDACTICE

„MIHAIL SADOVEANU”

Apariția din ultimele luni a două cărți de evocare istorică („Cuib de vultur” Editura tineretului, 1968 și „Povestiri” E.P.L. 1968) și a unei antologii de „Poezie, teatru și proză” ne-a înlesnit cunoștința mai apropiată cu autorii lor — cadre didactice — și cu Cenaulul în care activează. Este vorba despre Cenaulul literar „Mihail Sadoveanu”, care numără 20 de ani de la înființare.

Satisfacțiile depline sau eșecurile inerente oricărei încercări, relațiile de echitate reciprocă și emulație loială au imprimat ședințelor de lucru — la care participă critici literari și remarcabili confrăți de breaslă — o atmosferă ce stimulează creația în sensul major al împlinirii și al consacării talentelor autentice. Nu intenționăm o incizie critică și nici o sterilă statistică care să releve „randamentul” cenaclului. De aceea renunțăm la judecățile de valoare, de obicei sentențioase cînd este vorba despre artă. Acestea implică criteriul comparației, firește, în primul rînd, cu literatura de prestigiu. Procedînd altfel ar însemna să reținem puține individualități dintre membrii cenaclului. Dorim doar să apreciem cu cuvinte de laudă o activitate fructuoasă, ale cărei rezultate s-au concretizat în publicarea unei antologii a cenaclului și a unor volume cum sînt cele amintite mai sus.

Paginile apărute sub egida cenaclului sînt semnate de: Mariana Filip Sărățeanu, Marian Grigore, Marina Nuși Vintilă, Aurel Vițu, Grigore Olaru, Romeo Dăscălescu, Petre Moroșan, Eugenia Brates, Geo Călugăru, Alexandra Ioachim, Ion Cernăuți, Virgil Cristea, David Volcovici, Lola Chiracu, Titus Cergău, Pantelimon Nicolescu, Vasile Rachieru.

Ele, ca și volumele Lolei Stere Chiracu și al lui David Șava, propun circuitului literaturii cîteva nume demne de atenție, deși mai puțin cunoscute (cu excepția lui Romeo Dăscălescu, prezent în revistele ardelenne de la începutul deceniului al cincilea).

ȘTIRI

CANADA

U. R. S. S.

TRIBUNA TINERILOR PĂRINȚI Pentru a veni în ajutorul familiilor tinere, care, evident, au puțină experiență în creșterea și educarea copiilor, pe lângă Palatul culturii „S.M. Kirov” din Leningrad a luat ființă „Tribuna tinerilor părinți”. Despre ce este vorba? Într-una din sălile palatului se adună o dată pe lună, seara, tineri „începători” în viața de familie și de părinți, unde primesc sfaturi și îndrumări competente, necesare muncii de educație, din partea unor oameni de specialitate: pedagogi, medici, savanți, scriitori.

Iată câteva din temele abordate: „Copiii mei — ajutoarele mele”, „Cum învață copiii să iubească frumosul”, „Să fim prieteni ai copiilor noștri”, „Cetățeanul crește în familie” etc.

Revista „Semia i școla” nr. 10, 1968, sub semnătura lui I. Drujinin și S. Neghinski, publică o relatare de la una din aceste „tribune” — la care, în fața tinerilor părinți, au luat cuvântul, răspunzând la întrebările puse: A.A. Puškova — medic la Policlinica de copii nr. 24 din Leningrad, H.D. Podakova — pedagog metodist, E. A. Halidina — inspector al raionului Vasileostrovsk, precum și scriitoarea Natalia Pavlovna Kolpakova.

Întrebările au fost multe și variate. Unii părinți s-au interesat de timpul cât trebuie afectat, în familie, televizorului, alții au cerut îndrumări în privința cărților celor mai indicate pentru copii de o anumită vîrstă, în privința jucăriilor etc. Dar tot cu acest prilej au fost discutate și probleme mai importante ale vieții de familie.

— Familia noastră se compune din trei membri — a spus, de pildă, Margarita Leonidovna, colaboratoare la un institut de proiectări — eu, soțul și copilul nostru, Andrei, care în curind împlinește șase ani. Eu și soțul meu ne cunoaștem bine rolul de educatori. Știm cât de mult depinde o bună educație de relațiile existente în familie, apar însă probleme noi, inexistente înainte de căsătorie și, mai ales, înainte de nașterea copilului. Ce exemplu pot să-i ofere părinții copilului, dacă aceștia se ceartă pentru lucruri în aparență minore: cine spală vesela, cine șterge taciturile, cine curăță cartofii? Numai egoiștii pot să creadă că activitatea în gospodărie intră, întregă, în atribuțiile femeii.

Vizionarea unui film, a unei piese de teatru, plecarea într-o vizită ridică, de asemenea, probleme. Părinții noștri, ei înșiși sînt destul de tineri și nu întotdeauna le convine să rămînă cu nepoțelul. Trebuie, în cazul acesta, sau să stăm cu toții acasă, sau să mergem în vizită toată familia.

Răspunsurile, sfaturile „specialiștilor”, și în cadrul acestei „tribune”, sînt competente, elucidînd multe din problemele ridicate.

Autorii relatării din „Semia i școla” vorbesc și de sugestiile unor participanți, între care și aceasta: revista respectivă „pe care o citesc milioane de cititori, să devină o tribună permanentă a tinerilor părinți”.

R. DIMITRIE

FEMEIA CANADIANĂ AZI

Fără să renunțe la rolul de soție și de mamă, socotind căminul drept mediu firesc de dezvoltare a personalității, femeile canadiene — așa cum constată Pierette Sartin, prof. univ. la Québec, specialistă în probleme profesionale (Le monde, nr. 7 455, 1969) — sînt hotărîte să-și însușească o educație nouă. Altfel orășencele cit și femeile din mediul rural (fermiere sau soții de fermieri) își dau tot mai mult seama de transformările adînci ale unei societăți, aflate sub semnul științei și a progresului tehnic și de necesitatea de a se adapta lumii în care trăiesc. Conștiente că insuficiența lor pregătire școlară, primitivă în ultimele decenii, nu le permite să exercite o profesiune pe măsura aspirațiilor lor, ele își afirmă, fără provocare dar și fără sfială, dreptul la o pregătire egală cu a bărbaților. Pe de altă parte, femeia canadiană — remarcă Sartin — are un simț civic foarte dezvoltat și socotește că e de datoria ei să participe la viața politică, socială și profesională a țării. Acestea explică de ce canadienele, de îndată ce copiii lor au atins vîrsta unei anumite autonomii, se întorc pe băncile școlii și universității. În fața acestei situații, Ministerul Educației a fost silit să organizeze un sistem de educație permanentă care permite adulților, pe baza unui examen de admitere, să urmeze cursuri ale învățămîntului de diferite grade și să obțină diplome care le dau dreptul să ocupe anumite profesii. Ele au obținut în prezent o modificare a orarului școlar; care coincide cu cel al copiilor lor (de la orele 13,30). Se pot vedea în mod curent mame care au crescut 5—6 și chiar 9 copii, urmînd cursurile unui institut de învățămînt superior, trecînd examenele alături de fiii și fiicele lor.

Acestei pregătiri directe în școli i se adaugă programele foarte complete, difuzate de televiziunea școlară.

O experiență — pilot de televiziune educativă, difuzată de doi ani, a fost susținută mai ales de femei și, fapt demn de notat, de femei măritate între 25 — 54 de ani.

Cu toate aceste semne vădite de emancipare mai stăruie încă foarte înrădăcinată ideea — comună și forurilor de conducere încă există anumite profesii esențial feminine. Așa se explică numărul mare de femei care urmează cursuri de psihologia copilului, de pedagogie, de literatură etc. și foarte puține orientate spre profesii rămase oarecum apanajul bărbaților.

FRANȚA

SITUAȚIA FAMILIILOR DE MUNCITORI IMIGRANȚI

Integrarea familiilor muncitorilor străini în comunitatea franceză, adăpostirea lor, școlarizarea copiilor ca și numeroase alte aspecte ale situației grele în care se găsește acestea au constituit obiectul „Zilelor de studii” organizate de Centrul internațional al copilului, la Paris.

Se știe că peste 3 milioane de muncitori imigranți trăiesc în Franța, mare parte provenind din

țările maghrebiene, jumătate din ei sînt căsătoriți, dar foarte puțini sînt însoțiți, de la început, și de familiile lor. Se estimează la 20 000 numărul familiilor care intră anual în țară, din care 18 000 se stabilesc definitiv. Consecințele situației deplorabile în care se găsesc aceste familii (locuiesc în barăci, sau colibe, nu se adaptează ușor țării în care au imigrat etc.) au fost relevate de doctorul Straus cu prilejul acestor „zile” care a arătat că, în decurs de 10 ani, numărul copiilor muncitorilor străini internați în spitale s-a dublat. Și nu e vorba de boli aduse din țările de origine, ci de rahitism, tuberculoză, boli contagioase, provocate de lipsa de hrană, de igienă, de clima care le face mai primejdioase decît în țările lor de baștină.

Drama familiilor de imigranți se extinde, după prof. Georges Mauco, secretarul general al Înalțului Comitet pentru populație și familie, Franța, și pe plan educativ, prin absența unui mediu de tranziție. Acest aspect apare evident, mai ales, în ceea ce privește școlarizarea copiilor. Cunoșcînd prea puțin franceza, pe care n-o vorbesc în familie, lipsiți de mijloace materiale, acești copii repetă clasa de două — trei ori, se descurajează frînd în același timp, realizarea programei la nivelul celorlalți elevi și la 14 ani sînt incapabili să urmeze un învățămînt profesional. Numai la Nanterre 18—20% dintre ei rămîn nealfabetizați.

Adolescenții înlîmpină și ei greutăți, încă mai mari, în integrarea lor socială. Rupți de mediul familial, care nu-i mai satisfac, și atrași de noul mediu care însă îi refuză, ei rămîn, de cele mai multe ori, din punct de vedere cultural și profesional la marginea societății franceze. Dubla dramă pe care o trăiesc îi împinge spre delicență.

La aceste cauze care explică situația acestei categorii de copii se adaugă altele nu mai puțin grave. Muncitorii imigranți își aduc familiile abia după mai mulți ani de la stabilirea lor în Franța. Copiii rămăși acasă fără tată simt lipsa deopotrivă a afecțiunii și autorității părintești, tocmai în perioada în care au mai mare nevoie de ele. În cazurile fericite cînd, în fine, își regăsesc căminul (dar se întîmplă adeseori ca tatăl să-și întemeieze între timp altă familie), ei rămîn marcați de absența îndelungată a tatălui, furnizînd categoria copiilor dificili și anxioși.

Pentru remedierea stării jalnice în care se găsesc acești copii se preconizează: formarea unor cadre didactice bilingve, specializate și familiarizate cu cultura elevilor străini, crearea unor clase speciale de adaptare care să-i pregătească pentru învățămîntul francez. Cu toate că unele experiențe de acest fel în curs par a da rezultate satisfăcătoare, amploarea problemei pe care o ridică familiile imigranților e de atare proporții încît numai un plan de ansamblu ar putea-o rezolva. Obstacolul numărul unu, în integrarea lor în comunitatea franceză rămîne rasismul și xenofobia. Iată de ce participanții la aceste „zile” ale Centrului internațional al copilului socotesc necesară o propagandă largă în sînul opiniei publice și mobilitarea presei, radioului, televiziunii, cinematografului etc. în vederea găsirii unei soluții la o problemă care devine din ce în ce mai acută.

R. D. GERMANĂ

EDUCAȚIA CETĂȚENEASCĂ ÎN FAMILIE

Numărul dedicat special de revista Pädagogik problemelor privind educația în familie (nr. 31/1968) informează despre o cercetare efectuată de Institutul pedagogic central german pentru cunoașterea condițiilor existente în familie pentru educația cetățenească a copiilor.

Obiectivul cercetării a fost depistarea cauzelor pentru care unele familii nu reușesc să obțină rezultate bune și, în consecință, îndrumarea lor pentru îmbunătățirea acțiunii educative în acest domeniu.

Cercetarea a pornit de fapt de la constatările făcute cu prilejul unor anchete anterioare, care au arătat că atunci cînd părinții au constituit un model pozitiv de conduită cetățenească și copiii aveau o atitudine justă.

Educația cetățenească cuprinzînd însă un complex de împrejurări, latitudini, condiții, mijloace și metode educative, cercetarea, limitată la vîrsta de 14 — 16 ani, a abordat îndeosebi patru domenii: exemplul părinților ca cetățeni, situația familială, atmosfera din familie și stilul educațional al părinților.

Cu privire la *exemplul părinților* s-au pus, de pildă, întrebări vizînd conștiința cetățenească a acestora, concepția lor despre muncă, atitudinea mamei față de activitatea profesională, contribuția tatălui la munca din gospodărie (ca o manifestare a concepției sale despre drepturile femeii și activitatea ei profesională), gradul perfecționării profesionale a părinților (ilustrînd atitudinea lor față de învățătura, cu privire la calificarea profesională etc), apartenența părinților la partide și organizații de masă, durata apartenenței, intensitatea activităților obștești, poziția lor în comunitatea locatarilor casei, concepția și atitudinea lor față de societate.

La capitolul *situația familială* au fost investigate structura familiei (cine face parte din familie) sau componența ei, condițiile de locuit, situația economică precum și gradul activității profesionale a mamei, gradul de cultură etc.

Atmosfera familială a fost analizată pe baza unui complex de întrebări despre relațiile dintre tată și mamă, raportul părinților cu adolescentul și al acestuia cu părinții, conduita sa în casa părintească, dispoziția generală de bază a părinților și comunitatea familiei în timpul liber și în vacanță.

În ce privește stilul educațional s-a cercetat atitudinea părinților față de educație, față de cauzele dezvoltării pozitive sau negative a adolescentului, acordul părinților în probleme educaționale, contribuția tatălui în educație, colaborarea părinților cu școala, poziția adolescentului în familie (drepturi și îndatoriri), a părinților față de societatea adolescentului, conduita părinților în situații cotidiene, de conflict, grija materială față de adolescent, unitatea de vederi a educatorilor în probleme politice, dezvoltarea intereselor politice ale adolescentului, educarea lui politică conștientă, atitudinea părinților față

Continuare în pag. 22

de organizația de tineret (ca o manifestare a străduinței părinților de a-l obișnui pe adolescent cu activitatea social-politică) etc.

Conform scopului propus, au fost cercetate familii de două categorii: ambele active și cu o conștiință cetățenească dezvoltată; o categorie din ele avea copii cu o conduită cetățenească conștientă și activă, iar cealaltă copii lipsiți de aceste calități.

Rezultatele cercetării au scos la iveală o corelație strinsă între elementele negative cu acțiune conjugată și dezvoltarea negativă a adolescenților.

R.F. A GERMANIEI

SPĂȚIUL Revista „Bildun- PEDAGO- gund Erziehung“ GIC (3/1968) publică un articol cu privire la problema „spațiului pedagogic“, valoros teoretic, prin pătrunderea în esența lucrurilor, și practic, prin îndrumările pe care le cuprinde.

Cum definește autorul noțiunea de „spațiu pedagogic“? El începe prin a arăta că termenul spațiu (Raum) a însemnat inițial desțelenirea, adică activitatea de eliberare a unui loc din mijlocul sălbăticiei, desemnând apoi și locul creat în acest fel. Din întreaga realitate sesizabilă, se consideră drept spațiu numai acel domeniu care constituie locul activității comune. El este cunoscut și se desprinde prin ordinea sa însăși de alte domenii ale realității. Deși limitat, el oferă suficient loc pentru dezvoltarea unor activități cuprinzătoare și, în pofida caracterului său oarecum îngrădit, îngăduie perspectiva și ieșirea în afară, spre locuri străine și necunoscute; totodată oferă celui reîntors sau refugiat un adăpost sigur, din care poate să iasă mereu, cu forțe reînnoite. Parte a realității vieții, spațiul acesta poate fi lărgit și eventual închis.

Peste tot unde omul se simte acasă, el se mișcă în asemenea spații — fie că este vorba de domeniul social al familiei, de un sector profesional, de un domeniu al artei sau științei. Astfel, sugerează autorul, omul poate să trăiască în cadrul realității multidimensionale în spații care se întrepătrund și se integrează în domenii multiple și la nivele diferite.

Pentru a se putea dezvolta, copilul, cu cât este mai mic, cu atât are mai multă nevoie de un spațiu ocrotitor, în care apar și se dezvoltă treptat relațiile sale cu lumea inconjurătoare, unde învață să trăiască, să devină om. Dar camera în care copilul se naște, familia, școala, raportul dintre educator și educat, grupa de tineret etc. devin spații pedagogice numai dacă în ele se manifestă grija, răspunderea pentru persoana copilului și tot ceea ce implică procesul activității educative. Din acest miez se naște și crește ordinea spațiului pedagogic, care se întinde de la formele de manifestare interne (tradiția, stilul de viață, tactul educatorului etc.), până la cele exterioare (regimul zilnic, diviziunea muncii, mobilierul și lucrurile din cameră etc.). Fără să fie rigidă, această ordine cunoscută este trainică; ea îl ajută pe copil să înțeleagă ce are de făcut, pregătindu-l în vederea unor spații

tot mai complexe și mai libere, mai largi, și mai necunoscute, care îngăduie din nou pași importanți pentru omul în devenire.

Când spațiile se succed, cerințele lor față de copii se schimbă. Astfel, după descoperirea camerei, a casei și curții, cu toate aventurile specifice fiecăruia din ele, cu învățăturile lor diferențiate — urmează descoperirea școlii, în care se succed și se întrepătrund noi spații dimensionate, de cunoaștere, reprezentând realitatea în mod tot mai complex.

Spațiul pedagogic atît de important prin siguranța și destinderea pe care o oferă copilului incapabil încă să înfrunte lumea largă, precum și prin educația pentru care el constituie cadrul necesar, nu poate fi planificat sau aranjat în mod nemijlocit. Educatorul poate însă și trebuie să asigure premisele pentru crearea lui.

E. DIȚOIU

ITALIA

1969 — „Dreptul la joc — ANUL scrie revista italiană DREPTU- < Jurnalul părinților RILOR > — face parte din COPILU- drepturile naturale ale LUI LA copiii. Nimeni nu JOACĂ și-ar asuma răspunderea să-l nege, pe

plan teoretic“. Cu toate acestea, practic, precum se știe, în foarte multe părți ale lumii, milioane de copii nu dispun nici măcar de condiții elementare pentru a desfășura activitățile creative și recreative ce le sînt necesare și de care depinde însăși dezvoltarea lor armonioasă și multilaterală.

Desigur în intenția de a apăra copilăria de privațiuni păgubitoare și de a mobiliza eforturile oamenilor pentru respectarea drepturilor ei legitime — *Comitetul italian pentru jocul copilului* a avut în ultimii ani câteva inițiative deosebit de frumoase și de semnificative. Una dintre acestea este propunerea ca 1969 să fie declarat în Italia *An al drepturilor copilului la joacă*. Propunerea a primit adeziunea unui număr impresionant de personalități ale vieții social-culturale și administrative din țară.

Pentru a-i înțelege mai bine semnificația, am considerat util să facem cunoscut (după revista italiană „Educare“) documentul care a inspirat-o, și anume: *Carta drepturilor copilului la joc și la muncă*. Adoptată la cea de a doua Conferință națională a Comitetului italian pentru jocul copilului, care s-a ținut la Roma în 3-6 iunie 1968, această *Cartă* a fost redactată în spiritul documentelor internaționale similare — în special al Declarației drepturilor copilului, promulgată de ONU, în urmă cu zece ani — și elaborată cu contribuția unui număr însemnat de specialiști — pedagogi, sociologi, arhitecți, urbanisti.

1. Personalitatea copilului este sfîntă; pentru a-i garanta dezvoltarea liberă, totală și armonioasă societatea este datoră să ofere oricărui copil un mediu familial, școlar și social dotat cu mijloacele necesare și cu un personal special pregătit.

2. Ca să-și poată desfășura activitățile sale de joc și de muncă, copilul are nevoie de raporturi umane adecvate; apoi de spațiu,

de timp, de mijloace, de materiale și instrumente potrivite vârstei sale și adaptate condițiilor sale fizice și psihice.

3. Acasă, pentru a se realiza cele mai bune condiții de existență umană, se cere să fie pregătiți părinții pentru o acțiune educativă responsabilă; să i se ofere copilului case, balcoane, terase, grădini, curți potrivite și astfel înzestrate încît să-i dea posibilitatea să-și manifeste nevoia de mișcare, de joc, de lucru, de studiu, în mod individual sau în grup: în fond, trebuie ca familia să-și dea seama de autonomia copilului și de caracterul decisiv pe care îl are — pentru dezvoltarea sa, începînd din primele luni de viață — faptul de a nu fi subordonat exigențelor de viață ale părinților.

3. Școala trebuie să ofere spații arhitectonice și naturale, instalații sportive, materiale și ajutoare pentru dezvoltarea activității fizice și a unor experiențe semnificative de studiu, de muncă și joc.

Timpul de școală trebuie să fie stabilit în raport cu toate cerințele unei dezvoltări echilibrate și complete a copilului, ținînd seama de condițiile climatice, de orașul de muncă și de obiceiurile diverselor medii sociale.

Dreptul copilului la instrucție reclamă o rețea școlară raportată la grupuri de populație, care să permită fiecărei școli să absoarbă un asemenea număr de elevi încît să nu-i fie compromisă eficiența formativă.

5. În cartierele de locuințe trebuie să fie pregătite locuri pentru joacă speciale, libere și gratuite, cu dotări potrivite și la distanță rațională de locuințe, ferite de pericolele traficului și de viața intensă, unde copilul să poată desfășura activități ludice, culturale, recreative și sportive libere, cu asistența unui personal special pregătit și cu eventuala participare a părinților și adulților.

6. Copiii, chiar și deficienți, inadaptați și bolnavi, trebuie să se poată bucura de toată asistența școlară, parascolară și postșcolară, care e necesar să aibă mai ales un caracter ludic și lucrativ, în concordanță și pe măsura infirmității și a inadaptației lor.

Toate instituțiile de îngrijire și de reeducare trebuie să dispună de o ambianță propice, de spații special utilizate pentru desfășurarea activităților amintite, cu personal calificat — și să tindă spre accentuarea notei ludice în mijloacele lor diagnostice și terapeutice.

7. Trebuie să se urmărească o politică de servicii socio-educative, îndreptată spre stimularea și intensificarea vieții sociale a copilului, prin asociații, colonii, case ale tineretului, campinguri, utilaje sportive și de înot, cinecluburi și telecluburi, unde ei să poată beneficia de prezența stimulantă a unor animatori special pregătiți.

8. Aceste principii și orientări constituie esența funcției educative pe care Constituția Republicii o încredințează organelor speciale ale statului și societății italiene; de aceea, Comitetul italian pentru jocul copilului recomandă ca organele statului, administrația publică, instituțiile locale, asociațiile libere și toți cei angajați în dezvoltarea, în sens modern, a societății italiene — să le transpună în viață.

S.U.A.

STRĂINUL Revista vestger- ACESTA — mană „Das Best“ FIUL MEU! Nr. 9/1968) rezervă mai multe co-

loane unui fragment din cartea apărută cu titlul de mai sus în New York, în cursul anului 1968. Este vorba de zgu- dutoarea poveste (adevărată) a unei familii cu patru copii, din care unul suferind de o gravă tulburare psihică — multă vreme nediagnosticată.

Micuțul Tony vine pe lume într-o casă în care domnește armonia și dragostea pentru copii. Încă din primele luni — cu toată îngrijirea atentă a părinților — noul născut are unele manifestări ciudate: nu doarme bine, tresare pînă și la zgomotele cele mai îndepărtate, plînge fără motiv. „L- ați răsfățat — spune medicul. Lăsați-l pur și simplu citeva nopți să urle“.

Și Tony a țipat, a țipat atît de mult încît mama nu a mai putut suporta și l-a luat în brațe pînă a adormit. Ajuns ceva mai măricel, băiatul este lăsat pentru prima dată, timp de citeva ore, în grija unei vecine. Asta l-a speriat cumplit: „A încercat să se împotrivescă — spune mama — să alerge după noi...“.

„Fiindcă copiii nu au noțiunea timpului — explică vecina — Tony credea că absența părinților săi va dura o veșnicie“.

Se naște cel de al doilea copil în casa părintească. Mama îi arată băiatului pe noua sa surioară — dar acesta se trîntește plîngînd pe podea. „Du-o înapoi la clinică, o urăsc“.

„Asta nu-i decît gelozie“ — gîndesc cei din jur.

Vin și alți frați în familie și pe măsură ce trece timpul răutatea lui Tony crește, copilul devinînd uneori de-a dreptul agresiv (și lovește frații, pe părinți, îi insultă).

La școală se află însă mereu printre cei mai avansați și dotați. Cîtește mult, studiază, îl preocupă problemele preaseroase pentru vârsta lui, ca de exemplu cele ale foamei din India, ale rasismului etc. Tot timpul însă el se ține departe de colegii lui, care nu-l iubesc.

„Dumneavoastră sînteți de vină — susține învățătoarea — trebuie să cheltuiți mai mult timp cu copiii!“

Mama este neliniștită, deoarece știe cît de mult s-a ocupat de Tony.

În cele din urmă, părinții se hotărăsesc să facă apel la niște psihiatrii. De aici începe drumul chinurilor și obositor de la un medic la altul (ale căror păreri nu prea coincideau) de la un institut la altul unde copilul este internat pentru „tratament“ în schimbul unor sume piperate.

Achitarea lor se face printr-un imens efort material din partea familiei. Părinții vor munci intens și se vor priva de orice distracție. Și frații sînt nevoiți să muncească peste vară pentru ca să-și poată cumpăra cărțile de școală și îmbrăcămintea.

Rezultatele, în ceea ce privește sănătatea adolescentului și liniștea familiei lui, se mențin însă, tot timpul la limita inferioară.

Fragmentul inserat de revista Das Beste pledează — deși nu direct — pentru observarea continuă a copilului încă de la cea mai fragedă vîrstă, pentru cercetarea atentă a cauzelor manifestărilor lui, și în special ale celor deplăse, ieșite din comun. Totodată ea oferă cititorului un model de răbdare părintească și spirit de sacrificiu în relațiile cu copiii.

FENOMENE INGRIJORĂ- TOARE

Revista „Erziehung und Unterricht“ (5/1968) se ocupă într-un articol semnat de dr. Ilse Schöler

de unele aspecte ale sinuciderilor și tentativelor de sinucidere din rindul tineretului școlar — mobilul lor, mijloacele folosite etc.

În ultimul timp, observă autoarea, în Europa occidentală sinuciderile și încercările de sinucidere nu sînt doar niște exagerări ale presei sau ale unor autori, ci niște realități care trebuie avute în vedere. Deși astăzi numărul sinucigașilor tineri nu este mai mare decît în 1945 — an considerat culminant în această privință, totuși fenomenul continuă să se manifeste. În Austria procentul anual al tinerilor care își pun capăt zilelor este relativ constant: circa 50 de persoane, în vîrstă între 10 și 19 ani (și mai ales între 15 și 19 ani). Numărul celor care doar încearcă să se omoare este mai greu de stabilit, deoarece în mod obișnuit, părinții preferă să ascundă totul pentru ca lucrurile să nu se afle în cerul cunoștințelor și să nu se facă „de ris“. Mai ușor de înregistrat sînt tentativele de sinucidere cu medicamente căci, deși foarte nocive, acestea nu au efect imediat.

Din păcate, în general se consideră că nu trebuie priviți cu prea multă îngrijorare tinerii care au încercat să-și pună capăt zilelor. Aceasta este desigur o greșeală, deoarece este clar că gestul lor nu e venit din senin, că a fost dictat de ceva — de cele mai multe ori de un conflict interior grav, care trebuie anihilat, pentru a se preveni o posibilă nenorocire. La Viena — menționează revista austriacă — fiecare școlar care a încercat să se sinucidă este pus sub observația psihopedagogilor.

Ilse Schöler subliniază, pe bună dreptate, că pentru evitarea sinuciderilor li se cere educatorilor — profesori și părinți — mai întii să cunoască foarte bine psihologia vârste-

lor. (Se știe, de exemplu, că în ochii copiilor, puberilor și adolescenților unele lucruri mărunte pot căpăta proporții exagerate, că anumite fapte capătă alte semnificații decît la maturi etc.). De asemenea, educatorii au datoria să cunoască foarte bine constituția psihică a celui pe care îl cresc, frămîntările și trăirile sale interioare. Așa cum s-a constatat copiii cu o constituție psihică slabă, carentă, pot nutri gîndul morții pentru lucruri pe care alții nici nu le-ar băga în seamă. De exemplu, — arată autoarea — pe un școlar îl impresionează într-atît faptul că „mama i-a dat lui Franz prăjitura și nu mie“ încît, simțindu-se părăsit și lipsit de afecțiunea maternă, declară că nu mai poate să trăiască. Firește, un copil normal — în situația lui — s-ar fi retras cel mult îmbufnat din cauză că nu a primit prăjitura.

Așa cum precizează articolul, foarte multe sinucideri sînt generate de relațiile dintre copii și mediul familial, precum și de insuccesele la învățătură. Dacă părinții tratează cu prea multă rigiditate și asprime eșecul școlar al elevului, dacă nu caută să cunoască frămîntările interioare ale fiului lor și să-l ajute să-și recapete forțele necesare pentru a ieși din impas — acesta își va pierde încrederea în cei din jur, se va izola, nu de puține ori asaltat de gînduri negre („Nimeni nu mă iubește“, „Nimeni nu mă înțelege“, „Sînt așa de singur și părăsit“, „Nu mai pot suporta viața“, „Aș vrea să mor“...). De aici pînă la sinucidere, în unele cazuri, nu este decît un pas. Nenorocirea poate fi evitată dacă educatorul nu tratează cu nepăsare starea critică prin care a observat că trece tînrul, aluziile suspecte pe care el le face. (Căci, deși persoanele care vor să se sinucidă — precum se știe — nu vorbesc despre planul lor, totuși din 50 de tineri sinucigași, ale căror antecedente au fost analizate într-un studiu — 39 pomeniseră indirect despre hotărîrea lor). Părinții și profesorii trebuie să se apropie cu căldură și bunăvoință de aceste ființe bîntuite de neliniști și frămîntări, încurajîndu-le, stimuleindu-le, oferindu-le prilejul să-și descarce tensiunea, să se libereze, înlesnindu-le posibilitatea de a trăi chiar unele succese și ajutîndu-le să-și recapete încrederea în cei din jur.

Luminița FUCHS

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

În numărul viitor vom începe publicarea unor materiale (eșalonate pe mai multe numere succesive) adresate, unele, profesorilor diriginți, altele, părinților elevilor. pe următoarele teme:

1. Activitatea dirigințului clasei
2. Activitatea părinților

De asemenea, vom relua seria, întreruptă, a dezbaterilor pe teme Mediul familial la diferitele vârste ale copilului (menționăm că urmează vîrsta pubertății, apoi a adolescenței), și Frumusețea profesiei — ciclul în care ne-am propus să prezentăm diferitele profesii în ajutorul orientării școlare și profesionale.

CUPRINSUL

Chemarea Conferinței naționale a cadrelor didactice către toți membrii corpului didactic din Republica Socialistă România
Conferința Națională a Cadrelor Didactice
GHEORGHE IONIȚĂ: Gloriosul Februarie 1933

TUDOR BUGNARIU: Educația integrării în societate

URSULA ȘCHIOPU: Psihodiagnosticarea cunoștințelor

ȘTEFAN COSTEA: Ce este și ce trebuie să fie educația părinților?

VIRGIL TEODORESCU: Perspicacitatea minții

MIHNEA MOISESCU: Scrisoarea

MANOLE AUNEANU: E ușor să fii elev?

MARIA BANUȘ: „Sînt tatăl; totuși fiul e mai mare...“

EMILIA GĂLDĂRARU: Pot fi nocive și cărțile bune?

AL. ANDRITOIU: Noua personalitate a copilului

VASILE BĂRAN: Marea călătorie a început
NICOLAE ȚIC: De unde le-a învățat?

STELIAN PĂUN: Puterea exemplului

CONSTANTIN MĂNOIU: Pledoarie pentru fișa psihologică

AL. JEBELEANU: Notății despre școală, părinți și copii

GEORGE ȘERBAN: Să auzim și ce spun elevii!

EUGENIA ENĂCHESCU: Funcția formativă a activității pionieresti

CRISTINA GOGA: În tabără la Timișul de Sus

TUDOR GHERMAN: Citiți literatură polițistă?

CONSULTAȚII

STELA PREDESCU: O sancțiune anulată;

MIHAIL RAȚIU: Copiii „leneși“

TRIBUNA „COLOCVII“

MIHAI BĂLAJ: Familia și educarea copilului pentru muncă;

GHEORGHE CRUCEANĂ: Colectionari în lumea satelor; I. PROTOPOPESCU: Arheologii; MARIN DRĂGUȚ: Teme în plus, cunoștințe în minus; I. C.: În conflict cu toată lumea!

CRONICI: N. SORIN: Vasile Pavelcu — Principii de docimologie

COMENTARIU:

VALERIA BACIU: Cenaclul cadrelor didactice „Mihail Sadoveanu“; Despre Concurs.

MERIDIANE:

ȘTIRI DIN U.R.S.S., CANADA, FRANȚA, R.D. GERMANĂ, R. F. a GERMANIEI, ITALIA, S.U.A., AUSTRIA.

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; GH. DIACONU, dir. Șc. prof. „Grivița Roșie“, București; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casel de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof.; prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Str. Arcului Nr. 8, Sect. 2

DECADA

MĂRȚIȘORULUI

Primăvara își pregătește buchetele alese din florile câmpului, pentru a le aduce ca un omagiu celei ce simbolizează viața: femeii! Ca în fiecare an, în ziua de 8 martie femeii îi vom aduce prinosul nostru de recunoștință.

Veacuri de civilizație și aspirații neîmplinite au trebuit să treacă pentru ca femeii, căreia i s-au închinat ode și dedicat imnuri și al cărei chip a fost sculptat cu gingășie în marmură, să i se recunoască egalitatea în drepturi cu bărbatul.

Prin locul și rolul pe care-l îndeplinește în viața socială, în oricare domeniu de activitate, femeia își aduce o contribuție tot mai importantă la dezvoltarea materială și spirituală a orânduirii noastre socialiste.

În această zi, gândurile fiecăruia dintre noi — soți, logodnici, frați, copii — se îndreaptă cu afecțiune către aceea care ne-a dat viață și ne-a îndrumat primii pași, către devotatele soții și înțeleptele bunici, către tovarășele noastre de muncă.

Dar cum îi putem oare arăta mai bine afecțiunea, admirația și recunoștința pe care le nutrim față de ea? Ziua de 8 martie, ziua femeii, este tocmai un asemenea prilej! Nu întâmplător această sărbătoare vestește sosirea primăverii, simbolul chemărilor la viață. De aceea, toate femeile, în această zi, sint întâmpinate cu dragoste, cu bucurie, cu admirație!

Apropierea acestei zile se simte pretutindeni. Ca în fiecare an, unitățile comerciale au pregătit cadrul festiv cu care este întâmpinată ziua femeii. Vitrinele și interioarele magazinelor au îmbrăcat, în cinstea ei, haine de sărbătoare.

Comerțul i-a dedicat o decadă întreagă, premergătoare zilei de 8 martie, pentru a ne da prilejul fiecăruia dintre noi să alegem din sortimentul larg de mărfuri — destinate tuturor categoriilor de sărbătorite — cel mai potrivit cadou. Desfășurându-se cu începere din ziua de 27 februarie, „Decada mărțișorului“ din acest an aduce în toate magazinele tot ce e mai frumos, mai modern și mai elegant.

Tradiționalul ghiocel, care însoțește tradiționalul mărțișor, va da gestului plin de afecțiune, cu care le vom oferi darul nostru, sensuri noi. În această zi, bucuria de a oferi un dar nu va fi egalată decât de aceea de a primi darul. Este firesc ca darurile cele mai mult așteptate de către tovarășele noastre să fie din rindul articolelor vestimentare. Pentru a le satisface această dorință, nu trebuie decât să coborim în stradă și să intrăm în primul magazin întâlnit în cale.

E bine să știm de la început că magazinele pentru tricotate au pus la dispoziția noastră un sortiment pe cât de bogat, pe atât de elegant, modern, practic.

Din lână sau din p.n.a., într-o combinație de culori vii sau sobre, seturile constituite din jachete și pulovere (scampolo), rochiile și bluzele dantelate sint tot atâtea cadouri dorite de femei.

Tricotajele din mătase artificială (cămăși pentru noapte, combinezoane), lenjerie din fire sintetice, bluzele din reton iuni și imprimat etc., prezentate în ambalaje speciale, sint dintre cele mai preferate cadouri.

Așteaptă, de asemenea, în magazine, pentru a fi oferite, baticurile din mătase artificială și naturală, articolele mărunte de marochinărie: cordoane din piele, mănuși; umbrele; articole de artizanat, cum sint șervețelele, fețele de masă etc.

Nu trebuie să uităm că cele mai dorite și nelipsite accesorii din vestimentația femeii sint poșetele (din piele sau p.c.v.), portfardurile fine, centurile, sacoșele diferite etc.

Din marea diversitate a acestor mărfuri, care sint tot atâtea prilejuri de bucurii și răspund dorințelor tuturor categoriilor de sărbătorite, am amintit aci numai câteva. Magazinele însă vă așteaptă și cu alte mărfuri de valori și destinații diferite, pentru îmbrăcăminte și încălțăminte. Sfătuiți-vă cu lucrătorii din magazine; ei vă stau la dispoziție în alegerea celui mai potrivit cadou.

Satisfacția cadourilor primite depinde de gustul dumneavoastră.

În dorința de a răspunde tuturor gusturilor și cerințelor, magazinele alimentare au pregătit din vreme sortimente speciale de vinuri din cele mai alese soiuri, șampanie „Zarea“, vermuth (extrafin și special), precum și lichioruri, ciocolată, dulceturi. Pentru a putea face față împrăjării din această zi, nu neglijați să procurați cele necesare.

La toate acestea trebuie adăugate articolele cosmetice nelipsite oricărei femei. În acest scop s-au pregătit din timp casete elegante care conțin pe lângă un flacon cu apă de toaletă cu miros dulce, balsamic și un săpun din aceeași marcă „Farmec“.

Parfumurile „Manon“, „Roxana“ și „Rena“, care imprimă de la prima folosire un buchet atrăgător, sint destinate exclusiv femeilor.

În tot acest timp, fiecare din cadourile arătate va purta simbolicul mărțișor, dintr-o largă gamă de modele, completate cu broșe metalice, cu strasuri și pietre colorate.

Cerceii și clipsurile, ca și colierele simple, cu strasuri și cristale, mărgelile perlate și colorate, sint de asemenea podoabele mult apreciate de femei.

Agrafele cu strasuri și mai ales brățările de metal simple și cu strasuri subliniază cu mult efect eleganța, la care dumneavoastră nu trebuie să evitați a contribui.

MĂRȚIȘORULUI

DECADA

SUPCO

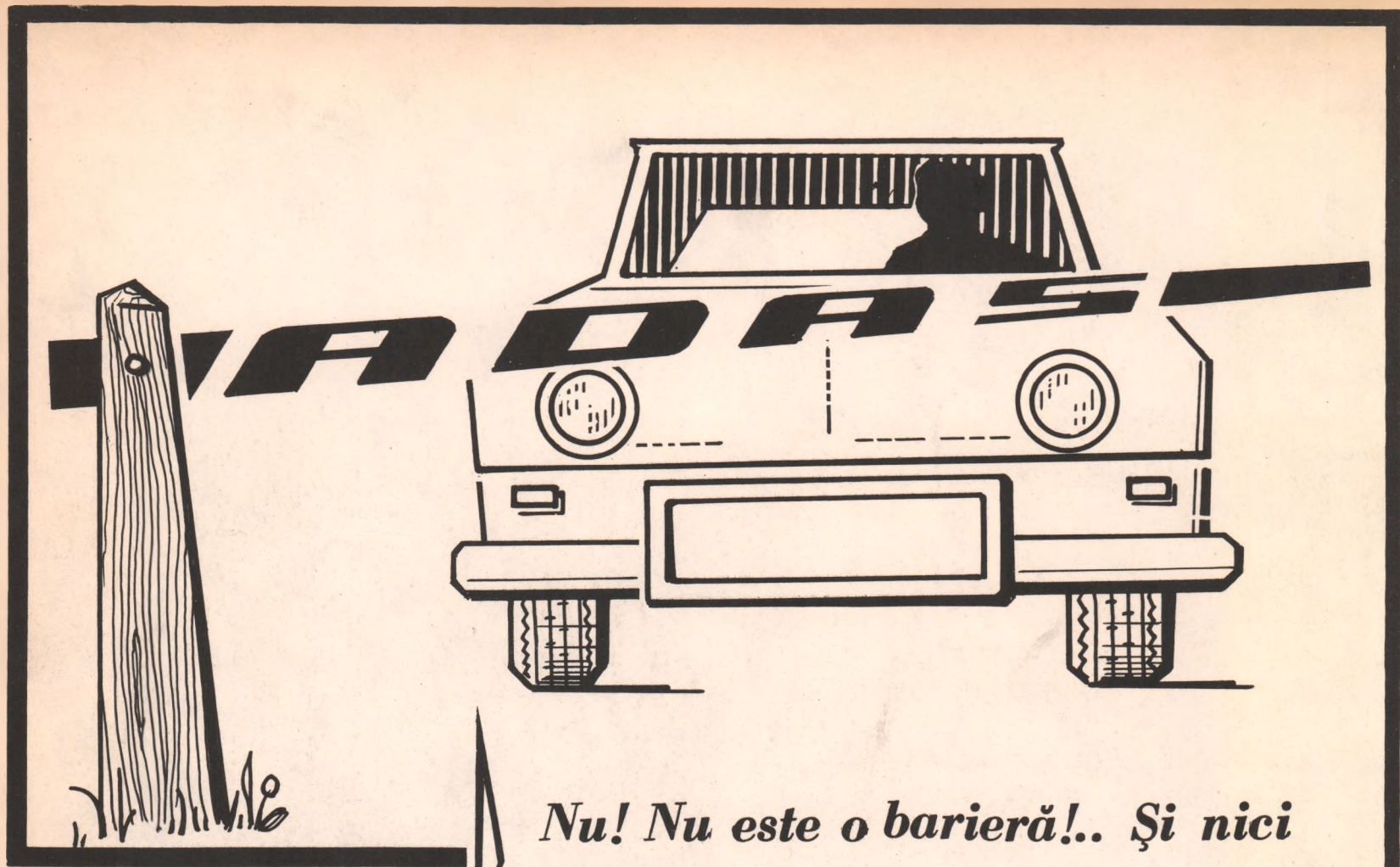
:: supe concentrate

supă cu paste făinoase
supă cu orez
supă de pasăre cu fidea
supă de vită cu fidea
cremă de ciuperci
supă gulaș
borș cu carne

bomboane
CU
VITAMINA C.

150 g. lei 2,60

*Nu! Nu este o barieră!.. Și nici
nu sînteți obligați să opriți la ea.*

Unora le spune însă mult această imagine: în anul 1968, ADAS a plătit peste 13 milioane lei despăgubiri pentru avarii și distrugerii ale autoturismelor asigurate.

Sînteti prudent? Sînteți curajos? Nu ați avut nici un accident? Vă felicităm. Dar, toate acestea nu pot compensa pagubele ce le puteți avea în cazuri... ce se întîmplă totuși.

De aceea vă recomandăm: nu treceți peste această barieră!

Nu circulați fără a vă fi asigurat autoturismul!